

ผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2558

ผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

บทคัดย่อ
ของ
สุธินี ขำรักษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2558

สุธินี ขำรักษ์. (2558). *ผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็กระดับชั้น*

ประถมศึกษาปีที่ 1. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญานิพนธ์:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ, อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็ก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบกฉะเชิงเทรา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ที่มีคะแนนจากแบบประเมินความสุขตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองให้เข้าร่วมการทดลอง ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง เป็นระยะเวลา 6 ครั้ง โดยกำหนดครั้งละ 50 นาที การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experiment Research Design : Within – Subject Design) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างหนึ่งกลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 6 คน ที่ทำการคัดเลือกจากคะแนนแบบประเมินความสุข เพื่อศึกษาผลก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็ก (One - Group Pretest – Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) กิจกรรมศิลปะที่ประยุกต์ใช้มาจากหนังสือคู่มือครูแผนการจัดการเรียนรู้วิชาศิลปะ ป.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมีความสอดคล้องกับพัฒนาการของช่วงวัย

2) แบบประเมินความสุขที่ศึกษาจากทฤษฎีความสุขของ Diner และแบบวัด The Oxford Happiness Questionnaire (OHQ) ของปีเตอร์ ฮิลล์ และไมเคิล อาร์กิล

3) แบบบันทึกการสังเกตซึ่งมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์และแบบประเมินความสุขเป็นการบันทึกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรมศิลปะ

4) แบบสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์แบบประเมินความสุขและแบบบันทึกการสังเกต ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t - test for dependent samples เพื่อเปรียบเทียบผลของความสุขก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสุขโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามแบบประเมินความสุข จำนวน 12 ข้อ พบว่าข้อคำถามทั้ง 12 ข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะทั้ง 6 กิจกรรม ซึ่งผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่มีผลต่อ

ความสุข พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลองมีความสุขโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาตามข้อคำถามด้านความสุขทั้ง 12 ข้อ พบว่าข้อคำถามที่ 5.ฉันรู้สึกว่าการเรียนน่าสนใจ และทำให้เพลิดเพลิน ข้อที่ 7.ฉันรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม และข้อที่ 9.ฉันทำกิจกรรมด้วยความชอบ และเต็มใจ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อคำถามอื่น ๆ อยู่ในระดับมากทั้งหมด แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมศิลปะมีผลต่อความสุข ทำให้ความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะมีความสุขเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ

2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ มีความสุขเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมศิลปะมีผลต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็น 95 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสอดคล้องกับผลของแบบบันทึกการสังเกตที่มีคะแนนพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ผลของแบบประเมินความสุขอยู่ในระดับมาก และแบบสัมภาษณ์ที่เด็กได้บอกเล่าความรู้สึกของตนเองว่ามีความสุขจากการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในการวิจัยนี้

ผู้วิจัยจึงสรุปว่าผลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมศิลปะมีผลต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

THE EFFECTIVENESS OF ART ACTIVITIES UPON GRADE-1 STUDENTS' HAPPINESS

AN ABSTRACT
BY
SUTINEE KHAMRAK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Education of Fine Art
at Srinakarinwirot University

May 2015

Sutinee Khamrak (2015). The Effectiveness of Art Activities upon Grade-I Students' Happiness. Master thesis, M.Ed. (Art Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assistant Professor Dr. Lertsiri Bovornkitti , Assoc Dr.Monthira Jarupeng.

Six sample groups of grade-I students from Anuban Tahanbok Lopburi School in Lopburi Province, Thailand were subjects of this research aiming at 1) studying their happiness, and 2) comparing their happiness before and after art activity performances. Subjects for studies were selected using the Happiness Index Assessment and included those yielding the scores below 25 percent and having consents to join the program.

The methodology followed the Experimental Research Design, with the uses of observation forms, questionnaires and art activities intervention. The data collected were analyzed statistically. The instruments were : 1) Six sessions of art activities based on primary education grade-I art course, 2) The Diner happiness Evaluation form and The Oxford Happiness Questionnaire (OHQ), 3) Observation on the subjects' behaviors during art activities courses, and 4) An open-ended interview questionnaires based on outcry words of happiness and words provided in the evaluation form. The data was analyzed statistically using the student t-test for dependent samples by percentage, mean +/- S.D. to express the effects of happiness before and after art activities performances.

The findings were that the grade-I students expressed the overall happiness at good level after the art activities intervention. All 12 questions revealed levels of happiness higher than the levels measured prior to the art activities intervention. Statistical analyses of results confirmed significant increase of happiness at the levels .05 or over 95 percent.

Conclusions: Art activities have significant impact upon grade-I students. The questionnaires obtained disclosed good levels of happiness.

ปริญญาบัตรฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุน

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีงบประมาณ 2557

ปริญญาานิพนธ์
เรื่อง
ผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ของ
นางสาวสุธินี ขำรักษ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน พ.ศ.2558

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริร์ บวรกิตติ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบวรเทิง)

.....ที่ปรึกษาร่วม

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนบพร แสงวนิช)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริร์ บวรกิตติ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณา และช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผศ.ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ ประธานที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง กรรมการที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์พร้อมทั้งช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้ชัดเจน และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง ประธานกรรมการสอบปริญญาานิพนธ์ และ ผศ.ดร.ชนบทร แสงวนิช กรรมการสอบปริญญาานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นคุณประโยชน์ และถ่ายทอดความรู้ที่มีคุณค่าแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ รศ.ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง ผศ.ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า ดร.อชิษฐ์ วิจิตสถิตรัตน์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา ท่านคณาจารย์ภาควิชา ศิลปศึกษา ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา และภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้ให้คำแนะนำในการตรวจเครื่องมือวิจัยด้วยการให้คำแนะนำประเมินคุณภาพในปริญญาานิพนธ์ให้สมบูรณ์เรียบร้อย

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลลพบุรี โรงเรียนอนุบาลบ้านเพนียด โรงเรียนอนุบาลบ้านหมี่ และคุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของทุกโรงเรียนที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการทดสอบคุณภาพของแบบประเมินความสุข ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลท่าม่วงที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการทดลองเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ และขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบกลพบุรี และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลาอันมีค่าให้ความร่วมมือ และให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสำฤทธิ์และคุณแม่สงกรานต์ ขำรักษ์ ที่อบรมเลี้ยงดู คอยให้กำลังใจ ความห่วงใย ให้ความอุปการะ สนับสนุน และเห็นความสำคัญของการศึกษาของผู้วิจัย มาโดยตลอด และขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา เป็นกำลังใจ จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา คุณค่าใด ๆ อันเกิดจากปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเพื่อตอบแทนพระคุณของบิดามารดา ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ให้ความรักความอบอุ่นและเป็นที่ยึดเหนี่ยวให้แก่วิจัยตลอดมา และพระคุณคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีต และปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ทำให้ได้รับประสบการณ์ที่ทรงคุณค่ายิ่ง

สุธินี ขำรักษ์

สารบัญ

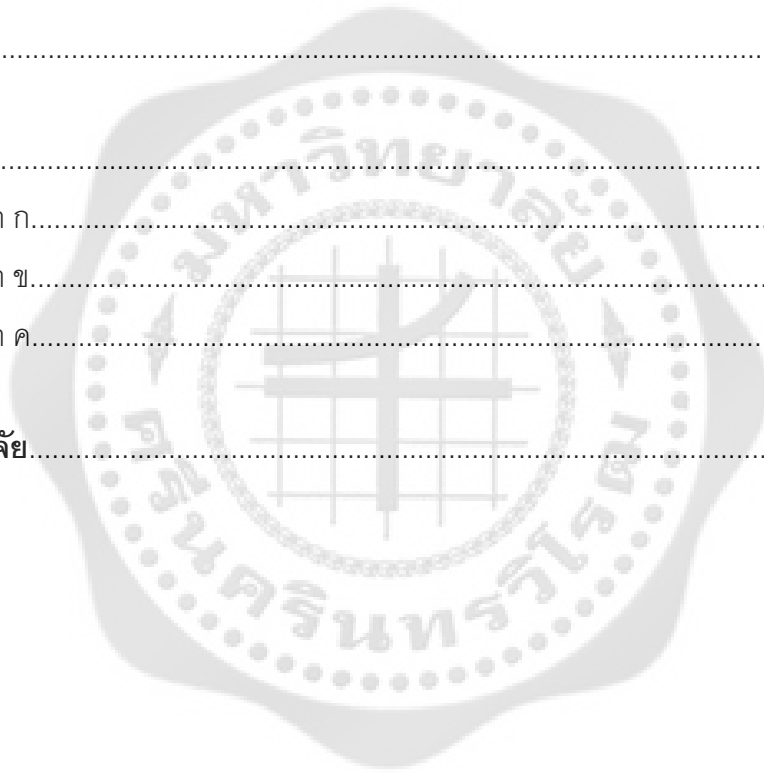
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสุข.....	9
ความหมายของความสุข.....	9
องค์ประกอบของความสุข.....	10
ประโยชน์ของความสุข.....	11
การส่งเสริมความสุข.....	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะ.....	13
ความหมายของศิลปะ.....	13
ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะ.....	15
พัฒนาการทางศิลปะของเด็ก.....	17
ประโยชน์ของศิลปะ.....	20
หลักการสอนศิลปะเด็ก.....	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการวัยเด็ก.....	23
พัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง.....	23
เอกสารและงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง.....	28
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในเด็กระดับประถมศึกษา.....	28
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะในเด็ก.....	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง.....	32
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุข.....	32
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะ.....	33
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	35
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าและวิธีหาคุณภาพเครื่องมือ.....	36
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย.....	42
แบบแผนการดำเนินการทดลอง.....	42
วิธีการดำเนินการทดลอง.....	42
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ผลการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองเป็นรายบุคคล.....	53
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	81
สมมติฐานในการวิจัย.....	81
ขอบเขตของการวิจัย.....	81
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	82
วิธีการดำเนินการทดลอง.....	82
สถิติที่ใช้ในการการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	100
ภาคผนวก ก.....	101
ภาคผนวก ข.....	113
ภาคผนวก ค.....	142
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	152

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตัวอย่างแบบประเมินความสุข.....	38
2 ตัวอย่างแบบบันทึกการสังเกต.....	39
3 ตัวอย่างกิจกรรมศิลปะ.....	41
4 แบบแผนการทดลอง.....	42
5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของคะแนนความสุข ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อพิจารณาตามแบบประเมินรายข้อ และโดยรวม (n = 32 คน)	47
6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของคะแนนความสุข ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง ก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ (n = 6 คน).....	49
7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง ก่อน และหลังการเข้าร่วม กิจกรรมศิลปะ (n = 6 คน)	51
8 ผลงานศิลปะของเด็กคนที่ 1 จากแบบบันทึกการสังเกต.....	53
9 ผลงานศิลปะของเด็กคนที่ 2 จากแบบบันทึกการสังเกต.....	59
10 ผลงานศิลปะของเด็กคนที่ 3 จากแบบบันทึกการสังเกต.....	63
11 ผลงานศิลปะของเด็กคนที่ 4 จากแบบบันทึกการสังเกต.....	69
12 ผลงานศิลปะของเด็กคนที่ 5 จากแบบบันทึกการสังเกต.....	73
13 ผลงานศิลปะของเด็กคนที่ 6 จากแบบบันทึกการสังเกต.....	77
14 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินกิจกรรมศิลปะ ที่มีต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสอดคล้องกับ องค์ประกอบด้านต่าง ๆ	143
15 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินกิจกรรมศิลปะ ที่มีต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	146
16 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสังเกตระหว่างปฏิบัติ กิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	148

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุข ของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	149
18 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสุข.....	151

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2 ตัวอย่างวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมศิลปะ.....	132
3 ตัวอย่างภาพกิจกรรม.....	136

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในโลกยุคปัจจุบันการแข่งขันมีมากขึ้นจนทำให้คนเราไม่ใส่ใจซึ่งกันและกัน กระบวนการทางสังคมเป็นไปตามทุนนิยมที่มีปัจจัยทางวัตถุ และเงินตราเข้ามามีส่วนสำคัญในชีวิต การประกอบอาชีพที่มีค่าตอบแทนมากจึงต้องแลกด้วยเวลาที่ต้องใช้ในการทำงานมากเช่นเดียวกัน ไม่เว้นแม้แต่ในเรื่องของการศึกษาที่เยาวชนในยุคสมัยนี้มีการแข่งขันเพื่อให้ตนเองเข้าสู่ระบบการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ และมีชื่อเสียง เพื่อเป็นใบเบิกทางสู่นาคตที่ดี แม้การศึกษาจะถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคน แต่การพัฒนานั้นย่อมต้องมาจากการการพัฒนาที่เกิดขึ้นของบุคคลที่มีคุณภาพซึ่งจะเป็นประโยชน์ที่ยั่งยืนให้แก่ประเทศชาติได้ การศึกษาจึงต้องเริ่มต้นมาตั้งแต่เยาว์วัย เด็กตั้งแต่อายุ 3 ปีจึงเข้าสู่ระบบของการศึกษาเพื่อเสริมสร้างหรือพัฒนาศักยภาพให้เกิดความเจริญเติบโต และมีพัฒนาการในทุกด้านเป็นไปตามวัย แต่สิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กมิได้ขึ้นอยู่กับระบบการศึกษา หลักสูตรหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องเท่านั้น สิ่งสำคัญไม่แพ้สิ่งอื่นใดนั้นย่อมต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมและความสามารถในหลาย ๆ ด้านของเด็กเอง เพราะการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงการดำรงชีวิตให้เป็นไปอย่างเหมาะสม แต่ผู้ปกครองอาจไม่ได้ล่วงรู้ถึงความต้องการที่แท้จริงของเด็ก มุ่งแต่ให้เด็กแข่งขันกันตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับในทางสังคมของตนเอง เด็กจึงมีสภาพไม่ต่างอะไรกับหุ่นเชิดที่ผู้ปกครองปรารถนาจะให้ เป็น เด็กจึงไร้ซึ่งความคิด ความกล้า แสดงออก จินตนาการของตนเอง เกิดการเก็บกดทางความคิด ภาวะอารมณ์ไม่เป็นปกติส่งผลต่อสภาพจิตใจที่โหยหาความสุขที่แท้จริงของตนเอง หากเด็กไม่มีความพร้อมหรือเกิดปัญหาขึ้นปัญหานั้นจะต้องได้รับการช่วยเหลือและแก้ไขที่เหมาะสม ตั้งแต่ในระยะแรกเริ่มของปัญหาเป็นการป้องกันปัญหานั้นส่งผลต่อตัวเด็กเองหรือบุคคลรอบข้าง และเพื่อให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขต่อไปได้ เพราะหากปัญหานั้นมิได้รับการแก้ไขอาจส่งผลกระทบต่อความสุขในชีวิต ความเชื่อมั่นในตนเอง การนับถือตนเอง การศึกษา อาชีพ การใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนความสัมพันธ์ต่อครอบครัวและทางสังคมของเด็กในอนาคตได้ (ศรีเวื่อน แก้วกังวาล. 2549: 261)

เมื่อเด็กเข้าสู่ระบบของการศึกษาได้จริงบุคคลต่อมาที่จะช่วยเหลือเด็กและส่งเสริมด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็กได้อย่างเหมาะสม และถูกต้อง ซึ่งเป็นบุคคลที่เปรียบเสมือนผู้ปกครองคนที่ 2 นั่นก็คือครู ซึ่งมีหน้าที่ดูแล เอาใจใส่ ส่งเสริมพัฒนาการที่ตรงต่อต้องการ ความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของเด็กในแต่ละวัย แต่ครูมิได้เป็นเช่นนั้นในหลาย ๆ พื้นที่ครูมุ่งสอนเด็กเพียงวิชาการที่สามารถวัดค่าได้จากผลการเรียน ทำให้บรรยากาศของการเรียนเป็นไปอย่างเข้มงวด มีการบังคับ และลงโทษเพื่อให้

ได้มาซึ่งผลประโยชน์ เด็กที่ไม่เก่งจึงกลายเป็นเด็กไม่ดีทำให้ขาดความสุข เด็กถูกวัดค่าจากความจำเป็น การสอบเพียงอย่างเดียว ทำให้เด็กจำนวนมากในระบบของการศึกษาประสบปัญหา เกิดความสับสน หวาดระแวง ขาดที่พึ่ง เด็กจึงแสดงพฤติกรรม อารมณ์ และสังคมที่ไม่เหมาะสมตามวัย เช่น ก้าวร้าว ใช้ ถ้อยคำหยาบคาย การแสดงออกทางอารมณ์ที่บ่งบอกถึงสภาพจิตใจที่ไม่ดี เช่น อารมณ์รุนแรง หรือ เงียบขรึม สีหน้า แววตาดูเศร้า การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างขาดหายหรือน้อยเกินไป เช่น ไม่เล่นกับ เพื่อน พูดคุยน้อย ไม่ร่าเริง ทางกายภาพเด็กเหล่านี้มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกายปกติดี แต่เด็กขาดความสุขในชีวิตที่อาจมีสาเหตุมาจากผู้ปกครองที่มุ่งแต่ให้เด็กสร้างความภาคภูมิใจแก่ครอบครัวเพื่อให้เกิดความรู้สึกเทียบเท่าหรือสูงกว่าคนในสังคมที่ตนอยู่ หรือครูที่กอบโกยผลประโยชน์จนไม่สนใจใน สวัสดิภาพของเด็ก ซึ่งสิ่งที่ปรากฏบางอย่างนี้อาจเป็นสิ่งที่ก่อปัญหาต่อชีวิต และอนาคตของเด็กต่อไป ได้อย่างแน่นอน เด็กที่ไม่ได้รับการแก้ปัญหาอาจเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า และนำไปสู่การฆ่าตัว ตายก็เป็นได้ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นเบื้องต้นคือสภาวะอารมณ์ทางด้านลบที่มีต่อตนเอง สังคม และอื่น ๆ อีก มากมาย ที่บุคคลรอบข้างเด็กจะสามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน (สุชา จันทร์เอม . 2543: 47)

จากผลการวิจัยของกรมวิชาการศึกษาจากเด็กที่สนใจเรียนและไม่สนใจเรียนพบว่าเด็กมา โรงเรียนแล้วมีความสุขมีปัจจัย 3 ประการคือ รักโรงเรียน รักครู และรักเพื่อน ประการแรกรักโรงเรียน เพราะได้เรียนหนังสือทำให้มีความรู้และมาถึงโรงเรียนแล้วรู้สึกสบายใจเพราะมีเพื่อน ประการที่สอง รัก ครู เพราะครูสอนดี ครูใจดี และมีความรู้ ประการที่สาม รักเพื่อน เพราะเพื่อนเป็นคนดี เป็นคนที่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเป็นเพื่อนเล่นด้วยกัน เพื่อนที่อยากได้ คือ เพื่อนที่ดี ชอบช่วยเหลือ เป็นคนไม่เกเร และรักแกเพื่อน (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2542: 7-8) นอกจากนี้สิ่งที่ทำให้เด็กมีความสุขมากขึ้น คือการจัดการ เรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ สนุกสนานประทับใจ เน้นการคิดและลงมือปฏิบัติกิจกรรมอีก ทั้งมีการบูรณาการ และเชื่อมโยงเรื่องราวในห้องเรียนให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิต (คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. 2544: 25) นอกจากองค์ประกอบดังกล่าวยังมีองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศให้รื่นรมย์ และประเทือง อารมณ์นั้นต้องดำเนินงานทั้งใน 2 ลักษณะ คือ การจัดบรรยากาศทางกายภาพ เช่น อาคาร สถานที่ สื่อการเรียนการสอน และการจัดบรรยากาศทางจิตใจ คือสร้างความเป็นมิตรระหว่างบุคคลทุกระดับ รวมทั้งผู้เรียน ความเอื้ออาทรในสุขทุกข์ของแต่ละคน ความเสียสละ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และ ส่วนงานของตนจนเกินไป รวมทั้งพฤติกรรมเล็กๆ น้อยๆ เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใส ทักทาย ปราศรัย มี โอกาสในการเลือกเรียนวิชาตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของผู้เรียน โอกาสในการ แสดงออก ซึ่งความสามารถ ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการสร้างสรรค์ของตนเอง โอกาสใน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง และโอกาสในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันตาม

ความสามารถของตนเองที่ได้พัฒนามาจากการเรียนทำให้มีความสุข ความภูมิใจ และตระหนักในคุณค่าของชีวิตของตนมากขึ้น (กรมวิชาการ. 2543: 20 – 21) ในฐานะผู้วิจัยเป็นผู้ที่มีความรู้และความสนใจทางด้านศิลปะ จึงต้องการนำกิจกรรมศิลปะเข้าไปช่วยด้านจิตใจ อารมณ์ และพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การแยกตัวไม่เข้าสังคม เพื่อเป็นการเพิ่มระดับของความสุขของเด็กให้มากขึ้นเพื่อให้จิตใจเกิดความรู้สึกที่ดีขึ้น มีอารมณ์ที่ดีขึ้น และพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การแยกตัวไม่เข้าสังคม ลดลงได้ ส่งผลต่อการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ดีขึ้น เพราะศิลปะเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน เด็กได้แสดงออกทางความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ (กันตรัตน์ ไพรินทร์. 2546 : 30) ศิลปะเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาระบบกล้ามเนื้อ และอวัยวะส่วนต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถ และพัฒนาการของเด็ก เป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ฝึกความคิด จินตนาการ (สมศรี อุดลยรัตน์พันธุ์. 2546: 3) กิจกรรมศิลปะเป็นการจัดประสบการณ์เพื่อเป็นสื่อในการแสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นการแสดงออกทางความรู้สึก กิจกรรมศิลปะมีมากมาย เช่น การเขียนภาพ การระบายสี การปั้น การแกะสลัก การพิมพ์ภาพ กิจกรรมศิลปะจึงเป็นสื่อช่วยลดพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม เช่น ความก้าวร้าว การแยกตัวจากสังคม (ทิพยกมล บุลภักดี. 2547: 17) กิจกรรมศิลปะจึงเป็นการเสริมสร้างความสุขให้เกิดขึ้นในเด็กได้เป็นการตอบสนองต่อความคิด จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมที่มีอาจบ่งบอกได้ด้วยคำพูดแต่เป็นภาษาสากลที่คนทั่วโลกรับรู้ได้เช่นเดียวกัน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมศิลปะมาทดลองใช้กับกลุ่มเด็กชาย และหญิงที่ขาดความสุขในชีวิต ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อเป็นการสำรวจปัญหา ดำเนินการป้องกันหรือแก้ไข และเป็นการช่วยเหลือ เยียวยาจิตใจให้เกิดผลต่อเด็กในทางที่ดีขึ้น เพราะผู้วิจัยมีความคิดว่าการใช้กิจกรรมศิลปะเป็นสื่อในการเพิ่มความสุขทำให้เด็กได้ภูมิใจ และเห็นคุณค่าในตนเอง ทำให้เด็กมีการปรับตัว และใช้ชีวิตกับคนรอบข้างได้อย่างมีความสุขมากขึ้นได้ โดยการเปรียบเทียบผลก่อน และหลังการทดลองใช้กิจกรรมศิลปะด้วยแบบประเมินความสุขโดยครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และผู้วิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าวิจัยจะเป็นประโยชน์ สร้างความรู้ใหม่ ๆ ในการใช้กิจกรรมศิลปะ เพื่อเสริมสร้างความสุขของเด็กต่อผู้ปกครอง ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา และบุคคลที่สนใจในกิจกรรมศิลปะ อีกทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมศิลปะให้มีความหลากหลาย เพื่อนำไปใช้ในการเสริมสร้างความสุขของเด็กในช่วงวัยที่นอกเหนือจากการวิจัยนี้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experiment Research Design : Within – Subject Design) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างหนึ่งกลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง เพื่อศึกษาผลก่อน และหลังการใช้กิจกรรมศิลปะที่ส่งผลต่อความสุขของเด็ก ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กนักเรียนชาย และหญิง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา 183 เขต จำนวน 853,390 คน (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2556: ออนไลน์)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เลือกโดยใช้สูตรคำนวณหาจำนวนตัวอย่างจากประชากรของทาโร ยามาเน่ (Yamane. 1998.) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % หรือการมีความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 โดยใช้วิธีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2555: 22)

1. การแบ่งกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา 183 เขต ซึ่งเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 5 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มอย่างง่าย (Random sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างครั้งที่ 1 เป็นการสุ่มเพื่อเลือกภูมิภาค ผลการสุ่มที่ได้ คือ ภาคกลาง การสุ่มครั้งที่ 2 เป็นการสุ่มเพื่อเลือกจังหวัดที่มีโรงเรียนอยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการสุ่มที่ได้ คือ จังหวัดลพบุรี ซึ่งจังหวัดลพบุรีมีเขตพื้นที่การศึกษา 2 เขต การสุ่มครั้งที่ 3 เป็นการสุ่มเพื่อเลือกเขตพื้นที่การศึกษา ผลการสุ่มที่ได้ คือ เขตพื้นที่การศึกษาเขตที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย 4 อำเภอ คือ เขตอำเภอเมือง เขตอำเภอบ้านหมี่ เขตอำเภอโคกสำโรง เขตอำเภอท่าม่วง การสุ่มครั้งที่ 4 เป็นการเลือก

ความใกล้เคียงของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเลือกจากขนาดของโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง และมีคุณสมบัติของโรงเรียนเป็นโรงเรียนอนุบาลประจำอำเภอในแต่ละอำเภอ ผลที่ได้ คือ โรงเรียนอนุบาลบ้านเพี้ยยอด โรงเรียนอนุบาลบ้านหมี่ โรงเรียนอนุบาลท่าม่วง โรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบกพลบุรี และโรงเรียนอนุบาลลพบุรี

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเลือกโดยการสุ่มแบบประเมินความสุทธสอบเพื่อคัดเลือกโรงเรียนที่มีผลคะแนนความสุขโดยรวมน้อยที่สุด ซึ่งผลการทดสอบที่ได้ คือ โรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบกพลบุรี สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557

4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคัดเลือกจากการทดสอบด้วยแบบประเมินความสุขเป็นรายบุคคลจากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 32 คนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบกพลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ที่มีคะแนนของความสุขตั้งแต่ 25 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองที่มีความอนุเคราะห์อนุญาตให้เด็กนักเรียนในปกครองเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ เพื่อเสริมสร้างความสุข จำนวน 6 คน และเด็กที่นอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 26 คน ให้เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกัน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมศิลปะที่มีผลต่อความสุขของเด็ก
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสุขของเด็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมศิลปะ หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ (Visual Arts) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถสัมผัสได้ด้วยตา และใช้มือจับต้องได้ โดยการเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมเป็นที่น่าสนใจ และสอดคล้องกับความสามารถ และพัฒนาการของเด็ก และกิจกรรมต่าง ๆ สามารถเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1.1 การหยด/พับ/เป่าสี คือ การรู้จักวัสดุ อุปกรณ์ และทักษะพื้นฐานในการสร้างสรรค์ศิลปะ

1.2 การวาดภาพระบายสีรูปร่าง คือ การรู้จักลักษณะของรูปร่างทางศิลปะ สามารถต่อเติมรูปร่างตามจินตนาการด้วยสี

1.3 การปั้นดินน้ำมัน คือ ความสามารถในการใช้นิ้วมือ และฝ่ามือในการขยำ บีบ คลึง กัด ประกอบเป็นลักษณะตามจินตนาการ

1.4 การต่อภาพจิ๊กซอว์ คือ การใช้ประสาทสัมผัสของมือ และตาในการคิด แล้วประกอบภาพให้สมบูรณ์

1.5 การร้อยทรายสี คือ การใช้อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ผักสมากิ

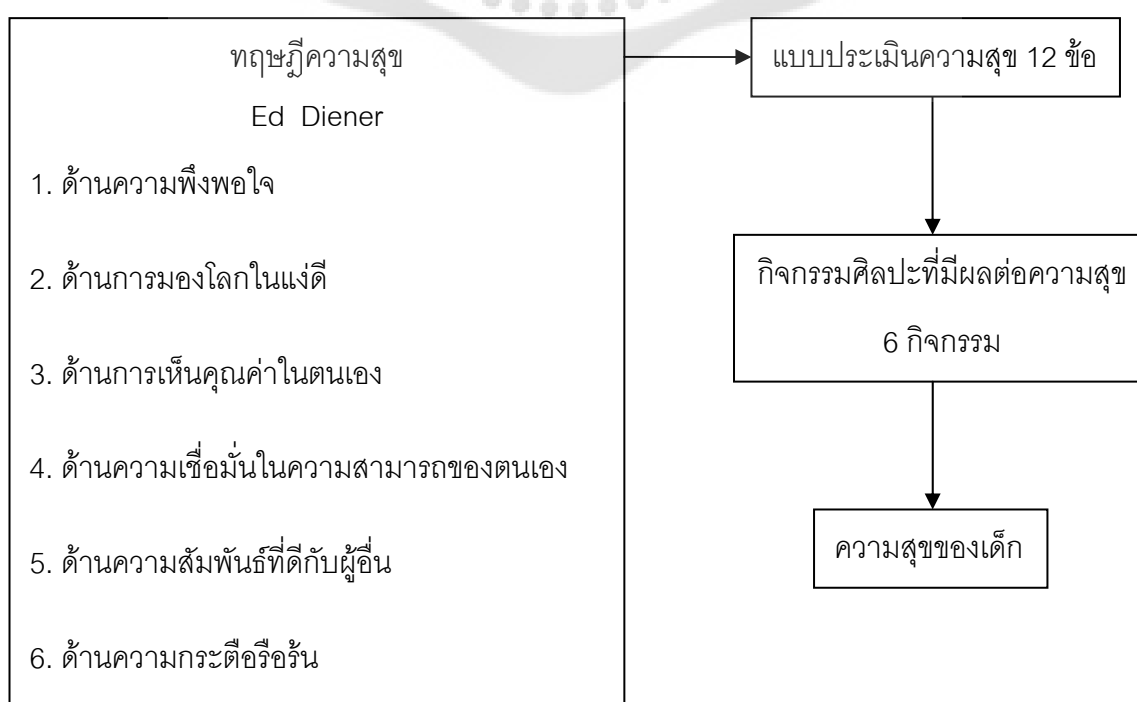
1.6 การจับคู่ภาพผลไม้ คือ การเล่นที่สร้างความสัมพันธ์ให้กับบุคคลร่วมมือกันสร้างสรรค์ผลงานให้สมบูรณ์

2. ความสุข หมายถึง ความชื่นชอบชีวิตโดยรวมของตนเองว่าตนเองมีความรู้สึกชอบหรือพึงพอใจกับชีวิตมากแค่ไหน บุคคลที่มีความสุขจึงแทบจะไม่รู้สึกวิตกกังวลกับชีวิตตนเอง ชอบสนุกสนานอยู่กับเพื่อนฝูงหรือบุคคลรอบข้าง และชอบประสบการณ์ใหม่ๆ มีอารมณ์มั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงขึ้นลงง่าย และมักจะหวังว่าตนจะพบเจอสิ่งดี ๆ ในอนาคต การขาดหรือมีความสุขน้อยอาจมีสาเหตุมาจากความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง ขาดความอดทน มีความวิตกกังวลสูง ขาดความเชื่อมั่น และขาดความภูมิใจในตนเอง ต่อด้านสังคมหรือการเข้ากลุ่มทำกิจกรรมกับผู้อื่น และมีทัศนคติไม่ดีต่อตนเอง จึงส่งผลทำให้สัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นแย่ลง

3. เด็ก หมายถึง บุคคลชาย และหญิงที่อยู่ในวัยเรียน ซึ่งกำลังศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการเรียนรู้ของระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถสื่อความคิดจินตนาการ ความรู้สึก และแสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้ได้

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็กนักเรียนชาย และหญิง โรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

สมมุติฐานการวิจัย

เด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสุขเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสุข
 - 1.1 ความหมายของความสุข
 - 1.2 องค์ประกอบของความสุข
 - 1.3 ประโยชน์ของความสุข
 - 1.4 การส่งเสริมความสุข
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะ
 - 2.1 ความหมายของศิลปะ
 - 2.2 ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะ
 - 2.3 พัฒนาการทางศิลปะของเด็ก
 - 2.4 ประโยชน์ของศิลปะ
 - 2.5 หลักการสอนศิลปะเด็ก
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการวัยเด็ก
 - 3.1 พัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง
4. เอกสารและงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในเด็กระดับประถมศึกษา
 - 4.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะในเด็ก
5. เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุข
 - 5.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความทุกข์

1.1 ความหมายของความทุกข์

ความสุข ตรงตามคำในภาษาอังกฤษว่า Happiness หมายถึง ความรู้สึกหรือการ แสดงออกถึงความรื่นรมย์ใจ หรือความพึงพอใจที่สิ่งต่างๆ เป็นไปด้วยดีและถูกต้อง รวมถึงความพึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่ และไม่เดือดร้อนดิ้นรนที่จะมีให้มากขึ้น

กัญฐิกา ชัยสวัสดิ์. (2546: 11) กล่าวว่า ความสุขเป็นสิ่งที่นำไปสู่การมีสุขภาวะ (Well-being) และการมีคุณภาพชีวิต (quality of life) ที่ดีเป็นความปรารถนาสูงสุดของมนุษย์ ซึ่งความสุขของมนุษย์นั้นประกอบไปด้วย 3 ด้านคือ 1. ความพึงพอใจในชีวิต 2. ระดับของอารมณ์บวก หรือความเบิกบานใจ 3. ระดับของอารมณ์ทางลบในขณะนั้น เช่น ความซึมเศร้า และความวิตกกังวล

อริสโตเติล (สถิต วงศ์สุวรรณ. 2540 : 153-155) ถือว่าความสุขเป็นสิ่งที่มนุษย์ปรารถนา ความสุขในทัศนะของอริสโตเติลมี 2 ระดับด้วยกัน คือ ระดับที่เกิดจากกิจกรรมทางปัญญา คือ ความสุขที่เกิดจากการปฏิบัติด้วยตนเองให้บรรลุเป้าหมายที่มีเหตุผล กับระดับการรับรู้ คือ การความใจต่าง ๆ ทางประสาทสัมผัส ซึ่งเรียกว่าความเพลิดเพลินนั่นเอง

ไดเนอร์ (Diener. 1999: 47-54) ได้นิยามสรุปความสุขเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความสุขเป็นความรู้สึกที่ดี เรียกว่า สุขภาวะ (Well-being) ได้คำจำกัดความจากเกณฑ์ภายนอก เช่น ความดีงาม หรือความศักดิ์สิทธิ์ เป็นการให้คำจำกัดความของความสุขที่ไม่ได้พิจารณาถึงสภาพความรู้สึกส่วนตัว แต่คำนึงถึงคุณลักษณะอันพึงปรารถนาที่จะเกิดขึ้น โดยความสุขประเภทนี้ หมายถึง การทำให้ชีวิตดีงามขึ้น ซึ่งเป็นการนิยามความสุขในทางของมาตรฐานในสายตาของผู้สังเกตไม่ใช่เป็นการตัดสินจากมาตรฐานภายในของผู้ถูกสังเกต

2. ความสุขเป็นความพอใจในชีวิต เป็นการประเมินรวมถึงคุณภาพชีวิตทั้งหมดของบุคคลตามเกณฑ์ที่บุคคลนั้นเลือกเอง จากการศึกษาพบว่าหากมีการรับรู้ความไม่สอดคล้องกันระหว่างความปรารถนา (aspiration) และความสำเร็จ (achievement) บุคคลนั้นจะรายงานความพึงพอใจของตนในระดับต่ำ

3. ความสุขเป็นการเน้นที่อารมณ์ที่เป็นสุข หมายถึง การมีความสุขทางบวกมากกว่า ความรู้สึกทางลบ ซึ่งอารมณ์ทั้งสองนี้มีความสับสนเนื่องกัน บุคคลที่มีอารมณ์ความรู้สึกทางบวกในขณะนั้นมาก่อนก็ย่อมจะมีความรู้สึกทางลบน้อยลงในขณะเดียวกัน

สรุปว่า ความสุข เป็นสิ่งที่แสดงออกทางอารมณ์ในด้านบวกที่มีต่อตนเอง และสิ่งแวดลอมก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อชีวิต

1.2 องค์ประกอบของความสุข

แนวคิดของไดเนอร์ (กนกวรรณ วังมณี. 2554: 10-12 อ้างอิงจาก Diener. 1984: 524-545) อธิบายองค์ประกอบของความสุขว่า ความสุขเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิต เป็นความรู้สึกภายในที่ใช้ประเมินสภาพความเป็นอยู่ หรือเป้าหมายของการดำเนินชีวิต ได้แก่

1. ความพึงพอใจในชีวิต (Life satisfaction) หมายถึง การที่บุคคลมีความพอใจในสิ่งที่ตนเองกระทำ และเป็นอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริง และสามารถยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้

2. ความพึงพอใจในงาน (Work satisfaction) หมายถึง การที่บุคคลได้กระทำในสิ่งที่ตนเองรัก พอใจในการดำเนินชีวิตตามสภาพแวดล้อมของตน มีความสุขเมื่องานที่กระทำสำเร็จตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และงานนั้นเกิดประโยชน์แก่ตนเอง และผู้อื่น

3. อารมณ์ทางด้านบวก (Positive affect) หมายถึง การที่บุคคลมีอารมณ์ และความรู้สึกที่เป็นสุขกับสิ่งที่ดี ๆ รับรู้ถึงความดีงาม และคุณประโยชน์ของสิ่งที่ได้กระทำในการดำเนินชีวิตของตนเอง

4. อารมณ์ทางด้านลบ (Negative affect) หมายถึง การที่บุคคลมีอารมณ์ และความรู้สึกที่เป็นทุกข์กับสิ่งที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตของตนเอง เช่น เบื่อหน่าย ซึมเศร้า ไม่สบายใจ เป็นการดำเนินชีวิตที่ผิดพลาด อยากปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอาทิลล์ (ดวงพร หิรัญรัตน์. 2543: 34-39

อ้างอิงจาก Argyle. 1991: 77-95) ว่าความสุขประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบต่อไปนี้

1. องค์ประกอบทางความคิด (Cognitive components) เป็นการประเมินความสุขโดยการใช้ความคิดในการตัดสิน หรือประเมินในรูปของความพึงพอใจในชีวิต ซึ่งเป็นการประเมินแบบสรุปรวมชีวิตของบุคคลทั้งเหตุการณ์ในชีวิต กิจกรรม และสิ่งแวดล้อม แล้วตัดสินใจว่ามีความพึงพอใจหรือไม่ ความพึงพอใจในชีวิต (Life satisfaction) หมายถึง การประเมินคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานของแต่ละบุคคลโดยตนเองเป็นผู้กำหนด และเป็นการเปรียบเทียบการรับรู้สิ่งแวดล้อมทั่วไปในชีวิตตามมาตรฐานที่ตนเองเป็นผู้ตั้งไว้ หากระดับที่ตนเองได้รับเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด หรือตั้งไว้บุคคลนั้นจะมีรายงานความพึงพอใจในระดับสูง

2. องค์ประกอบทางอารมณ์ (Positive affect) เป็นการประเมินความสุขโดยใช้ประสบการณ์ทางความรู้สึก คือ การประเมินความสุขในแง่ของอารมณ์ทางด้านบวก และอารมณ์ทางด้านลบ

2.1 อารมณ์ทางด้านบวก (Positive affect) หมายถึง การที่บุคคลมีอารมณ์เป็นสุขซึ่งเกิดจากสภาวะแวดล้อมภายนอก เช่น ความสนุกสนานร่าเริง อารมณ์เป็นสุข และอารมณ์สุขที่เกิดจากแรงจูงใจภายในซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกที่ลึกซึ้ง มีด้วยกัน 3 มิติ ดังต่อไปนี้

มิติที่หนึ่ง เป็นความรู้สึกสุขใจ ยินดี ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการแสดงออกทางใบหน้าที่ยิ้มแย้ม มีความรู้สึกของการมั่นใจในตนเอง และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้

มิติที่สอง เป็นความรู้สึกตื่นเต้น และความสนใจ ถ้าหากความรู้สึกตื่นเต้นนี้บวกเข้ากับความยินดีจะทำให้เกิดความสุขในระดับที่เข้มข้น โดยบุคคลนั้นจะแสดงออกทางร่างกายด้วยการหัวเราะ ส่วนความพึงพอใจ ความผ่อนคลาย ความรู้สึกสบายก็จัดว่าเป็นความรู้สึกทางด้านของอารมณ์ดี เพียงแต่อยู่ในระดับความเข้มข้นที่ต่ำกว่าความรู้สึกตื่นเต้นนั่นเอง

มิติที่สาม เป็นความรู้สึกอึดอัดใจ ลึนไหล ซึมซับ เป็นระดับอารมณ์ที่มีความเข้มข้นสูงสุด ซึ่งเกิดจากการทำกิจกรรมประเภทของการฟังดนตรี การอ่านหนังสือ และการชื่นชมธรรมชาติที่สวยงาม บุคคลจะเกิดความรู้สึกระดับนี้ได้ต้องมาจากการทุ่มเทใส่ใจอย่างเต็มที่ และต้องเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้คุณค่าแก่ตนเอง

2.2 อารมณ์ทางด้านลบ (Negative affect) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกซึมเศร้า ได้แก่ ความรู้สึกเบื่อหน่าย หดความสนุกสนาน มีอาการหดหู่ เป็นอาการที่ที่อยากจะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ตนเองมีความสุขมากขึ้น

สรุปจากข้อความข้างต้นความสุขเป็นสิ่งที่มนุษย์ปรารถนาซึ่งประกอบไปด้วยความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ มีเป้าหมายเพื่อการดำเนินชีวิตไปอย่างปกติ และมีความสุขให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

1.3 ประโยชน์ของความสุข

ความสุขก่อให้เกิดผลลัพธ์ทางด้านบวกมากมาย ได้แก่

1. ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น
2. ทำให้มีสุขภาพที่ดีขึ้น
3. มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น
4. ทำให้เป็นผู้ที่มีจิตใจดีขึ้น
5. ทำให้มีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น
6. ความสามารถในการรับมือกับปัญหามีมากขึ้น
7. ทำกิจกรรมด้วยความคล่องตัวและมีพลังเพิ่มมากขึ้น
8. การกำกับและควบคุมตนเองมีสูงขึ้น

สรุป คือ ความสุขมีประโยชน์ทำให้ตนเองตนเองพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ สังคม จิตใจ หรือแม้แต่สุขภาพที่ดีตามมาเมื่อมีความสุข

1.4 การส่งเสริมความสุข

สุชา จันท์โฮม (2543: 17-20) ได้กล่าวถึงแนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ไว้ดังนี้

1. การพยายามรักษาร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ เพราะสุขภาพกายและสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก หากสุขภาพกายแข็งแรง จิตใจย่อมร่าเริง ดังนั้นเราควรรักษาร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ ด้วยการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ครบทั้ง 5 หมู่ พักผ่อนอย่างเพียงพอ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รักษาความสะอาดของร่างกายและของใช้เป็นประจำ

2. การรู้จักตัวเองอย่างแท้จริง การได้สำรวจตนเองว่าเป็นเช่นไร มีข้อดีข้อเสียอย่างไร มีความสามารถด้านใด สนใจในอะไร และต้องการสิ่งไหน เมื่อทราบแล้วควรส่งเสริมสิ่งดี ๆ ในตนเอง และแก้ไขข้อเสียต่าง ๆ เพื่อการตั้งเป้าหมายในชีวิตซึ่งจะทำให้เรามีโอกาสพบความสำเร็จและสมหวังได้

3. การมีความหวัง เราควรตั้งความหวังในชีวิตของเราไว้ จะไม่ท้อแท้ในเวลาตกต่ำ คิดเสมอว่าสักวันจะดีขึ้นได้

4. ความกล้าเผชิญหน้ากับความกังวลและความกลัวในชีวิต เมื่อรู้สึกกลัวกับสิ่งใดจงค้นหาความกลัวนั้น อยากรู้ได้อย่างไรเหตุผล

5. การหาทางระบายความเก็บกดทางอารมณ์ที่ไม่สบายใจโดยทางออกนั้นต้องเป็นที่ปรารถนาและยอมรับจากสังคม

6. การมีอารมณ์ขัน เพราะการมีอารมณ์ขันจะช่วยให้มีอารมณ์ที่ผ่อนคลาย

7. การยอมรับข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของตนเอง การเข้าใจผู้อื่นและรู้จักตนเองอย่างแท้จริง จะเป็นสิ่งที่ทำให้เราให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่นได้

8. มีความพอใจในงานหรือสิ่งที่ตนทำอยู่ สิ่งที่ทำนั้นจะทำให้เกิดความสุข สนุกสนาน ทำให้มีความกระตือรือร้น มีกำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรค ทำให้ชีวิตมีความสุข

9. มีความต้องการที่ยืดหยุ่นและพอเหมาะ มีเหตุผล มีความทะเยอทะยาน มีความฝันที่ใกล้เคียงความเป็นจริง ทำให้เรารู้จักมีความต้องการที่พอดี มีการวางแผนในชีวิต เพื่อการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

10. ไม่ควรคิดถึงแต่ตนเอง หรือมีความกังวลกับตนเองมากเกินไป เพราะการคิดแต่เรื่องตนเองจะทำให้เราไม่มีความสุข

11. การไม่เปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น มีการยอมรับสภาพของตนเอง เพราะการไม่ยอมรับในสภาพของตนเองจะทำให้ตนเองเป็นทุกข์

12. การเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ โดยการทำสิ่งใดแล้วไม่หวังผลตอบแทน เพราะการทำสิ่งใดแล้วอาจเกิดความผิดหวังได้ หากเราหวังสิ่งตอบแทนอาจจะทำให้เราเป็นทุกข์คิดอยู่แต่ว่าตนไม่ได้รับความยุติธรรมจากการทำสิ่งนั้น ๆ แบบหวังผลตอบแทนนั่นเอง

13. การระบายสิ่งที่เป็นทุกข์ให้กับใครสักคนรับรู้เพื่อการขอคำปรึกษาหรือความคิดเห็น การมีเพื่อนจะทำให้เราไม่รู้สึกลึ่ดเดี่ยว เพื่อนในที่นี้อาจจะเป็นคนสนิทที่เราไว้ใจหรืออาจจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาต่าง ๆ เช่น ครูแนะแนว นักจิตวิทยา เป็นต้น

14. การปล่อยวาง เป็นการปล่อยให้สิ่งต่าง ๆ เป็นไปในทางที่ควรจะเป็น ไม่ควรฝืน เอาจริงเอาจัง เมื่อเกิดความเครียดควรหยุดพักแล้วจึงหาแนวทางใหม่ในการแก้ไข

15. เวลาเป็นสิ่งเยียวหาความเจ็บปวดได้ จงมีความอดทนในการกระทำสิ่งต่าง ๆ แม้เกิดความผิดพลาดหรือผิดหวัง ไม่ควรหลีกเลี่ยงปัญหาด้วยวิธีการทำลายคั่นเองหรือใช้สิ่งเสพติดเข้ามาช่วยแก้ปัญหา

16. ควรใช้เวลาในแต่ละวันให้เกิดประโยชน์ ไม่ควรปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยไม่ทำอะไรเลย อาจเป็นการหางานอดิเรกทำเพื่อเป็นการบำรุงจิตใจให้ชีวิตมีความสุข เช่นการเล่นกีฬาที่ชอบ อ่านหนังสือที่สนใจ หรือการปลูกต้นไม้ เป็นต้น

การส่งเสริมความสุขเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้ เป็นไปในทางที่เหมาะสม ถูกต้อง โดยการทำให้สุขภาพแข็งแรง คิด หวัง และต้องการแต่สิ่งดี ๆ ให้กับตนเอง และผู้อื่น เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึกในทางบวก เป็นต้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะ

2.1 ความหมายของศิลปะ

ศิลปะตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง ผลแห่งความคิดสร้างสรรค์ ของมนุษย์ที่แสดงออกมาในรูปลักษณะต่างๆ ให้ปรากฏ ซึ่งสุนทรีย์ภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ ความอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา ประสบการณ์ รสนิยม และทักษะของแต่ละคน เพื่อความพอใจ ความรื่นรมย์ ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีหรือ ความเชื่อทางศาสนา

ศิลปศึกษา จึงหมายถึง การนำศิลปะมาใช้ในการศึกษาเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษา และดำรงชีวิตได้ การใช้ศิลปะกับเด็กจึงเป็นการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็กนั่นเอง (ศศศร เดชะกุล. 2553 : 10)

กันตรัตน์ ไพรินทร์. (2546: 30-34)กิจกรรมศิลปะ หมายถึง กิจกรรมที่ปฏิบัติ และนำมาใช้แล้วเกิดความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้มีการแสดงออกทางจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ

ศิลปะที่เหมาะสมตามช่วงวัยของเด็กประถมศึกษาอาจเป็นกิจกรรมอันได้แก่

1. การวาดภาพ คือ การให้อิสระในการเขียนภาพ ลากเส้นตามความพอใจ เสนอแนะเด็กให้คิดถึงสิ่งที่เราชอบ สิ่งที่เราอยากทำ หรือคิดอะไรสักอย่าง ให้เวลาเด็กนั่งคิดแล้วจึงลงมือวาดภาพ บอกให้เด็กวาด

- วาดภาพตามใจชอบ
- วาดภาพตามจินตนาการ
- วาดภาพจากประสบการณ์
- วาดภาพจากการฟังนิทาน
- วาดภาพจากสิ่งแวดล้อม
- วาดภาพจากเสียงเพลง

การวาดภาพ คือ การต่อเติมจากสิ่งเร้าที่กำหนดให้ หรือวาดภาพต่อเติมจากส่วนที่ไม่สมบูรณ์ เช่น

- ให้ภาพที่ไม่สมบูรณ์แก่เด็ก แล้วให้เด็กจินตนาการต่อเติมส่วนต่าง ๆ นั้นให้เป็นรูปอะไรก็ได้
- ให้สิ่งเร้าแก่เด็กโดยเป็นรูปอะไรก็ได้ เช่น ให้ภาพสี่เหลี่ยม วงกลม เส้นตรง แล้วให้เด็กจินตนาการติดต่อเติมให้เป็นรูปอะไรก็ได้

2. การละเล่นด้วยมือ คือ การใช้มือละเล่นสับกระดาษ ใช้นิ้วมือลากเป็นรอยเส้นต่าง ๆ ซึ่งเป็นไปตามอารมณ์ จินตนาการ จังหวะ การเคลื่อนไหว ภาพที่เกิดขึ้นจะเป็นรอยลากเส้นด้วยส่วนต่าง ๆ อาจจะเป็นการสร้างรูปแบบใหม่ ๆ ในขณะที่มือละเล่นสับไป

3. การฉีกกระดาษ ตัดกระดาษ และปะกระดาษ คือ กิจกรรมการใช้กระดาษต่าง ๆ มาฉีก ตัด แล้วนำมาปะ ติดลงบนกระดาษให้เกิดเป็นภาพ โดยให้เด็กหาภาพจากแหล่งต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร นำมาฉีกหรือตัดแล้วนำมาประกอบเป็นรูปใหม่ ๆ

4. การปั้น คือ การขยำ ปีบ บด ด้วยมือ และนิ้วมือ โดยการนำแป้ง ดินเหนียว ดินน้ำมันมาใช้ในการปั้น อาจจะทำให้เด็กปั้นตามคำสั่ง หรือปั้นตามจินตนาการ

5. การประดิษฐ์ คือ การจัดหาอุปกรณ์ เช่น กอล่ง กระดาษ เศษวัสดุ มาประกอบกันเป็นสิ่งต่าง ๆ ตามใจชอบ

สรุป กิจกรรมศิลปะ คือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านทัศนศิลป์ (Visual Arts) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถสัมผัสได้ด้วยตา และสามารถใช่มือจับต้องได้ โดยเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมเป็นที่น่าสนใจ และสอดคล้องกับความสามารถ และพัฒนาการของเด็ก แต่ละกิจกรรมสามารถเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ ศิลปะนั้นจะช่วยให้เด็กเข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม

ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ก่อให้เกิดความสุขต่อตนเอง

2.2 ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะ

กิจกรรมศิลปะมีความสำคัญและมีประโยชน์เป็นอย่างมากแก่มนุษย์ ดังมีผู้กล่าวไว้ ดังนี้ จูรีรัตน์ บุญรินทร์ (2547: 35) ศิลปะเป็นเรื่องของจิตใจ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกออกไม่ได้กับชีวิต ศิลปะเป็นสิ่งที่เสริมสร้างความเจริญของงามทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ช่วยการแสดงออกทางความรู้สึกนึกคิด ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดความมั่นใจในตนเอง มีความอดทน เสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดี ทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีความสุข

วิรุณ ตั้งเจริญ (วาสนา บัวงาม, 2550: 24 อ้างอิงจาก วิรุณ ตั้งเจริญ, 2539: 31-34) กล่าวว่า ความมุ่งหวังที่จะใช้กิจกรรมศิลปะเป็นสื่อกลางในการสะท้อนคุณค่าไปสู่บุคลิกภาพของเด็ก และการเสริมสร้างลักษณะนิสัยให้แก่เด็ก ดังนี้

1. เสริมสร้างลักษณะนิสัยทางการแสดงออก เมื่อการแสดงออกทางศิลปะเป็นกระบวนการที่ต้องเสนอความคิด ตัดสินใจกระทำ และแสดงออกตามความคิด หรือเหตุผลของแต่ละคนซึ่งเป็นพื้นฐานในการกระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออก

2. เสริมสร้างลักษณะนิสัยด้านความคิดสร้างสรรค์ ผู้มีความคิดสร้างสรรค์จะเป็นคนที่พร้อมจะแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ ที่ดีกว่า เหมาะสมกว่า และเป็นการปลูกฝังพฤติกรรมให้กับเราได้ เมื่อได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง กิจกรรมศิลปะเป็นวิธีหนึ่งที่จะส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับเด็กได้

3. เสริมสร้างลักษณะทางด้านจินตนาการในสิ่งต่าง ๆ ที่เราสร้างสรรค์ขึ้นย่อมริเริ่มด้วยจินตนาการก่อน และย่อมมีเหตุผลหรือความจริงเป็นพื้นฐานเป็นเรื่องของการคาดคิด ความหวัง หรือความปรารถนาที่จะให้เกิดสิ่งที่ดี ซึ่งกิจกรรมศิลปะนั้นย่อมผลักดันเด็กให้ไปสู่ความคิดที่กว้างไกลมีผลต่อเด็กและสืบต่อไปในอนาคต

4. เสริมสร้างลักษณะนิสัยด้านสุนทรียภาพซึ่งเป็นเรื่องของความรู้สึกส่วนบุคคลเป็นความรู้สึกละเอียดอ่อน เมื่อสัมผัสกับสภาพแวดล้อมแล้วจะรู้สึกเหมือนสัมผัสกับความงาม ความประณีต และคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ ได้ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ ศิลปะ วัตถุ หรือรูปแบบของความคิดต่าง ๆ ซึ่งมีความงามและคุณค่าอยู่แตกต่างกันออกไป ผู้ที่มีสุนทรียภาพในตัว จึงพร้อมที่จะรับรู้และซาบซึ้งคุณค่าทางด้านต่าง ๆ ของสรรพสิ่งที่อยู่รอบตัว ศิลปะเป็นสิ่งสำคัญสิ่งแรก ๆ ที่ยอมรับกันว่าเป็นการกระตุ้นความรู้สึกสัมผัสทางด้านนี้ การสร้างสรรค์ศิลปะของเด็กจึงเป็นการสะสมสุนทรียภาพโดยตรง เพื่อชีวิตและจิตใจที่ประณีตงดงาม

5. เสริมสร้างลักษณะนิสัยด้านความประณีต การทำงานศิลปะนั้นต้องอาศัยความตั้งใจ ความพยายาม การสังเกต และความประณีตอยู่ตลอดเวลา

6. เสริมสร้างลักษณะนิสัยด้านการทำงาน กิจกรรมศิลปะนั้นต้องอาศัยความรัก เมื่องานเสร็จเด็กจะเกิดความภาคภูมิใจ ทำให้เกิดแรงผลักดันให้มีความกระตือรือร้นในการทำงานขึ้นต่อไป

7. เสริมสร้างลักษณะด้านการทำกิจกรรมศิลปะ เพราะการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการพูดคุย ปรีกษา หยิบยื่นสิ่งต่าง ๆ ต่อกัน เป็นการส่งเสริมให้เด็กสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2543: 37-43) กล่าวว่ามนุษย์เป็นทั้งผู้สร้าง และผู้ชื่นชมงานศิลปะ ศิลปะมีผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นศิลปะจึงมีความสำคัญดังนี้

1. ศิลปะเพื่อการผ่อนคลาย เพราะมนุษย์มีความรู้สึกทั้งมีความสุข และความเจ็บปวด ความฝัน และความหวัง ความรู้สึกเหล่านี้สามารถระบายออกได้โดยผ่านสื่อทางศิลปะอย่างอิสระ การสร้างสรรค์ทางศิลปะเป็นการทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ช่วยให้ได้รับประสบการณ์ทางการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวได้ดี

2. ศิลปะเพื่อพัฒนาจิตใจ เป็นการส่งเสริมให้มนุษย์ทุกคนสามารถแก้ไขปรับปรุงการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น และสามารถเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีสติ และมีความมั่นคงทางจิตใจ ถ้าการดำเนินชีวิตของเรามีแต่การใช้ข้อเท็จจริงอยู่ตลอดเวลาโดยไม่ให้ความสำคัญกับความรู้สึกใด ๆ เลยเรา และผู้คนรอบข้างก็จะปราศจากความสุข

3. ศิลปะเพื่อพัฒนาสังคม ศิลปะเป็นสื่อช่วยพัฒนาสังคมให้ดำเนินไปอย่างสงบสุข

4. ศิลปะเพื่อการบำบัด การบำบัดด้วยศิลปะ หมายถึง การใช้ศิลปะเพื่อหาข้อบกพร่องของบุคคลเพื่อเป็นการเลือกใช้กิจกรรมที่เหมาะสมเป็นการช่วยรักษาให้มีสภาพที่ดีขึ้น

5. ศิลปะเพื่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการคิดสร้างสรรค์ทางประสาทสัมผัสที่ไวต่อความรู้สึก ความคิดสร้างสรรค์มีองค์ประกอบ คือ

1. ความคิดริเริ่ม เป็นลักษณะของความคิดแปลกใหม่ ซึ่งต้องอาศัยความกล้าคิด กล้าลอง

2. ความคล่องแคล่ว เป็นปริมาณที่ไม่ซ้ำในเรื่องเดียวกัน เป็นความสามารถที่จะคิดสิ่งที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว

3. ความยืดหยุ่น เป็นประเภทหรือแบบของความคิด ซึ่งมีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา

4. ความละเอียดลออ เป็นความประณีต พิถีพิถัน เป็นความสามารถในการตกแต่งรายละเอียดการสังเกตเห็นในสิ่งที่คนอื่นไม่เห็น

สรุปจากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่ากิจกรรมศิลปะมีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็ก การจัดกิจกรรมจะต้องคำนึงถึงเวลา ความเหมาะสม อุปกรณ์ และกิจกรรมศิลปะจะต้องส่งเสริมพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง และหลากหลาย เพื่อเป็นการกระตุ้น เสริมแรง ให้กำลังใจได้อีกทางหนึ่ง

2.3 พัฒนาการทางศิลปะของเด็ก

รัตนมณี เสนีกาญจน์ (2552: 18) พัฒนาการทางศิลปะของเด็ก อายุ 5-7 ปี จะเป็นการสร้างภาพจากเรื่องราวที่เป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ภาพที่ปรากฏจะเป็นสิ่งที่เด็กคุ้นเคย พัฒนาการทางด้านการใช้สีจะเป็นไปตามความเป็นจริง คือ ต้นไม้สีเขียว ท้องฟ้าสีน้ำเงิน พัฒนาการทางด้านศิลปะและการคิดของเด็กช่วงวัยนี้จะมีลักษณะ คือ

1. การวาดภาพแสดงถึงพัฒนาการด้านความคิด เด็กจะวาดภาพซ้ำ ๆ ในทิศทางซ้ำ ๆ ส่อถึงการย้ำคิดย้ำทำ พยายามทำความเข้าใจกับสิ่งที่ตนวาดหรือแสดงออก
2. ในระยะแรกเด็กยังคงวาดภาพแสดงถึงการรู้มากกว่าการเห็น แต่ตอนปลายของช่วงวัยจะแสดงให้เห็นถึงการวาดตามที่เห็นมากขึ้น
3. รูปที่วาดอยู่ในลักษณะแบน ๆ ไม่แสดงมิติให้เห็นโดยการทับซ้อนชัดเจนนัก คือถึงจะมีบ้างก็เป็นส่วนน้อย
4. รูปที่เด็กวาดมักถ่ายทอดและแสดงถึงความรู้ของเด็กเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว
5. รูปวาดมักแบ่งเป็นส่วน ๆ เช่น แสดงเส้นฐานอยู่ด้านล่างภาพ ท้องฟ้าอยู่ด้านบนสุด และส่วนกลางภาพเป็นอากาศ คือ ถ้าในภาพมีคน สัตว์ สิ่งของ สิ่งเหล่านี้จะอยู่ในเขตอากาศ วางอยู่บนเส้นฐาน (คน สัตว์ สิ่งของจะไม่วางอยู่ใต้เส้นฐานราวกับว่าได้เส้นฐานเป็นดินที่ไม่มีอากาศหายใจ) เขตของท้องฟ้าจะมีเพียงก้อนเมฆ และดวงอาทิตย์ หรือดวงจันทร์ (ราวกับว่าในเขตนั่นก็ไม่มีอากาศเช่นกัน)
6. บางครั้งในภาพหนึ่ง ๆ มีการวาดเส้นฐานเกินกว่า 1 เส้น เด็กในวัยนี้เริ่มเข้าใจว่าทุกสิ่งต้องยืนหรือตั้งอยู่บนพื้น วัตถุส่วนใหญ่ไม่สามารถลอยอยู่กลางอากาศ แต่ถ้าสิ่งที่เด็กถ่ายทอดมีเนื้อหาเรื่องราวที่มากมายยืดยาว เด็กอาจแบ่งเส้นฐานออกเป็นหลายเส้นตามแนวนอน หรือบางครั้งเด็กอาจถ่ายทอดในแบบวาดเส้นฐานด้านล่างของกระดาษไปตามด้านทั้ง 4 ขนานไปกับขอบกระดาษ
7. ภาพวาดของเด็กสื่อสารถึงสิ่งที่เด็กมองเห็น คือ อาจถ่ายทอดในลักษณะจากมุมมองด้านบน หรืออาจถ่ายทอดภาพหนึ่ง ๆ ในมุมมองที่หลากหลายและสลับด้าน ส่วนหนึ่งเหมือนมองจากด้านบน อีกส่วนเหมือนมองจากด้านหน้า และอีกส่วนเหมือนมองจากด้านบนและด้านข้างผสมผสานกัน หรือบางครั้งเด็กวาดภาพในลักษณะเอกซเรย์ ราวกับวัตถุนั้นโปร่งใส

8. เริ่มใส่ใจต่อหลักทัศนียภาพวิทยาให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกัน ส่วนรวมเพิ่มขึ้น เริ่มใส่ใจต่อสัดส่วน ตระหนักว่าคนย่อมโตกว่าลูกบอล ผู้ใหญ่มักโตกว่าเด็ก

9. ภาพวาดมีรายละเอียดมากขึ้น ตกแต่งมากขึ้น

10. ภาพวาดเริ่มแสดงอาการเคลื่อนไหวการเคลื่อนไหวอาจเป็นการแสดงออกของท่าทางของสิ่งที่อยู่ในภาพ (แทนที่จะเป็นรูปตรง ๆ ที่อ ๆ แบบช่วงแรก) เช่น ภาพคนก้าวขาเดิน ภาพคนวิ่งยกขาหลังขึ้น หรือยกแขนในท่าต่าง ๆ หรือบางครั้งเด็กวาดรูปแสดงการเคลื่อนไหว โดยใช้เส้นขีดซ้ำ ๆ ในบริเวณร่างกายที่มีการเคลื่อนไหว แสดงให้เห็นว่ามีการเคลื่อนไหวไปมาหรือขึ้นลงแบบภาพการ์ตูน ช่วงวัยนี้ระบบสมองซีกซ้ายของเด็กซึ่งมีกลไกของการเรียนรู้ระบบเชิงคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ เช่น ระบบตัวเลข การคิดคำนวณ การนับเลขจำนวนมาก ๆ และระบบตัวโน้ตดนตรี เด็กเริ่มพัฒนาการคิดแบบเป็นเหตุเป็นผล

11. เด็กตั้งแต่ช่วงวัยนี้ (ไปจนถึง 11 ปี) สามารถเข้าใจตรรกะที่ซับซ้อนขึ้น แม้ว่าจะยังเป็นความเข้าใจเชิงรูปธรรมและยังมีปัญหากับการคิดเชิงนามธรรม มีพัฒนาการในด้านการวิเคราะห์ระยะเริ่มแรก สามารถคิดเปรียบเทียบเห็นว่าสิ่งใดสวยหรือไม่สวย ซึ่งเริ่มขึ้นในวัยประมาณ 8 ปี (ในเด็กบางคนอาจเริ่มช้ากว่า เช่น เมื่อ 9 หรือ 10 หรือ 11 หรือ 12 ปี) และดังนั้นผลที่ตามมาคือเด็กจะเริ่มสูญเสียความมั่นใจในการวาดภาพอย่างเฉียบขาด (แบบศิลปิน) ที่ตนเคยมีในระยะแรก ๆ ของวัย ส่วนมากเด็กในวัย 8-12 ปีนี้จะละทิ้งความต้องการในการแสดงออกด้วยสื่อทางศิลปะ ถ้ามิได้รับการสนับสนุนหรือหาทางสนองความต้องการที่จะเรียนรู้และแก้ปัญหาของเด็ก เพราะเด็กเริ่มพัฒนาในสื่ออื่นสูงขึ้น เช่น การคิดคำนวณ การอ่าน การเขียน เด็กไม่ต้องอาศัยศิลปะเป็นสื่อในการแสดงออกมากเท่าในอดีต

โลเวนเฟลด์ และบริตเตน (มะลิฉัตร เอื้ออนันท์, 2545: 226-238 อ้างอิงจาก Lowenfeld; & Brittain, 1987) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการทางศิลปะของเด็ก โดยมุ่งนำเสนอปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับศิลปะของเด็ก

ทฤษฎีพัฒนาการทางศิลปะของเด็ก มีดังนี้

1. ขั้นขีดเขียน (Scribbling Stage) เด็กที่อยู่ในพัฒนาการขั้นนี้อายุราว 2-4 ปี เป็นวัยเริ่มต้นของการแสดงออกเฉพาะตัว
2. ขั้นเริ่มเขียนภาพให้มีความหมาย (Pre-schematic Stage) เด็กที่อยู่ในพัฒนาการขั้นนี้อายุราว 4-7 ปี เป็นวัยที่ถือว่าเริ่มมีการพยายามสื่อความหมายกับสิ่งที่ตนวาด
3. ขั้นเขียนรูปได้คล้ายของจริง (Pre-schematic Stage) เด็กที่อยู่ในพัฒนาการขั้นนี้อายุราว 7-9 ปี เป็นวัยของการสร้างมโนทัศน์

4. ขั้นเริ่มต้นเขียนภาพอย่างของจริง (The Drawing of Realism Stage) เด็กที่อยู่ในพัฒนาการขั้นนี้อายุราว 9-12 ปี เป็นวัยที่เริ่มสร้างงานในลักษณะเหมือนจริงมากขึ้น

5. ขั้นของการใช้เหตุผล (The Stage of Reasoning) เป็นพัฒนาการทางศิลปะขั้นสุดท้ายของวัยเด็กพัฒนาการขั้นนี้เด็กจะมีอายุราว 12-14 ปี เป็นวัยของการเลียนแบบธรรมชาติ

ลักษณะการแสดงออกทางศิลปะแต่ละขั้นมีความหมายแตกต่างกันไปตามพัฒนาการตามวัย กล่าวคือ

ในขั้นที่ 1 เด็กที่อยู่ในขั้นนี้มองไม่เห็นว่าคุณภาพคืออะไร ยังใช้ความสนุกสนานในการเคลื่อนไหวร่างกาย เด็กยังไม่สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของมือกับเครื่องมือได้ถูกต้อง เด็กแสดงออกด้วยการใช้มือป้าย หรือละเลง หรืออาจขีดเป็นเส้นที่ไม่เป็นรูปร่างยังไม่สามารถบังคับมือให้เป็นไปตามความต้องการได้ เด็กในขั้นนี้สนใจแต่การเคลื่อนไหวของมือเท่านั้น แม้ว่าภาพที่ปรากฏมีความหมายหรือไม่ก็ตาม แต่เด็กก็จะให้ชื่อสิ่งนั้นไปตามที่ต้องการและยังไม่มีกรวาดรูปคน ยังไม่รู้จักรใช้ช่องไฟ ช่องว่างในกระดาษให้เป็นระเบียบ และใช้สีตามแต่จะหยิบขึ้นมาได้ ในระยะท้าย ๆ อาจจะใช้สีที่สะดุดตาขึ้นมาบ้าง และยังไม่รู้จักการออกแบบ

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นที่เขียนหรือสร้างภาพให้ปรากฏเป็นรูปร่างเรขาคณิต สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาพคนที่ตนเขียนกับความจริงของโลกภายนอก ซึ่งจะพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ตามขั้นอายุและวุฒิภาวะของเด็กในขั้นนี้เด็กจะใช้สัญลักษณ์ไม่แน่นอน ภาพคนหรือสิ่งต่าง ๆ แม้เป็นการวาดสิ่งเดิมซ้ำ เด็กก็อาจเลียนแบบได้หลายแบบ เด็กเขียนภาพออกมาไม่เหมือนกับสิ่งที่เด็กรู้ วาดรูปคนมีลักษณะยิ้มแฉ่งแจ่มใส เริ่มมีรายละเอียดของภาพวาดเพิ่มเข้ามา เช่น ใส่เสื้อผ้า

ขั้นที่ 3 เด็กจะมีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของตนเองกับสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น รู้จักนำตนเองไปสัมพันธ์กับคนอื่นอันเป็นประสบการณ์ที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นพื้นฐานของการใช้ช่องไฟหรือช่องว่าง เนื่องจากเด็กเกิดความเข้าใจว่าภาพที่ตนเขียนควรอยู่ที่ใด และมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเพียงใด ความรู้สึกที่สำคัญอันดับแรกของเด็ก ซึ่งค้นพบว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมนี้ ทำให้แสดงออกโดยใช้สัญลักษณ์ที่เรียกว่าเส้นฐาน เส้นฐานนี้อาจเป็นทั้งเส้นตรงที่ลากตามแนวนอนเหนือขอบล่างของกระดาษ หรือใช้ขอบล่างของกระดาษเป็นเส้นฐาน หรืออาจเป็นเส้นโค้ง แต่จะเป็นตามแนวใดก็ตามจากการที่รู้สึกตัวที่สำคัญอันนี้ รวมทั้งความสัมพันธ์รวมทั้งความสัมพันธ์ที่ว่างของภาพ เด็กจะแสดงออกหลายสิ่งหลายอย่างที่สัมพันธ์กันออกมา โดยวางเรียงตั้งฉากอยู่บนเส้นฐานนี้นอกจากนั้นเด็กยังมักเขียนภาพที่เรียกว่า ภาพเอกซเรย์ (X-ray) ซึ่งเป็นภาพโปร่งใสแสดงให้เห็นถึงความรู้ ประสบการณ์ของตนเองมากกว่าความเป็นจริงตามธรรมชาติ เด็กต้องการแสดงออกทุกสิ่งที่ตนคิดว่าควรมีอยู่ในภาพ และภาพอีกแบบหนึ่งที่เด็กเขียน คือ ภาพพับกลาง เด็กจะเขียนทุกสิ่งอย่างตั้งฉากกับเส้นฐาน เมื่อเด็กวาดเส้นฐานสองเส้นเด็กวาดบนเส้นฐานหนึ่งแล้วกลับภาพวาดสิ่งต่าง ๆ บน

เส้นฐานอีกเส้นหนึ่งเกิดเป็นภาพแบบพับกลาง ด้านการใช้สีเด็กจะใช้สีตรงตามวัตถุอย่างจงใจ เนื่องจากรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสีกับวัตถุ เด็กจะระบายสี หรือใช้สีซ้ำ ๆ ในการระบายวัตถุชนิดเดียวกัน ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพการณ์อย่างไร

ขั้นที่ 4 ขั้นเริ่มต้นเขียนภาพอย่างของจริง ในการเขียนรูปคนที่เน้นรายละเอียดของเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายตามเพศของตน และย่ำในรายละเอียดอื่น ๆ มีท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกายซึ่งแท้จริงกระตือรือร้นธรรมชาติ และใช้เส้นอื่น ๆ เพิ่มเติมจากเส้นเรขาคณิต เพราะเส้นเรขาคณิตไม่เพียงพอต่อการแสดงออก สำหรับช่องไฟหรือช่องว่างเด็กพบว่า มีพื้นราบซึ่งมีความหมายและความสำคัญมากกว่าเส้นฐาน แต่ยังไม่รู้จักเส้นระดับ ไม่สามารถจัดระยะระหว่างวัตถุให้มีความสัมพันธ์กันได้ การใช้สีจะเปลี่ยนจากการใช้สีตามความเป็นจริงของวัตถุมาเป็นการใช้สีตามความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ และประสบการณ์ของตนเอง หรือตามสภาพของวัตถุ เริ่มรู้จักการตกแต่ง และออกแบบเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ลวดลาย และแบบของเครื่องใช้ต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 เด็กจะวาดรูปคนอย่างมีสัดส่วนใกล้เคียงความเป็นจริง มีการเคลื่อนไหวของร่างกาย แสดงอารมณ์ หรือความรู้สึกออกทางใบหน้า มีการวาดข้อต่อ ข้อพับต่าง ๆ ของร่างกาย แต่ไม่มีการตกแต่งเน้นเครื่องแต่งกายมากเหมือนขั้นที่ 4 การใช้ช่องไฟหรือช่องว่าง สามารถจัดความสัมพันธ์ของระยะวัตถุในภาพได้ มีระยะใกล้ไกล เริ่มรู้จักเส้นระดับ เส้นฐานจะหายไป นอกจากนี้ในบางครั้งจะใช้เพื่อเป็นสื่อในการวางระยะช่องว่าง การใช้สีขึ้นอยู่กับลักษณะของเด็ก ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2 พวก พวกหนึ่งจะใช้สีสัมพันธ์กับการสังเกตของตนเป็นสำคัญ คือใช้สีตามสภาพการณ์ภายนอก เช่น สีตามระยะใกล้ไกล สีในที่สว่าง ที่มีดี เป็นต้น อีกพวกหนึ่งจะใช้สีสัมพันธ์กับอารมณ์ของตนเป็นสำคัญไม่คำนึงถึงสิ่งใด ๆ รู้จักออกแบบง่าย ๆ ของวัสดุเครื่องใช้ แต่ยังไม่เข้าใจถึงการออกแบบอย่างจริงจัง

สรุปคือการแสดงออกทางศิลปะของเด็กในแต่ละช่วงวัยเป็นไปตามเหตุผลของการเจริญเติบโตซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงของวุฒิภาวะที่พัฒนาไปตามลำดับขั้น ปฏิบัติการที่สำคัญต่อการตอบสนองต่อการเจริญวัยของเด็กนั้นมาจากสติปัญญา อารมณ์ การรับรู้ สังคม วัฒนธรรมสุนทรียภาพ และการสร้างสรรค์

2.4 ประโยชน์ของศิลปะ

ตรีวิทย์ พิจิตรพลาภาค (2551: 24-25 อ้างอิงจาก ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. 2551: 13-15) ประโยชน์ของศิลปะมี 6 ด้าน ดังนี้

1. ศิลปะพัฒนาสมาธิ

สมาธิเป็นประตูแห่งการเรียนรู้ เมื่อสมาธิไม่ดี ถึงแม้ว่าจะมีสติปัญญาดี ก็ไม่สามารถเรียนรู้ได้เต็มที่ เนื่องจากประตูแห่งการเรียนรู้ไม่เปิด ความรู้ต่างๆจึงไม่สามารถไหลเข้าสู่สมอง

ได้ จึงไม่สามารถนำเข้าสู่ระบบความจำและประมวลผลได้ การทำกิจกรรมศิลปะพบว่าช่วยเสริมสร้างสมาธิให้ดีขึ้นได้ชัดเจน เนื่องจากได้ฝึกฝนการจดจ่อทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ไม่มีผิด ไม่มีถูก และไม่ยากเกินความสามารถ จนสูญเสียความมั่นใจและที่สำคัญได้เพลิดเพลินกับกิจกรรมที่ทำ เป็นการฝึกฝนให้เรียนรู้ประสบการณ์ของการทำกิจกรรมอย่างมีสมาธิ

2. ศิลปะพัฒนาจิตใจ

ศิลปะจะช่วยให้ผู้ที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์และจิตใจ ได้ระบายปัญหา ความคับข้องใจ ผ่านออกมาทางงานศิลปะ ระบายอารมณ์ออกมาในหนทางที่สร้างสรรค์ ช่วยให้รู้สึกผ่อนคลาย ลดความขุ่นมัวในจิตใจ เข้าใจและรับรู้อารมณ์ต่างๆ ของตนเอง สามารถยับยั้งและควบคุมได้ดีขึ้น มีสมาธิลดความตึงเครียด และความวิตกกังวลได้ในที่สุด ศิลปะยังช่วยขัดเกลาจิตใจให้ละเอียดอ่อน ละเมียดละไมยิ่งขึ้นใส่ใจกับความรู้สึกของผู้อื่นมากขึ้น ลดความหยาบทางอารมณ์ ลดความก้าวร้าวที่มีอยู่ สามารถยอมรับข้อจำกัดของตนเองยอมรับความแตกต่างระหว่างกันและควบคุมตนเองในกรอบของเหตุผลได้ดี ความภาคภูมิใจยังเป็นผลพลอยได้ที่เกิดขึ้นระหว่างการสร้างสรรค์ งานศิลปะให้เกิดความสุขตระหนักในคุณค่าของตนเอง มีความมั่นใจ กล้าคิด กล้าแสดงออกเพิ่มขึ้น

3. ศิลปะช่วยพัฒนาการทางด้านอารมณ์

การวาดเขียนช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางอารมณ์ดีขึ้น ระดับของพัฒนาการจะขึ้นอยู่กับ การแสดงออกจากรูปภาพซึ่งเป็นงานของเด็กเอง ระดับของการแสดงตัวตนจะมีตั้งแต่การพัฒนาการขั้นต่ำซึ่งเด็กวาดรูปซ้ำๆ ออกมาเป็นพิมพ์เดียวกันหมด จนกระทั่งถึงพัฒนาการขั้นสูง ซึ่งเด็กจะวาดภาพอย่างมีความหมาย และมีความสำคัญต่อตัวเขาเอง โดยเฉพาะเด็กเล็กเริ่มวาดรูปตัวเองได้ สำเร็จจุดนี้เองที่เด็กปล่อยอารมณ์ได้ดีที่สุด เขาแสดงออกจากสิ่งที่เขา อยากทำศิลปะช่วยพัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเราสามารถสังเกตเห็นได้จาก พัฒนาการของการรู้จักตนเอง และสภาพแวดล้อม ความรู้ต่างๆ ที่เด็กนำมาใช้ในขณะวาดรูป จะชี้ให้เห็นระดับของสติปัญญาของเด็ก ดังนั้นวาดภาพของเด็กจึงเป็นเครื่องชี้ระดับของความสามารถทางสมอง หรือสติปัญญาของเด็ก

4. ศิลปะช่วยพัฒนาการทางด้านกาย

พัฒนาการทางกายภาพในงานของนักเรียนจะสังเกตได้จาก ความสัมพันธ์ของการมองเห็น และการใช้กล้ามเนื้อมือ การควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย เช่น การควบคุมกล้ามเนื้อมือ และตาในการลากเส้นตลอดจนการฝึกทักษะต่างๆ ในกิจกรรมทางศิลปะ เช่น การพิมพ์ การตัด ปะ ตัด ความเปลี่ยนแปลงทางกายสามารถเห็นได้ง่ายในเด็กวัยเริ่มขีดเขียนศิลปะช่วยพัฒนาการทางการรับรู้ ความเจริญเติบโต และการเรียนรู้ทางประสาทสัมผัสเป็นส่วนสำคัญของประสบการณ์วิชาศิลปะ โดยครูเป็นผู้ส่งเสริมการรับรู้ สร้างประสบการณ์ทางการเห็น ฝึกการสังเกต ฝึก

ความละเอียดอ่อน มีความประณีตในการจัด ควรจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการทางการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นสามารถสังเกตได้ในการที่เด็กได้รับประสบการณ์ ที่เกี่ยวเนื่องกับการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างหลากหลาย

5. ศิลปะช่วยพัฒนาการทางด้านสังคม

พัฒนาการทางสังคมของเด็ก จะเห็นได้จากความพยายามในการสร้างสรรค์ของเด็ก ภาพเขียนและภาพวาดต่างๆจะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดของเด็กที่มีต่อประสบการณ์ของตนเองและของผู้อื่นเด็กเล็กๆ จะเริ่มวาดรูปคนไว้ในภาพทันทีที่พินระยะขีดเขียนแบบสะเปะสะปะ และสิ่งแรกที่เด็กวาดแล้วมีผู้ดูออกว่าเด็กวาดอะไรนั้นก็คือรูปคน เมื่อเด็กเติบโตขึ้นงานศิลปะจะสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจความรู้สึกที่เด็กมีต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของเขา เมื่อเด็กมีพัฒนาการทางด้านความเข้าใจผู้คนรอบข้างมากขึ้น และเข้าใจถึงอิทธิพลของคนที่มีต่อชีวิตของเขา เรื่องราวที่เด็กจะวาดรูปไว้ในงานศิลปะก็คือสิ่งเหล่านั้นนั่นเอง

6. ศิลปะช่วยพัฒนาการทางด้านสุนทรียะ

พัฒนาการทางสุนทรียะคือ ส่วนประกอบพื้นฐานของความรู้ความชำนาญทางศิลปะ สุนทรียะอาจกล่าวได้ว่าเป็นวิธีการวัดความคิด ความรู้สึก และการรับรู้ให้เป็นการแสดงออกซึ่งสื่อความคิด และความรู้สึกให้ผู้อื่นได้รับรู้เช่น การจัดเรียงคำเราเรียกว่า บทกวี การจัดเสียงเราเรียกว่า ดนตรี และการจัดเส้น รูปร่าง สี และรูปทรงเราเรียกว่า ศิลปะ การจัดการเคลื่อนไหวของร่างกายเราเรียกว่าการเต้นรำ สุนทรียะไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว เกณฑ์ของความงามขึ้นอยู่กับบุคคลแต่ละคนขึ้นอยู่กับงานแต่ละประเภท หรือขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมนั้นๆ ตลอดจนความตั้งใจ หรือเป้าหมายของการผลิตงานศิลปะ เราพบว่ารูปแบบของความงามไม่ได้เกิดจากการรับกฎเกณฑ์จากภายนอกเท่านั้น (คมขวัญ อ่อนนิงพร้าว. 2550: 25-26)

สรุปศิลปะมีประโยชน์กับทุกด้านของชีวิตทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะในด้านของจิตใจซึ่งเป็นสิ่งที่มีผลกระทบต่อทุกด้านของชีวิตหากจิตใจของมนุษย์ไร้ซึ่งการช่วยเหลือ เยียวยา หรือเสริมสร้างให้แข็งแรง ความเสื่อมในด้านอื่น ๆ ก็จะมาตามมาเช่นกัน ดังนั้นศิลปะจึงมีความสำคัญยิ่งที่จะเข้ามาเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ทุก ๆ ด้านของมนุษย์มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2.5 หลักการสอนศิลปะเด็ก

กิจกรรมศิลปะเป็นการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะให้กับเด็กอย่างเหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ และความสามารถ การจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการปรับตัวทางสังคม เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรงและสามารถพัฒนาตนเองไปให้ได้มากที่สุด

การสอนศิลปะนั้นมุ่งเน้นในการให้เด็กได้มีการคิด การปฏิบัติ และการแก้ปัญหาโดยมีแนวทางการเรียนการสอน ดังนี้

1. การเตรียมตัวนักเรียนก่อนเรียน คือ การเตรียมพื้นฐานทางศิลปะ ก่อนการเรียนทุกครั้งต้องมีการอธิบาย และบอกกล่าวให้เด็กได้รู้ถึงกระบวนการในการเรียน
 2. การจูงใจ เป็นการเลือกกิจกรรมศิลปะที่เด็กสนใจและมีความถนัดตรงกับความสามารถมาชักจูงให้เด็กมีความกระตือรือร้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้
 3. การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม สิ่งนี้จะเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้กับเด็กระหว่างเพื่อนและผู้สอน ก่อให้เกิดการแสดงออกที่เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ต่อการเรียน
 4. การฝึกฝน เป็นการส่งเสริมเด็กเกิดความรู้ มีอารมณ์ที่ดี มีจิตใจที่ร่าเริงแจ่มใส และก่อให้เกิดทักษะที่ดีขึ้นได้
 5. การรับรู้พัฒนาการทางด้านการเรียน เพื่อให้เด็กรับรู้ข้อผิดพลาดของตนเอง เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้ดีกว่าเดิม ทำให้เด็กมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และมีความตั้งใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมากขึ้น
 6. การสอนของครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ครูต้องทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ รั้าให้เด็กเกิดความสนใจ และส่งเสริมการฝึกทักษะ
- สรุปการสอนศิลปะเด็กควรเป็นไปตามพัฒนาการด้านการเรียนของเด็ก ที่มีครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้เป็นไปตามแนวทาง เพื่อเสริมสร้างทักษะที่ดี และเหมาะสมแก่เด็ก

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการวัยเด็ก

3.1 พัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549: 261) กล่าวว่า เด็กวัยนี้จะมีอายุประมาณ 6-12 ปี เป็นช่วงที่มีความสำคัญต่อการเริ่มต้นชีวิตใหม่ของเด็กเพราะเป็นระยะที่เด็กจะต้องเข้าโรงเรียน จึงเรียกเด็กวัยนี้ว่า วัยเข้าโรงเรียน (School Age) หรือวัยเข้ากลุ่มเพื่อน (Gang Age) เด็กวัยนี้จะเริ่มเรียนวิชาการที่โรงเรียนอย่างจริงจัง เด็กจึงมีความคิดที่เป็นเรื่องราวมากขึ้น สามารถแยกแยะระหว่างจินตนาการกับความจริง เด็กสามารถเผชิญกับโลกภายนอกได้ในวัยนี้เด็กควรพร้อมที่จะออกจากครอบครัวไปสู่สังคมนอกบ้านและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว เช่น เรียนรู้ระเบียบกฎเกณฑ์ความประพฤติที่ต้องปฏิบัติในสังคม เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานที่และบุคคลอื่น ๆ นอกจากครอบครัวได้ วันแรกที่เด็กไปโรงเรียนจัดเป็นวันสำคัญวันหนึ่งในชีวิตเด็ก เด็กจะรักโรงเรียน ประสบความสำเร็จในการเล่าเรียนเพียงใด ขึ้นอยู่กับระยะนี้เป็นประการสำคัญ เพราะเป็นการวางรากฐานในการเรียนของเด็ก ในวัยนี้

ได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เพื่อปรับปรุงตนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ และวัยเด็กตอนกลางนี้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ

1. พัฒนาการด้านร่างกาย (Physical Development)

เด็กมีอัตราความเจริญเติบโตจะช้าลงเล็กน้อย แต่ก็ยังเป็นไปอย่างสม่ำเสมอร่างกายของเด็กจะขยายออกทางส่วนสูงมากกว่าส่วนกว้าง ลำตัวแบน แขน ขา ยาวออก รูปร่างเปลี่ยนแปลงเข้าลักษณะผู้ใหญ่เข้าทุกที อวัยวะภายในและระบบหมุนเวียนของโลหิตเจริญเกือบเต็มที่ แต่หัวใจยังเจริญช้ากว่าอวัยวะเหล่านั้น มีฟันถาวรขึ้นแทนฟันน้ำนมเรื่อย ๆ ฟันหน้ามักขึ้นก่อน ฟันกล้ำมโผล่ฟันเหงือกขึ้นมาเพื่อเป็นตัวกันฟันหน้าซี่อื่น ๆ ให้ขึ้นถูกต้องตามตำแหน่งของมัน ในระหว่างอายุ 6 ปีจะมีกรามบด 4 ซี่ สมอมน้ำหนักสูงสุด มีกระดูกข้อมือ 6-7 ซี่ ยังไม่เจริญเต็มที่ ลักษณะของตายังไม่เจริญสูงสุด สายตายังเป็นสายตาวาวอยู่ ตาและมือยังคงเคลื่อนไหวอย่างประสานกันไม่สะดวก เพราะพัฒนาของกล้ามเนื้อที่ไม่เท่ากัน กล้ามเนื้อตาของเด็กหญิงมักจะพัฒนาได้เร็วกว่าของเด็กชาย เด็กวัยนี้มีพลังงานมากจึงไม่อยู่นิ่ง ชอบทำกิจกรรมและทำอย่างรวดเร็ว ไม่ใคร่ใช้ความระมัดระวังมากนัก ทำให้ประสบอุบัติเหตุบ่อย ๆ

พัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมต่อไปนี้

1. สภาพโภชนาการ โภชนาการเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กอย่างยิ่ง เด็กจำเป็นต้องได้รับอาหารที่เพียงพอและมีสารอาหารครบถ้วน จำนวนแคลอรีที่ต้องการขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่เด็กทำและขนาดโครงร่างของร่างกาย
2. ความสนใจในการเล่นกลางแจ้ง เด็กที่สนใจในการเล่นกลางแจ้ง และเปลี่ยนวิธีเล่นอยู่เสมอทำให้สามารถควบคุมการใช้กล้ามเนื้อและการทรงตัวได้ดีขึ้น
3. การฝึกทักษะในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหว คือ การให้เด็กมีกิจกรรมทั้งทางกายและสมอง ซึ่งทำให้เด็กได้รับความพอใจ โดยการจัดเครื่องมือที่เหมาะสมและคำแนะนำให้เกิดทักษะเพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
4. การไม่มีอวัยวะบกพร่อง การที่เด็กมีสภาพร่างกายเจ็บป่วยเสมอ ทำให้เด็กมีอาการไม่มั่นคงด้วย ดังนั้น จึงควรแก้ไขข้อบกพร่องของอวัยวะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยนี้ได้ เช่น การป้องกันฟันผุ เหาใจใสในร่องประสาทหู ประสาทตา และสภาพทางกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ

2. พัฒนาการทางอารมณ์ (Emotional Development)

สุชา จันทรโสม (2543: 47) กล่าวว่า เด็กวัยนี้เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด เป็นระยะที่เด็กเริ่มรู้จักการพึ่งพาตนเอง เด็กจะเริ่มแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองด้วยการเริ่มพูดคุยกับพ่อแม่ที่แสดงให้เห็นถึงแนวความเฉลียวฉลาด เด็กวัยนี้จะมีความซุกซนเนื่องมาจากความรู้สึกที่ว่าสามารถช่วยเหลือตนเองได้บ้างแล้ว และมักแสดงออกทางความรู้สึกนึกคิดออกมา

ทางการกระทำ เด็กวัยนี้เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ เพราะต้องเข้าโรงเรียน เด็กจึงต้องมีการปรับตัว เด็กจะเริ่มรู้จักยังงัยใจ ไม่แสดงความรู้สึกออกมาเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีทันที รู้จักระวังความรู้สึกที่ผู้อื่นมีต่อตน อารมณ์กลัวขึ้นเป็นไปตามวัยที่ผ่านมา ชอบคุยโอ้อวด เปรียบเทียบสิ่งของ และที่สำคัญ คือ ต้องการเป็นอิสระจากผู้ใหญ่ ต้องการพึ่งตนเอง ต้องการได้รับความยอมรับจากเพื่อนในหมู่คณะ นอกจากนี้ยังมีอารมณ์สนุกสนาน แจ่มใส เพราะมีโอกาสได้ทำกิจกรรมร่วมกับหมู่คณะ

อารมณ์ คือ การเปลี่ยนแปลงสภาวะทางจิตใจหรือภาวะที่ผิดไปจากเดิมขณะนั้น ซึ่งถูกเร้าทำให้เกิดการตอบสนองที่เรียกว่า ผลกระทบจากสิ่งเร้า ภาวะอันนี้แสดงออกมา 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบที่เกิดขึ้นทันที เช่น โกรธ กลัว ดีใจ
2. พฤติกรรมที่เป็นผลต่อเนื่อง เช่น เมื่อรู้สึกโกรธก็กล่าวคำสบถหรืออาจชกต่อยคนที่ทำให้โกรธ หรือเวลาดีใจก็หัวเราะยิ้มแจ่มใส
3. เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เช่น หน้าแดง ปากสั่น มือสั่น หัวใจเต้นเร็วขึ้น ความดันโลหิตสูงขึ้น เป็นต้น

ภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นอาจแยกได้เป็น 2 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายบวก (Pleasant) จะก่อให้เกิดความสร้างสรรค์ เช่น อารมณ์รัก อารมณ์สนุกสนาน เป็นต้น
2. ฝ่ายลบ (Unpleasant) ก่อให้เกิดการทำลาย เช่น อารมณ์โกรธ กลัว อิจฉา ริษยา ขยะแขยง โดยเฉพาะโกรธกับกลัวถ้าเกิดขึ้นเมื่อไรจะลดประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล ซึ่งกระทบกระเทือนต่อการปรับตัว

เด็กวัยนี้จึงมีอารมณ์ไม่แน่นอน เจ้าอารมณ์ หงุดหงิด เวลาเล่นกับเพื่อนมักจะไมยอมแพ้ ถ้าแพ้จะเสียใจมาก เวลาร้องไห้จะอาบ ไม่ชอบให้ผู้อื่นเห็น เวลาไม่พอใจจะหลบหนีจากสถานการณ์ที่ทำให้ไม่พอใจ เวลาเกิดความเครียดจะแสดงออกโดยการกัดเล็บ แกวงเท้า กัดดินสอ มักจะไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ ชอบรับมากกว่าให้ รู้จักป้องกันตัวเอง เช่น เวลาถูกถามปัญหาต่าง ๆ มักตอบว่าไม่ทราบ หรือไม่พยายามตอบ มีความอยากรู้อยากเห็น

พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อมีความยุ่งยากทางอารมณ์

เด็กจะแสดงออกมาเต็มที่ไม่มีใครปิดบังซ่อนเร้นอย่างเช่นผู้ใหญ่ เด็กจะได้รับผลกระทบกระเทือนทางอารมณ์ต่าง ๆ กัน เพราะเด็กมีความต้องการต่างกัน และแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น บางคนต้องการเล่นแล้วไม่ได้เล่น ก็เกิดการสร้างจินตนาการการเล่น (Imagination Play) ขึ้นมา แต่บางคนกลับมีความตึงเครียดทางร่างกายและจิตใจ ดังนั้น การแก้ไขก็ต้องใช้วิธีที่แตกต่างกันไปด้วย โดยอาจให้เด็กลดความตึงเครียดด้วยการเล่น แต่ขณะเดียวกันพวกที่จินตนาการเกี่ยวกับการเล่นขึ้นมาจึงต้องให้เล่นอย่างจริง ๆ ซึ่งตรงกับจินตนาการ ถ้าเด็กมีความกระทบกระเทือน

ทางอารมณ์อย่างรุนแรงเด็กก็จะแสดงออกมาในรูปของการทำลาย เมื่อผู้ใหญ่รู้ว่าเด็กทำลายสิ่งของ เพราะเด็กมีความตึงเครียดหรือถูกกระทบกระเทือนทางอารมณ์ ผู้ใหญ่ไม่ควรลงโทษ

องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์เด็ก

เด็กก็เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ การเกิดอารมณ์ย่อมจะเปลี่ยนไปตามเวลาและ องค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งได้แก่

1. ความเหนื่อยอ่อน เมื่อเด็กมีความเหนื่อย เป็นต้นว่า พักผ่อนน้อยไป ตื่นเต้นมากเกินไป หรือกินอาหารไม่พอเพียงกับความต้องการของร่างกาย เด็กอาจบันดาลโทสะได้ง่าย กว่าปกติ ซึ่งอาการเช่นนี้มักจะเกิดกับเด็กทุกคนในระหว่างวัยเด็ก

2. สุขภาพไม่ดี เด็กที่สุขภาพไม่ดี เช่น กินอาหารไม่เพียงพอ ระบบย่อยอาหาร ไม่ดี ต่อมทอนซิลอักเสบ เจ็บตา ฟันเสีย มีอาการเจ็บป่วยบ่อย ๆ จะเป็นเด็กที่อารมณ์เสียง่าย ส่วนเด็ก ที่มีสุขภาพดีมักไม่เกิดอาการดังกล่าว

3. ระยะเวลาของวัน เด็กแต่ละคนเหนื่อยไม่เท่ากัน บางคนจะเหนื่อยตอนเช้า บางคนจะเหนื่อยตอนเที่ยง หรือบางคนจะเหนื่อยตอนเย็น ซึ่งเวลานี้เด็กจะบันดาลโทสะได้ง่ายหากมี สิ่งใดมาขัดใจ

4. สถิติปัญญา จากการศึกษเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสมองในระดับ อายุต่าง ๆ กันพบว่า เด็กพวกนี้เป็นพวกที่ควบคุมอารมณ์ไม่ค่อยได้ เด็กที่เฉลียวฉลาดมักจะเป็นเด็กที่มี จินตนาการอย่างลึกซึ้ง และกลัวสิ่งที่เป็นอันตรายมากกว่าเด็กที่ไม่ค่อยฉลาด แม้แต่ในเด็กเล็ก ๆ ก็ เช่นเดียวกัน

5. สิ่งแวดล้อม บ้านที่มีระเบียบเข้มงวดมากเกินไป และผู้ใหญ่ที่คอยควบคุม เด็กเกินไป หรือมีแขกมาพักบ่อย ๆ จะทำให้เด็กโกรธง่ายกว่าบ้านที่มีความสงบ ไม่มีการทะเลาะกัน บ้านที่เปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระ จะช่วยให้เด็กมีอารมณ์เยือกเย็น นอกจากนี้สภาพแวดล้อมทาง โรงเรียนก็มีส่วนทำให้เด็กเป็นคนเจ้าอารมณ์ได้เช่นเดียวกัน เช่น ครูบังคับให้เด็กทำงานอย่างใดอย่าง หนึ่งโดยที่เด็กไม่เต็มใจ จะทำให้เด็กโกรธและรู้สึกที่ไม่มีความสุข นอกจากนี้แล้วเด็กเล็ก ๆ ที่เรียน ร่วมกับเด็กโต ๆ มักทำให้อารมณ์ของเด็กไม่มั่นคงได้เช่นเดียวกัน เนื่องจากถูกเด็กรุ่นพี่ขู่เข็ญหรือรังแก เป็นต้น

6. ความสัมพันธ์ในครอบครัว ทักษะคติของพ่อแม่มีส่วนสร้างอารมณ์ของเด็ก อยู่มาก เด็กที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง พ่อแม่ไปทำงานทั้งวัน หรือพ่อแม่ดูแลเอาใจใส่มากเกินไป ก็กลายเป็น เด็กก้าวร้าวได้ เด็กที่เป็นลูกคนโตบางคนมักเป็นคนเจ้าอารมณ์มากกว่าเด็กคนหลัง ๆ เพราะเขา รู้ว่า การร้องไห้ทำให้เขาได้สิ่งที่ต้องการแทบทุกครั้ง นอกจากนี้ลูกคนเล็กภายในครอบครัวก็จะเป็นเด็กอยู่

ตลอดเวลา และกลายเป็นคนที่ตามใจตัวเองอยู่รำไป เพราะเห็นว่าตนได้รับความเอาใจใส่ตามใจจากพ่อแม่มากนั่นเอง

เด็กวัยนี้มักมีปัญหาทางด้านอารมณ์อยู่มากแต่อาจลดลงได้เมื่อโตขึ้น แต่บางพฤติกรรมทางอารมณ์ต้องได้รับการดูแล และปรับพฤติกรรมเพื่อป้องกันการส่งผลกระทบต่อการชะงักของพัฒนาการด้านอื่น ๆ หรือเกิดการพัฒนาไปในทางลบของเด็กนั่นเอง

3. พัฒนาการด้านสังคม

จิตรา วสุวานิช (2521: 19-34) เด็กวัย 6-12 ปี จะเริ่มพัฒนาความคิดเห็นของตนเอง เห็นถึงความแตกต่างระหว่างโลกของเด็ก และผู้ใหญ่ เด็กจะเริ่มแยกตัวออกจากผู้ปกครองเพื่อเข้ากลุ่มเพื่อน ซึ่งกลุ่มเพื่อนจะเป็นเพศเดียวกัน เด็กจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน พยายามทำให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับ มีความซื่อสัตย์ต่อกลุ่ม หากเด็กไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเด็กจะกลายเป็นคนเงี้ยวซึม เก็บตัว เด็กจะเริ่มเรียนรู้วิถีชีวิต และมาตรฐานของสังคม ทำให้เกิดประสบการณ์ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ การยอมรับกฎเกณฑ์ การติดต่อสัมพันธ์กับครูมากขึ้น เด็กจะเริ่มมีการเลียนแบบกิริยาท่าทาง การแต่งกาย การทำงานของครู เด็กอาจคิดว่าครูเป็นอะไรก็ได้ เช่น เพื่อน พี่ อาจเรียกร้องความสนใจในบางครั้งด้วยการช่วยเหลืองาน ผิวปาก ขว้างปาสิ่งของ

4. พัฒนาการทางสติปัญญา

จินตนา ณ สงขลา (2537: 9-14) เด็กวัยนี้เริ่มมีการเรียนรู้การใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ในการเรียนรู้ เด็กสามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้มีความรับผิดชอบ กระตือรือร้น รู้จักการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และตัดสินใจได้ด้วยตนเอง รับฟังคนอื่นมากขึ้น มีการเสนอความคิดเห็น และมีบทบาทในการช่วยเหลือกลุ่ม ตลอดจนสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น พฤติกรรมดังกล่าวจะนำมาซึ่งความรู้สึกเชื่อมั่น และภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับความสนใจของเด็กวัยนี้จะสนใจในเรื่องของธรรมชาติ การท่องเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ ดุภาพยนตร์ เลี้ยงสัตว์ โดยทั่วไปเด็กผู้ชายจะสนใจเรื่องการพิสูจน์ ทดลอง ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ ส่วนเพศหญิงจะสนใจเรื่องการครัว เย็บปักถักร้อย การอ่านหนังสือต่าง ๆ ที่ให้ความรู้สึกอ่อนโยน เป็นต้น เด็กจะสามารถเปรียบเทียบสิ่งของว่ามากกว่า ใหญ่กว่า ยาวกว่า เข้มกว่า ถ้าหากมีของจริงตั้งให้ดู เด็กจะสามารถจัดลำดับได้ พัฒนาการทางด้านภาษา และการใช้สัญลักษณ์เจริญก้าวหน้ามาก เด็กจะเริ่มเข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล และเข้าใจความหมายของบทเรียนทั้งทางคณิตศาสตร์ ภาษา และการอ่าน มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และสามารถอธิบายได้

สรุปเด็กวัยนี้เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดในทุก ๆ ด้าน สิ่งที่จะต้องตระหนัก และควรคำนึงถึงก็คือความสามารถเฉพาะของเด็ก และพยายามส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้มีการพัฒนาตามศักยภาพของตนเอง

4. เอกสารและงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง

4.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในเด็กระดับประถมศึกษา

ขวัญจิรา ธงชัย และคณะ (2551: 62-67) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การคูณและการหารเศษส่วนที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประชานุเคราะห์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 90 คน จากผลการศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสุขของนักเรียนหลังการทดลองใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการคูณและการหาร มีสูงกว่าก่อนการทดลองใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เนื่องจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่คณะผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีความเป็นระบบโดยเริ่มจากง่ายไปหายาก นำเสนอเนื้อหาสาระเป็นขั้นตอนย่อย ๆ เข้าได้ไม่ยาก ด้วยรูปภาพ ข้อความ ภาพเคลื่อนไหว ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความภูมิใจ สบายใจ มีความสุข สนุกสนาน และมีความกระตือรือร้นมากขึ้น

นฤมล อึ้งเจริญ. (2552: 68-72) ได้ศึกษาการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว คุณภาพการสอน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนกับการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มกรุงเทพมหานคร จำนวน 364 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามวัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข แบบสอบถามวัดสัมพันธภาพในครอบครัว แบบสอบถามวัดคุณภาพการสอน แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน และแบบสอบถามวัดสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัว คุณภาพการสอน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนกับการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุขมีความสัมพันธ์กัน และปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่งผลทางบวกต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข ส่วนปัจจัยด้านคุณภาพการสอน ส่งผลทางบวกต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข สำหรับปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ส่งผลต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข โดยที่ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุขมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เจตคติต่อการเรียน และคุณภาพการสอน

มารุต พัฒนผล. (2546: 89) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 727 คน ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อความสุข และแบบสอบถามความสุขในการเรียนรู้ พบว่า

การจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้ และคุณลักษณะของผู้เรียนทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม

วรวรรณ วัฒนวงศ์. (2555: 102-108) ได้ทำการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมคณิตศาสตร์และแบบฝึกคณิตศาสตร์ที่มีต่อทักษะการคิดคำนวณเรื่องการบวกและความสุขที่เกิดขึ้นจากการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความสามารถทางสติปัญญาต่างกัน จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคณิตศาสตร์เรื่องการบวก แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกคณิตศาสตร์เรื่องการบวก แบบวัดทักษะการคิดคำนวณเรื่องการบวก และแบบสังเกตพฤติกรรมความสุขที่เกิดขึ้นจากการเรียนคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าความสุขที่เกิดขึ้นจากการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีความสามารถทางสติปัญญาต่างกัน โดยที่กลุ่มที่จัดการเรียนรู้ด้วยเกมคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกคณิตศาสตร์ เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยเกมมีลักษณะเฉพาะในการเล่นไม่ว่าจะเป็นการเล่นคนเดียว เล่นเป็นคู่ หรือเล่นเป็นกลุ่ม ทำให้เด็กมีความสุขสนุกสนานช่วยให้เกิดการฝึกฝนและเป็นการทบทวนที่น่าสนใจ เกมบางชนิดทำให้เกิดการแข่งขันกับตนเอง เด็กจะให้เห็นความก้าวหน้าของตนเองในการเรียนรู้ จึงทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมความสุขในการเรียนคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น

สุวิทย์ ลิไธสง. (2554: 104-107) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เกมตามแนวทางการเรียนรู้ที่มีความสุข เรื่องทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เกมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เกม ทำให้ผู้เรียนสนุกสนานเพลิดเพลิน ข้อเท็จจริง เกิดมโนคติและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ตามหลักการหรือจุดประสงค์ที่วางไว้รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนจดจำบทเรียนได้ง่ายและรวดเร็ว ก่อให้เกิดความสนุกสนาน กระตือรือร้น ตื่นเต้น และมุ่งมั่นในการเรียนรู้

4.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะในเด็ก

คมชัญญ์ อ่อนบึงพริ้ว, (2550: 76-86) ได้ทำการศึกษาการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อการศึกษาการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กนักเรียนชาย - หญิง อายุ 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ กรุงเทพมหานคร สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แผนการสอนการจัดกิจกรรมรูปแบบศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ และแบบทดสอบพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของ

เด็กปฐมวัย มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ โดยรวมและจำแนกรายทักษะมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นและอยู่ในระดับดีหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนและหลังการทดลองมีคะแนนความสามารถทางทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่เพิ่มขึ้น

ไกรเวท หาญกลับ, (2553: 109-112) ได้ทำการวิจัยการวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1 ศึกษา รูปแบบผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และศึกษาผลงานที่แสดงออกของแต่ละกิจกรรมที่กำหนด สามารถสะท้อนแนวคิด CISST อย่างไร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แผนการสอนทัศนศิลป์ที่ใช้กิจกรรมตามแนวคิด CISST แบบสัมภาษณ์ผลงานทัศนศิลป์ที่แสดงความคิดเห็นของนักเรียน และแบบวิเคราะห์รูปแบบผลงานทัศนศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานจากกิจกรรมทัศนศิลป์ตามแนวคิด CISST ได้ทั้ง 10 กิจกรรม และสามารถสะท้อนแนวคิด CISST ในด้านความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการการรับรู้ประสาทสัมผัสทั้งห้า การจัดระบบภาพและการพัฒนารูปทรง ให้มีความหลากหลายในการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านการเรียนศิลปะศึกษาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์และกลุ่มที่สนใจให้มีประสิทธิภาพในการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ที่สอดคล้องกับยุคเหตุการณ์ปัจจุบันและรวมถึงศิลปะร่วมสมัย ศิลปะสมัยใหม่ (Modern Art) และศิลปะหลังสมัยใหม่ (Post-Modern Art)

ศศศร เดชะกุล, (2553: 82-89) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างสรรค์แบบเทคนิคซินเนคติกส์และทำการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่เรียนรู้แบบเทคนิคซินเนคติกส์กับกลุ่มที่เรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ปีการศึกษา 2553 ของสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ซึ่งแบ่งเป็น กลุ่มที่ทดลองด้วยชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างสรรค์แบบเทคนิคซินเนคติกส์ จำนวน 30 คน กับกลุ่มที่เรียนรู้แบบปกติจำนวน 30 คน เท่าๆ กัน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างสรรค์ แบบเทคนิคซินเนคติกส์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 2) แบบทดสอบความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แบบวาดภาพของเจเลนและเฮอร์บัน (Jelien and Urban. The Test for Creative Thinking – Drawing Production) 3) แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ พบว่านักเรียนที่เรียนรู้ตามแบบเทคนิคซินเนคติกส์ แตกต่างกับนักเรียนที่เรียนรู้ตามแบบปกติ โดยนักเรียนกลุ่มที่เรียนรู้ตามเทคนิคซินเนคติกส์ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนแบบปกติ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะปฏิบัติทางทัศนศิลป์

พบว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างสรรค์แบบเทคนิคชินเนคติกส์กับกลุ่มที่เรียนรู้แบบปกติ แตกต่างกันนัก โดยนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างสรรค์แบบเทคนิคชินเนคติกส์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านเนื้อหาทางทัศนศิลป์ มากกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนรู้แบบปกติ

สมภพ ปู่ไทย, (2550: 84-88) ได้ทำการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบประเมินภาคปฏิบัติกิจกรรมศิลปะการวาดภาพระบายสี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 และหาคุณภาพของแบบประเมิน และเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินภาคปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 26 คน ผลการวิจัย พบว่า แบบประเมินภาคปฏิบัติกิจกรรมศิลปะการวาดภาพระบายสี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ฉบับนี้ประกอบด้วยข้อปฏิบัติ จำนวน 10 ข้อ แสดงว่าแบบประเมินภาคปฏิบัติกิจกรรมศิลปะการวาดภาพระบายสี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 และเกณฑ์การให้คะแนนมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ประเมินได้

ทิพย์กมล บุญภักดิ์, (2547: 86-95) ได้ทำการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากการทำแบบประเมินพฤติกรรมไม่เหมาะสม คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 ปีการศึกษา 2546 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบทดสอบทางจิตวิทยาจำนวน 4 ฉบับได้แก่ แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP) แบบทดสอบวาดภาพบ้าน-ต้นไม้-คน (K-H-T-P) แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตาลท์ (Bender Gestalt Test) แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT) แบบประเมินพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสอบถามวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์ (โรงเรียนออลวล) แบบบันทึกพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียน แบบสอบถามใครเอ่ย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบของวิลคอกซัน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมเหมาะสมมากขึ้นหลังจากการใช้กิจกรรมศิลปะ สำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมไม่แตกต่างจากเดิมจากแบบทดสอบวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์ (โรงเรียนออลวล) หลังการใช้กิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เมื่อเปรียบเทียบผลของพฤติกรรมก่อน และหลังการทดลองโดยใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาจำนวน 4 ฉบับ สรุปได้ดังนี้ แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP) ก่อนและหลังการทดลองนักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม แบบทดสอบวาดภาพบ้าน-ต้นไม้-คน (K-H-T-P) เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกของกลุ่มตัวอย่างจากแบบทดสอบพบวก่อนและหลังการทดลองนักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น สัมพันธภาพที่ไม่ดีกับพ่อแม่ แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT) พบวก่อนและหลังการทดลองนักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม แต่นักเรียนทั้ง 8 คน มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมลดลงทุกคนจากการสังเกตด้วยแบบบันทึกพฤติกรรมระหว่างทำการทดลองครั้งที่ 1-12

5. เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

5.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุข

แมรี เอ. เอ็ม โรเจอร์และเอมิลี่ ซาราโกซ่า-เลา (Mary A.M. Rogers, Emily Zeragora-Lao, 1998: 288-289) ศึกษาเรื่องการสร้างความสุขสำหรับเด็กในศูนย์สุขภาพ Northwestern Ohio โดยการใช้ศิลปะความบันเทิงและความคิดสร้างสรรค์ พบว่า การที่เด็กได้ทำกิจกรรมที่สนใจ ได้แก่ การวาดภาพ การเล่นเกมกีฬา การจัดนิทรรศการ, การทัศนศึกษาออกสถานที่ เป็นต้น ส่งผลให้เด็กมีสุขภาพแข็งแรงมากขึ้น

แอสเทอร์ เบอร์กิต และ เทกรีย์ นิวเวลล์ (Esther Burkitt; & Tragey Newell, 2005: 15-22) ทำการทดลองศิลปะสำหรับเด็ก เพื่อจำแนกความทุกข์และความสุขของเด็กจำนวน 82 คน โดยให้เด็กเลือกสีไม้เพียงสีเดียว เพื่อระบายสีภาพร่างรูปคน แล้วให้เด็กอธิบายเกี่ยวกับความรู้สึกและเหตุผลที่เลือกใช้สีนี้ จากนั้นให้เด็กโดยมีกรรให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ 1 ไม่มีความสุขเลย จนถึง 5 มีความสุขมากที่สุด จากนั้น พบว่า การเลือกใช้สีของเด็กสามารถบ่งบอกถึงอารมณ์และความรู้สึกของเด็กอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการที่เด็กเลือกใช้สีเข้ม เช่น สีเหลืองและสีส้ม แสดงให้เห็นถึงความสุขของเด็ก ส่วนการใช้สีน้ำตาลและสีดำ แสดงให้เห็นความเศร้าของเด็ก เป็นต้น

พอล เบล (Paul Belz, 2011: 34-36) ศึกษาการใช้ศิลปะสำหรับเด็ก พบว่า ศิลปะสามารถสร้างประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็ก คือ การใช้ประสาทสัมผัสและการใช้สมอง ทำให้เด็กมีการรับรู้ตนเองและสังคม รวมถึงการทำความเข้าใจธรรมชาติที่เกิดขึ้น ทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำสิ่งใหม่ สามารถจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง รวมถึงสามารถทำงานร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

กูดิ เวอร์เนส, มาร์โก แคสทีโกนี่, มาร์โค ทอมโบนี และมัซมัส เซ (Guido Veronese, Marco Castiglioni, Marco Tombolani, Mahmud Said, 2012: 467-472) ศึกษาการรับรู้ความพึงพอใจและความสุขในชีวิตของเด็กปาเลสไตน์ จำนวน 216 คน พบว่า เด็กชายได้รับความกดดันและความคาดหวังจากบุคคลรอบข้างตั้งแต่ยังเด็ก ทำให้เด็กผู้ชายมีความพึงพอใจและความสุขในชีวิตน้อยกว่าเด็กผู้หญิง

มาร์ค ดี โฮลเดอร์, เบน โคลแมน, แคมลิส สิง (Mark D. Holder, Ben Coleman, Kamlesh Singh, 2012: 261-274) ศึกษาอารมณ์และความสุขของเด็กชาวอินเดียอายุระหว่าง 7-14 ปี โดยการนำแบบวัดความสุข คือ Oxford Happiness Questionnaire (OHQ) ที่พัฒนาโดยฮิลล์ และ ฮาร์กิล (Hills and Argyle, 2002) ใช้แบบวัด 8 รายการที่จะประเมินความสุข และระดับการวัด 6 ระดับ โดยระบุในแบบประเมินว่าไม่เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง รายการที่แสดงว่าวิธีการที่ผู้เข้าร่วมอาจจะรู้สึกเกี่ยวกับตัวเอง เช่น ฉันรู้สึกว่าคุณค่าชีวิตของฉันมาก ด้วยแบบวัด OHQ มีความสอดคล้องภายใน

อยู่ในระดับดี ($a = .62$) การทดสอบ และการทดสอบซ่อมที่มีระยะสั้น ความน่าเชื่อถือ ($r = .69$) หลังจากนั้นสัปดาห์ที่ 2 มีการใช้แบบประเมิน OHQ เพื่อประเมินความสุขในเด็กอีกครั้ง จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า อารมณ์และความสุขของเด็กชาวอินเดีย ประกอบด้วย ความรู้สึกเชิงอายุ การมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และการทำกิจกรรมที่ตนเองชื่นชอบ มีอารมณ์ที่สัมพันธ์กับความสุขในทางที่ดีขึ้น

5.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะ

มิเชล บูเกอร์ (Michelle Bugler, 2012: 33-36) ศึกษาการใช้ศิลปะสำหรับเด็ก คือ การวาดภาพรูปร่าง รูปทรง และการระบายสีลงในการดาบอย่างอิสระ การปั้นดินเหนียวเป็นรูปทรงของมนุษย์ที่มีลักษณะท่าทางที่แตกต่างกัน และการนำวัสดุอุปกรณ์ที่เหลือใช้มาสร้างงานศิลปะ ทำให้เด็กได้รู้จักคิดและสร้างสรรค์ผลงานได้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กสามารถคิดอย่างมีเอกลักษณ์ได้มากขึ้น

จูเลีย แกลลอส, ออดรา แลงลี่, ไดอาน่า วิลการ์ต (Julia Gallegos, Audra Langley, and Diana Villegas, 2012: 54-61) ศึกษาความวิตกกังวล, ความเครียดของนักเรียนในประเทศแม็กซิโก อายุ 9-12 ปี จำนวน 130 คน พบว่า นักเรียนมีความวิตกกังวลและความเครียดในการเรียนสูง เนื่องจากโรงเรียนไม่มีศูนย์การให้คำปรึกษาสำหรับนักเรียน เพื่อจัดการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเครียด รวมถึงโรงเรียนไม่มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การจัดนิทรรศการ การแสดง การเล่นบทบาทสมมติ การจัดประกวดและการมอบรางวัล เป็นต้น

อิงกริด แพรมมิง ซามาลชอล, มาค แอสพาร์ คาร์สัน, เบน อ็อตสัน, นิคัส แพรมมิง (Ingrid Pramling Samuelsson, Maj Asplund Carlsson, Bengt Olsson, Niklas Pramling and Cecilia Wallerstedt, 2009: 119-125) ศึกษาความสำคัญของศิลปะของนักเรียนปฐมวัย อายุ 2-8 ปีพบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ทางศิลปะตั้งแต่สมัยเด็ก ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนการใช้ประสาทสัมผัสทุกด้าน ทำให้กล้ามเนื้อแข็งแรง มีการสร้างเสริมจินตนาการให้เกิดความคิดที่หลากหลาย ก่อให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับความสามารถของตนเอง จนส่งผลให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาแนวทางในชีวิตมากขึ้น

คานวาล แมนด์ (Kanwal Mand, 2012: 149-160) ศึกษาการจัดกิจกรรมการใช้เสียงเพื่อสร้างสรรค์งานศิลปะสำหรับเด็กในประเทศอังกฤษ ประกอบด้วย การวาดภาพบุคคล การวาดภาพสถานที่ การวาดภาพรูปทรง (การใช้เสียงบอกส่วนสำคัญของภาพสลับกันไปเรื่อย ๆ จนครบทุกคน) ทำให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง คือ เด็กได้เรียนรู้การตีความและการวาดภาพ ควบคู่กับเรียนรู้การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน รวมถึงการทำความเข้าใจและยอมรับการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

คริสติน มาเน่ ทอมสัน, เซอร์อเล็กซ์ รัชแมน, อีวา แอนทีลา, วิลเลียม เจ คอน (Christine Marmé Thompson, Eeva Anttila, S. Alex Ruthmann, William J. Doan, 2012: 1-17) ศึกษาความหมายและเอกลักษณ์ของโรงเรียน ศิลปะ พบว่า โรงเรียนศิลปะมีการเรียนรู้และการสอนในรูปแบบผสมผสาน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และสร้างสรรค์งานศิลปะโดยการใช้อุปกรณ์ที่หลากหลาย เช่น สี, แปรง, ดิน, กรรไกร, กระดาษ เป็นต้น โดยให้นักเรียนสร้างงานศิลปะให้เป็นรูปร่างและรูปทรงการประดิษฐ์สิ่งของจากศิลปะ รวมถึงการนำศิลปะมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมและนิทรรศการนอกสถานที่ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคกลาง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าและวิธีหาคุณภาพเครื่องมือ
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
5. แบบแผนการดำเนินการทดลอง
6. วิธีการดำเนินการทดลอง
7. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กนักเรียนชาย และหญิง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา 183 เขต จำนวน 853,390 คน

กลุ่มตัวอย่าง

เด็กนักเรียนชาย และหญิง ที่ศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคกลาง จังหวัดลพบุรี เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 อำเภอเมือง โรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 6 คน ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือในการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากครูประจำชั้น และผู้ปกครองที่มีความอนุเคราะห์อนุญาตให้เด็กนักเรียนเข้าร่วมการทดลอง เพื่อการประเมินความสุขก่อน และหลังการทดลองใช้กิจกรรมศิลปะที่มีผลต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. กิจกรรรมศิลปะ	จำนวน 1 ชุด	ประกอบด้วย 6	กิจกรรม
2. แบบประเมินความสุข	จำนวน 1 ฉบับ	ประกอบด้วย 12	ข้อ
3. แบบบันทึกการสังเกต	จำนวน 1 ฉบับ	ประกอบด้วย 6	ข้อ
4. แบบสัมภาษณ์	จำนวน 1 ฉบับ	ประกอบด้วย 6	คำถาม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีเครื่องมือ คือ แบบประเมินความสุข เพื่อวิเคราะห์ความสุขของเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความสุข (Check List) โดยศึกษาแบบวัด The Oxford Happiness Questionnaire (OHQ) ของปีเตอร์ ฮิลล์ และไมเคิล อาร์กิล (Peter Hills & Michel Argyle.2002) และทฤษฎีความสุขของไดเนอร์ (Diener. E, 2003) เพื่อวิเคราะห์ความสุขของเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 ข้อ โดยกำหนดค่าการประเมิน 3 ระดับ คือ ระดับความสุขน้อย ระดับความสุขปานกลาง และระดับความสุขมาก โดยคำนวณคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีระดับความเหมาะสม และการแปลความหมายดังนี้

ช่วงคะแนน	1-4	ระดับความสุข	มีความสุขน้อย
ช่วงคะแนน	5-8	ระดับความสุข	มีความสุขปานกลาง
ช่วงคะแนน	9-12	ระดับความสุข	มีความสุขมาก

2. ผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกการสังเกต โดยให้สอดคล้องกับแบบประเมินความสุข จำนวน 6 ข้อ โดยกำหนดค่าการประเมินดังนี้

ช่วงคะแนน	1-2	ระดับความสุข	มีความสุขน้อย
ช่วงคะแนน	3-4	ระดับความสุข	มีความสุขปานกลาง
ช่วงคะแนน	5-6	ระดับความสุข	มีความสุขมาก

เกณฑ์การประเมินแตกต่างจากแบบประเมินความสุขเพราะข้อคำถามที่น้อยลงและมุ่งเน้นการบันทึกพฤติกรรมเป็นส่วนใหญ่คะแนนที่ปรากฏจึงเป็นการประเมินพฤติกรรมที่อาจแสดงถึงการมีความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง

3. ผู้วิจัยนำเสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรเพื่อพิจารณาความเหมาะสมด้านเนื้อหา วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ประธานและคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรให้การแนะนำ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ถ้าคิดเห็นว่าเหมาะสมกับกิจกรรมศิลปะน้อยที่สุด 1
- ถ้าคิดเห็นว่าเหมาะสมกับกิจกรรมศิลปะน้อย 2
- ถ้าคิดเห็นว่าเหมาะสมกับกิจกรรมศิลปะปานกลาง 3
- ถ้าคิดเห็นว่าเหมาะสมกับกิจกรรมศิลปะมาก 4
- ถ้าคิดเห็นว่าเหมาะสมกับกิจกรรมศิลปะมากที่สุด 5

4. ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ดร.อิทธิพัทธ์ วิจิตรสถิตรัตน์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตามเนื้อหา (Content validity) ของแบบประเมินที่สร้างขึ้นทั้งในด้านเนื้อหาและภาษา โดยให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เป็นรายชื่อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ถ้าแน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือมีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้ +1
- ถ้าไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือไม่แน่ใจว่ามีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้ 0
- ถ้าแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องหรือไม่มีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้ -1

นำผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับแบบประเมิน (Index of Item Object Congruence : IOC) ได้ค่าเท่ากับ 0.5 หรือมากกว่า ส่วนแบบประเมินที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยได้ตัดแบบประเมินนั้นออกแล้วแก้ไขแบบประเมินนั้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ

5. ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) จำนวน 128 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 4 โรงเรียนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation) ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ได้ข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.67 (ภาคผนวก ค)

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกในข้อ 4 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α – Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่มีคุณภาพแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ตาราง 1 ตัวอย่างแบบประเมินความสุข

แบบประเมินความสุขก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสุขของเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1

โดยใช้กิจกรรมศิลปะ แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวน 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดความสุขของเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว จำนวน 4 ข้อ

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง.....และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. ชื่อ.....เลขที่.....
2. อายุ.....ปี
3. เพศ () ชาย
() หญิง

ตอนที่ 2 แบบวัดความสุขของระดับประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง โปรดระบุระดับความคิดเห็นและความรู้สึกที่นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อข้อความซึ่งระบุสถานภาพของความสุขในแต่ละประเด็นว่าอยู่ในระดับใด โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

 = รู้สึกชอบ

 = รู้สึกไม่ชอบ

ข้อความ	ระดับความรู้สึก	
		
1.ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำผลงานด้วยตัวเอง		
2.ฉันรู้สึกพอใจเมื่อได้แบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ		
3.ฉันกระตือรือร้นที่ได้พูดถึงผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน		
4.ฉันรู้สึกดีที่สามารถปฏิบัติตามกิจกรรมให้สำเร็จได้แม้ไม่เคยทำมาก่อน		
5.ฉันรู้สึกว่ากิจกรรมน่าสนใจ และทำให้เพลิดเพลิน		

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความรู้สึก	
		
6.ฉันสนุกสนานทุกครั้งที่ได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยความคิด และจินตนาการของตนเอง		
7.ฉันรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม		
8.ฉันชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสมอ		
9.ฉันทำกิจกรรมด้วยความชอบ และเต็มใจ		
10.ฉันรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่ต้องปฏิบัติกิจกรรม		
11.ฉันทำผลงานด้วยอารมณ์ที่ดี โปหน่ายิ้มแย้มเสมอ		
12.สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมน่าเรียนรู้สำหรับฉันเสมอ		
รวม		

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินความสุขกำหนดไว้ดังนี้

ช่วงคะแนน	1-4	ระดับความสุข	มีความสุขน้อย
ช่วงคะแนน	5-8	ระดับความสุข	มีความสุขปานกลาง
ช่วงคะแนน	9-12	ระดับความสุข	มีความสุขมาก

ตาราง 2 ตัวอย่างแบบบันทึกการสังเกต

แบบบันทึกการสังเกตระหว่างปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ

ส่วนที่ 1

คำชี้แจง ให้กรอกข้อมูลเบื้องต้นจากการสังเกตลงในช่องว่าง

ชื่อ.....

อายุ.....

วัน.....เดือน.....ปี.....

สถานที่.....

เวลา.....น.

กิจกรรม

ส่วนที่ 2

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรมที่สังเกต	ระดับความรู้สึก	
		
1. แสดงออกว่าดีใจเมื่อได้ทำกิจกรรมศิลปะ		
2. มีความกระตือรือร้นเมื่อถึงเวลาทำกิจกรรมศิลปะ		
3. รู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมศิลปะ		
4. สามารถสร้างสรรค์ผลงานจากจินตนาการ และความคิดของตนเองได้อย่างสนุกสนาน		
5. กล้าแสดงออกต่อหน้าผู้อื่นอย่างไม่เขินอาย		
6. แสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นได้รับคำชื่นชม		
รวม		

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมมีความสุข

พฤติกรรมไม่มีความสุข

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบบันทึกการสังเกตกำหนดไว้ดังนี้

ช่วงคะแนน	1-2	ระดับความสุข	มีความสุขน้อย
ช่วงคะแนน	3-4	ระดับความสุข	มีความสุขปานกลาง
ช่วงคะแนน	5-6	ระดับความสุข	มีความสุขมาก

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมของแบบบันทึกการสังเกต มีดังนี้

1. ยิ้ม หัวเราะ ลุกออกจากที่เพื่อมารับวัสดุ อุปกรณ์อย่างรวดเร็ว
2. สนใจ อยากรู้ อยากเห็น กระโดด ตะโกนเรียกเพื่อนให้มาสนใจร่วมกัน
3. ลงมือทำงานอย่างตั้งใจ และใช้วัสดุ อุปกรณ์อย่างหลากหลาย
4. ทำชิ้นงานด้วยตัวเอง ไม่ลอกเลียนแบบเพื่อน สีหน้าไม่บึ้งตึงแสดงถึงความกังวล
5. ไม่นิ่งงั้นกับที่หรือปฏิเสธเมื่อต้องแสดงออกต่อหน้าเพื่อน
6. พุดชมเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ หรือปรบมือเมื่อรู้สึกชอบ

1. กิจกรรมศิลปะ 6 กิจกรรม

1.1 นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือมาประยุกต์เพื่อจัดทำชุดกิจกรรมศิลปะ

1.2 นำชุดกิจกรรมศิลปะ 6 กิจกรรม เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ รศ.ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง ผศ.ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า และดร.อริพัทธ์ วิจิตรสถิตรัตน์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตามเนื้อหา (Content validity) ของกิจกรรมที่สร้างขึ้นทั้งในด้านเนื้อหาและภาษา โดยให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เป็นรายชื่อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถ้าแน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือมีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้ +1

ถ้าไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือไม่แน่ใจว่ามีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้ 0

ถ้าแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องหรือไม่มีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้ -1

นำผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับกิจกรรม (Index of Item Object Congruence : IOC) ได้ค่าเท่ากับ 0.5 หรือมากกว่า ส่วนแบบประเมินที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยได้คัดกิจกรรมนั้นออกแล้วแก้ไขกิจกรรมนั้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้กิจกรรมศิลปะจำนวน 6 กิจกรรม

1.3 ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมศิลปะที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) จำนวน 32 คน จากโรงเรียนอนุบาลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดดลพบุรี เป็นเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมศิลปะ และนำไปทดลองกับเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง (ภาคผนวก ค)

ตาราง 3 ตัวอย่างตารางกิจกรรมศิลปะ

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	กิจกรรมศิลปะ	อุปกรณ์	เป้าหมาย
1	9 ธันวาคม 2557	หยด/พับ/เป่าสี	สีน้ำ หลอดนม กระดาษ	รู้จักวัสดุ อุปกรณ์
2	11 ธันวาคม 2557	ต่อเติมรูปร่าง	กระดาษรูปร่าง สีเทียน	ลักษณะรูปร่างต่างๆ
3	16 ธันวาคม 2557	ปั้นดินน้ำมัน	ดินน้ำมันหลายสี	ฝึกกล้ามเนื้อมือ
4	18 ธันวาคม 2557	ต่อภาพ	จิกซอร์ สีเมจิก กาวน้ำ	เผชิญความยุ่งยาก
5	23 ธันวาคม 2557	รอยทรายสี	ทรายสี ช้อนขนม กระดาษ	สมาธิ และอารมณ์
6	25 ธันวาคม 2557	จับคู่ผลไม้	แผ่นภาพผลไม้	สัมพันธ์ภาพที่ดี

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัย ดำเนินการศึกษาค้นคว้าในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 เป็นเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี โดยดำเนินการจัดกิจกรรมในช่วงเวลา 12.30-13.30 น. เป็นระยะเวลา 6 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

แบบแผนการดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลองนี้ มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาผลการใช้กิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็ก การวิจัยนี้ให้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest-posttest Design)

ตาราง 4 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

เมื่อ	E	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาโดยแบบประเมิน
	X	แทน	การใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อเสริมสร้างความสุข
	T ₁	แทน	การทดสอบระดับความสุขก่อนการใช้กิจกรรมศิลปะ
	T ₂	แทน	การทดสอบระดับความสุขหลังการใช้กิจกรรมศิลปะ

วิธีการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี จำนวน 6 คน ตามแผนการวิจัยแบ่งได้ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนการทดลอง

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิต เพื่อขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

2. นำแบบประเมินทดสอบเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง 1 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบประเมินด้วยตนเอง ผู้วิจัยเป็นผู้ถามด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ

แบบประเมินความสุข โดยผู้วิจัยกำหนดรายการประเมิน 1 ด้าน คือ

- ด้านตนเอง คือ ความรู้สึกดีมีความสุขต่อตนเอง และในการเรียนรู้ศิลปะ

ผลที่ได้จากแบบประเมินเก็บเป็นคะแนนก่อนการทำกิจกรรมศิลปะ

3. สร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มทดลอง เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ สามารถร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ไม่กลัว ไม่ประหม่า และมีความมั่นใจเป็นเวลา 1 สัปดาห์

ระยะที่ 2 ขณะทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยใช้กิจกรรมศิลปะ 6 กิจกรรมสำหรับเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 เริ่มทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โดยทดลองทุก ๆ วันอังคาร และวันพฤหัสบดีของสัปดาห์ เพื่อเป็นการให้เวลาเด็กกลับไปทบทวนสิ่งที่เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรม ดำเนินการทดลองครั้งละ 60 นาที เวลา 12:30-13:30 น. เพราะเป็นช่วงเวลาที่เด็กผ่อนคลายจากการเรียนหนังสือที่หนักในช่วงเช้า และไม่ติดกิจกรรมใด ๆ เพราะเป็นชั่วโมงสอนของคุณครูวิชาศิลปะ ทำให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ได้มากขึ้น และไม่รบกวนเวลาเรียนวิชาอื่น ๆ ของเด็ก ติดต่อกันเป็นเวลา 6 ครั้ง ระหว่างวันที่ 9 ธันวาคม ถึงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ในการทดลองทุกครั้งผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลงานที่ได้จากการบอกเล่าและชิ้นงานสำเร็จของเด็กนักเรียน โดยทำการวิเคราะห์ผลงานหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมในแต่ละครั้งแล้วบันทึกผลเป็นรายบุคคล ในการทดลองทุกครั้งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจำนวน 1 คน รวมผู้ประเมิน 2 คนจะเป็นผู้ติดตามผลและเก็บข้อมูลหลังทำกิจกรรม โดยนำเสนอในรูปแบบของแบบบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง

ระยะที่ 3 หลังการทดลอง

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเด็กนักเรียน เช่นเดียวกับก่อนการทดลองแล้วทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ และสรุปผลก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะ โดยผู้วิจัย ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง รวมถึงผลการประเมิน และวิเคราะห์ผลงานที่รวบรวมเป็นแบบบันทึกรายบุคคลระหว่างการทดลองโดยผู้วิจัยประกอบด้วย

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองด้วยสถิติดังนี้

สถิติพื้นฐาน ได้แก่

ค่าเฉลี่ย (Mean)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

ค่าอำนาจจำแนก (Power of Test)

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์

อัลฟา (Alpha-Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบัค (Cronbach)

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

การวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยสถิติ t-test for dependent samples

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. ผลการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองเป็นรายบุคคล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
M.D.	แทน	ค่าเฉลี่ยของความแตกต่าง
t	แทน	ค่าสถิติ t-test แบบไม่อิสระจากกัน
p-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
effect Size	แทน	ค่าขนาดอิทธิพล
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของคะแนนความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมและกระบวนการกำกับตนเองในการเรียน

ตอนที่ 2 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น ด้วยวิธีการแจกแจงแบบปกติ (Test of Normality)

ตอนที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของคะแนนความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมและกระบวนการกำกับตนเองในการเรียน

ผู้วิจัยนำเสนอคะแนนของความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของคะแนนความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวม ดังตาราง 5 โดยเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	0.00 – 0.40	นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสุขน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	0.41 – 0.80	นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสุขน้อย
คะแนนเฉลี่ย	0.81 – 1.20	นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสุขปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.21 – 1.60	นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสุขมาก
คะแนนเฉลี่ย	1.61 – 2.00	นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสุขมากที่สุด

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของคะแนนความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อพิจารณาตามแบบประเมินรายชื่อ และโดยรวม (n = 32 คน)

ความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
1.ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำผลงานด้วยตัวเอง	1.72	0.46	มากที่สุด
2.ฉันรู้สึกพอใจเมื่อได้แบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ	1.59	0.50	มาก
3.ฉันกระตือรือร้นที่ได้พูดถึงผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน	1.41	0.50	มาก
4.ฉันรู้สึกดีที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมให้สำเร็จได้แม้ไม่เคยทำมาก่อน	1.66	0.48	มากที่สุด
5.ฉันรู้สึกว่ากิจกรรมน่าสนใจ และทำให้เพลิดเพลิน	1.81	0.40	มากที่สุด
6.ฉันสนุกสนานทุกครั้งที่ได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยความคิด และจินตนาการของตนเอง	1.69	0.47	มากที่สุด
7.ฉันรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม	1.81	0.40	มากที่สุด
8.ฉันชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสมอ	1.50	0.51	มาก
9.ฉันทำกิจกรรมด้วยความชอบ และเต็มใจ	1.72	0.46	มากที่สุด
10.ฉันรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่ต้องปฏิบัติกิจกรรม	1.53	0.51	มาก
11.ฉันทำผลงานด้วยอารมณ์ที่ดี ใบหน้ายิ้มแย้มเสมอ	1.75	0.44	มากที่สุด
12.สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมน่าเรียนรู้สำหรับฉันเสมอ	1.75	0.44	มากที่สุด
รวม	1.66 #	0.18	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.66 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.18 อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะรายชื่อ พบว่า ข้อ 5 ฉันรู้สึกว่ากิจกรรมน่าสนใจ และทำให้เพลิดเพลิน และ ข้อ 7 ฉันรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 1.81 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 อยู่ในระดับมากที่สุด

รองลงมาคือ ข้อ 11 จัดทำผลงานด้วยอารมณ์ที่ดี ใบหน้ายิ้มแย้มเสมอ และ ข้อ 12 สီ วัสดุ และ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมน่าเรียนรู้สำหรับชั้นเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.75 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อ 3 ชั้นกระตือรือร้นที่ได้พูดถึงผลงานของตนเอง หน้าชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 1.41 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น ด้วยวิธีการแจกแจงแบบปกติ (Test of Normality)

ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น ด้วยวิธีการแจกแจงแบบปกติ (Test of Normality) ด้วยสถิติ Shapiro – Wilk Test พบว่า คะแนนความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ ได้ค่าสถิติเท่ากับ .94 ค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .69 และคะแนนความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ ได้ค่าสถิติเท่ากับ .85 ค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .16 ซึ่งค่าค่านัยสำคัญทางสถิติของคะแนนความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ ที่มีค่ามากกว่า .05 แสดงให้เห็นว่า คะแนนความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะมีการแจกแจงแบบปกติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้สถิติ T- Test แบบไม่อิสระจากกัน (t –test for Dependent Samples) ในการทดสอบสมมติฐาน ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 7

ตอนที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของคะแนนความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง ก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่มีผลต่อความสุขของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังแสดงผลในตาราง 6 - 7

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของคะแนนความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง ก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ (n = 6 คน)

ความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ	ก่อนเข้าร่วม			หลังเข้าร่วม		
	\bar{x}	S.D.	การแปลผล	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
1.ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำผลงานด้วยตัวเอง	1.00	0.00	ปานกลาง	1.83	0.40	มากที่สุด
2.ฉันรู้สึกพอใจเมื่อได้แบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ	1.16	0.40	ปานกลาง	1.83	0.40	มากที่สุด
3.ฉันกระตือรือร้นที่ได้พูดถึงผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน	1.16	0.40	ปานกลาง	1.78	0.34	มากที่สุด
4.ฉันรู้สึกดีที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมให้สำเร็จได้แม้ไม่เคยทำมาก่อน	1.00	0.00	ปานกลาง	1.94	0.13	มากที่สุด
5.ฉันรู้สึกว่ากิจกรรมน่าสนใจ และทำให้เพลิดเพลิน	1.38	0.49	มาก	2.00	0.00	มากที่สุด
6.ฉันสนุกสนานทุกครั้งที่ได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยความคิด และจินตนาการของตนเอง	1.16	0.40	ปานกลาง	2.00	0.00	มากที่สุด
7.ฉันรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม	1.38	0.49	มาก	1.94	0.13	มากที่สุด
8.ฉันชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสมอ	1.00	0.00	ปานกลาง	1.66	0.51	มากที่สุด
9.ฉันทำกิจกรรมด้วยความชอบ และเต็มใจ	1.33	0.51	มาก	2.00	0.00	มากที่สุด
10.ฉันรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่ต้องปฏิบัติกิจกรรม	1.16	0.40	ปานกลาง	2.00	0.00	มากที่สุด
11.ฉันทำผลงานด้วยอารมณ์ที่ดี ใบหน้ายิ้มแย้มเสมอ	1.33	0.51	ปานกลาง	2.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม	ก่อนเข้าร่วม			หลังเข้าร่วม		
	\bar{x}	S.D.	การแปลผล	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
ศิลปะ						
12. สีสัน วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม						
นักเรียนรู้สึกสำหรับฉันเสมอ	1.33	0.51	ปานกลาง	2.00	0.00	มากที่สุด
รวม	1.20	0.10	ปานกลาง	1.91	0.02	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลองมีความสุขโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาตามความสุขรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำผลงานด้วยตัวเอง ข้อ 2 ฉันรู้สึกพอใจเมื่อได้แบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ ข้อ 3 ฉันกระตือรือร้นที่ได้พูดถึงผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน ข้อ 4 ฉันรู้สึกดีที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมให้สำเร็จได้แม้ไม่เคยทำมาก่อน ข้อ 6 ฉันสนุกสนานทุกครั้งที่ได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยความคิด และจินตนาการของตนเอง ข้อ 8 ฉันชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสมอ ข้อ 10 ฉันรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่ต้องปฏิบัติกิจกรรม ข้อ 11 ฉันทำผลงานด้วยอารมณ์ที่ดี ใบหน้ายิ้มแย้มเสมอ และข้อ 12 สีสัน วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมน่าเรียนรู้สำหรับฉันเสมอ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 5 ฉันรู้สึกว่ากิจกรรมน่าสนใจ และทำให้เพลิดเพลิน ข้อ 7 ฉันรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม และข้อ 9 ฉันทำกิจกรรมด้วยความชอบ และเต็มใจ

ส่วนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลองมีความสุขโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาความสุขรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำผลงานด้วยตัวเอง ข้อ 2 ฉันรู้สึกพอใจเมื่อได้แบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ ข้อ 3 ฉันกระตือรือร้นที่ได้พูดถึงผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน ข้อ 4 ฉันรู้สึกดีที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมให้สำเร็จได้แม้ไม่เคยทำมาก่อน ข้อ 5 ฉันรู้สึกว่ากิจกรรมน่าสนใจ และทำให้เพลิดเพลิน ข้อ 6 ฉันสนุกสนานทุกครั้งที่ได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยความคิด และจินตนาการของตนเอง ข้อ 7 ฉันรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม ข้อ 8 ฉันชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสมอ ข้อ 9 ฉันทำกิจกรรมด้วยความชอบ และเต็มใจ ข้อ 10 ฉันรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่ต้องปฏิบัติกิจกรรม ข้อ 11 ฉันทำผลงานด้วยอารมณ์ที่ดี ใบหน้ายิ้มแย้มเสมอ และข้อ 12 สีสัน วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมน่าเรียนรู้สำหรับฉันเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง ก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ (n = 6 คน)

ความสุขที่ได้จากการทำ กิจกรรมศิลปะ	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม		M.D.	t	p-value	Effect Size
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.				
1.ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำผลงาน ด้วยตัวเอง	1.00	0.00	1.83	0.40	0.83	5.00**	.002	2.93
2.ฉันรู้สึกพอใจเมื่อได้แบ่งปัน สิ่งต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ	1.16	0.40	1.83	0.40	0.66	3.16*	.012	1.65
3.ฉันกระตือรือร้นที่ได้พูดถึง ผลงานของตนเองหน้าชั้น เรียน	1.16	0.40	1.78	0.34	0.61	3.36**	.010	1.67
4.ฉันรู้สึกดีที่สามารถปฏิบัติ กิจกรรมให้สำเร็จได้แม้ไม่เคย ทำมาก่อน	1.00	0.00	1.94	0.13	0.94	16.65**	.000	8.78
5.ฉันรู้สึกว่ากิจกรรมน่าสนใจ และทำให้เพลิดเพลิน	1.38	0.49	2.00	0.00	0.61	3.05*	.014	1.78
6.ฉันสนุกสนานทุกครั้งที่ได้ สร้างสรรค์ผลงานด้วย ความคิด และจินตนาการ ของตนเอง	1.16	0.40	2.00	0.00	0.83	5.00**	.002	2.96
7.ฉันรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม	1.38	0.49	1.94	0.13	0.55	2.98*	.015	1.86

ตาราง 7 (ต่อ)

ความสุขที่ได้จากการปฏิบัติ กิจกรรมศิลปะ	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม		M.D.	t	p-value	Effect Size
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.				
8.ฉันชอบมีส่วนร่วมใน								
กิจกรรมเสมอ	1.00	0.00	1.66	0.51	0.66	3.16*	.012	1.82
9.ฉันทำกิจกรรมด้วย								
ความชอบ และเต็มใจ	1.33	0.51	2.00	0.00	0.66	3.16*	.012	1.85
10.ฉันรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่								
ต้องปฏิบัติกิจกรรม	1.16	0.40	2.00	0.00	0.83	5.00**	.002	2.96
11.ฉันทำผลงานด้วย								
อารมณ์ที่ดี ไบหน้ายิ้มแย้ม								
เสมอ	1.33	0.51	2.00	0.00	0.66	3.16*	.012	1.85
12.สี วัสดุ และอุปกรณ์								
ต่าง ๆ ในกิจกรรมน่าเรียนรู้								
สำหรับฉันเสมอ	1.33	0.51	2.00	0.00	0.66	3.16*	.012	1.85
รวม	1.20	0.10	1.91	0.02	0.71	15.94*	.000	4.49

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความสุขที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ภาพรวมและรายข้อ ประกอบด้วย ข้อ 2 ฉันรู้สึกพอใจเมื่อได้แบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ ข้อ 5 ฉันรู้สึกว่ากิจกรรมน่าสนใจ และทำให้เพลิดเพลิน ข้อ 8 ฉันชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสมอ ข้อ 9 ฉันทำกิจกรรมด้วยความชอบ และเต็มใจ ข้อ 11 ฉันทำผลงานด้วยอารมณ์ที่ดี ไบหน้ายิ้มแย้มเสมอ และข้อ 12 สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมน่าเรียนรู้สำหรับฉันเสมอ มีความแตกต่างกัน โดยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับส่วนข้อ 1 ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำผลงานด้วยตัวเอง ข้อ 3 ฉันกระตือรือร้นที่ได้พูดถึงผลงานของตนเอง หน้าชั้นเรียน ข้อ 4 ฉันรู้สึกดีที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมให้สำเร็จได้แม้ไม่เคยทำมาก่อน ข้อ 6 ฉัน

สนุกสนานทุกครั้งที่ได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยความคิด และจินตนาการของตนเอง ข้อ 7 ชั้นรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม และข้อ 10 ชั้นรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่ต้องปฏิบัติกิจกรรม มีความแตกต่างกัน โดยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองเป็นรายบุคคล

นักเรียนคนที่ 1 เพศชาย อายุ 7 ปี เป็นเด็กที่ไม่ค่อยยิ้มแย้ม ไม่ร่าเริง ไม่สนใจสิ่งรอบข้าง ทำงานช้าไม่ค่อยทันเพื่อน แต่ชอบทำงานแบบเร่งรีบตอนใกล้หมดเวลาและทำได้ดี ชิ้นงานไม่ค่อยเรียบร้อยแต่มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานที่ต้องใช้สี ไม่ค่อยมีสมาธิ หากถูกรบกวนจากเพื่อนจะไม่ทำงานเลยจึงชอบทำงานคนเดียว มีความคิดเป็นของตนเองไม่ชอบการฟังพหูอื่น

ก่อนการทดลอง (Pretest) ปฏิเสธการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เด็กบอกว่าไม่อยากทำกิจกรรมเพราะไม่ชอบ ไม่สนใจ ชอบแกล้งเพื่อน

ตาราง 8 ผลงานศิลปะของเด็กคนที่ 1 จากแบบบันทึกการสังเกต

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 1 พับ/หยด/เป่าสี</p> 	<p>กิจกรรมหยด/พับ/เป่าสีเป็นกิจกรรมที่ให้ได้ทำความรู้จักวัสดุ อุปกรณ์ และทักษะพื้นฐานในการสร้างสรรค์ศิลปะ ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านกระบวนการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ เสริมสร้างความสุขด้านความพึงพอใจ จากการสังเกตพบว่าเด็กแสดงอาการดีใจเมื่อรู้ว่าอุปกรณ์เป็นสีน้ำ และรู้สึกพอใจเมื่อได้เลือกใช้สีที่ตนเองชอบ แต่เมื่อทำกิจกรรมด้วยวิธีการพับ และเป่าสีกลับไม่ยิ้มแย้ม พยายามเอานิ้วจิ้มสีเลงในผลงานมากกว่า แต่ยังสนุกสนานกับเพื่อน ๆ รอบข้างอยู่ และยังคงสนใจกิจกรรมตลอดเวลา</p>

ตาราง 8 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p data-bbox="236 427 459 472">กิจกรรมที่ 2 รูปร่าง</p> 	<p data-bbox="831 427 1390 1294">กิจกรรมรูปร่างเป็นกิจกรรมที่让孩子ได้รู้จักลักษณะของรูปร่างทางศิลปะ สามารถต่อเติมรูปร่างตามจินตนาการด้วยสีได้ ทั้งยังช่วยพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการสร้างสรรค์งานศิลปะ สามารถแสดงออกด้านความคิด และจินตนาการได้อย่างอิสระ เสริมสร้างความสุขด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทำให้มีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น จากการสังเกตพบว่าเมื่อเด็กเห็นกิจกรรมและอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมแสดงอาการดีใจ ยิ้มแย้ม และอยากจะทำ เด็กทำชิ้นงานอย่างช้า ๆ ทำอย่างตั้งใจ และเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนดก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนาน และสร้างเสริมทักษะรอบตัว เด็กสามารถทำผลงานด้วยตัวเองโดยไม่ลอกเลียนแบบเพื่อน</p>

ตาราง 8 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 3 ปั้นดินน้ำมัน</p> 	<p>กิจกรรมปั้นดินน้ำมันเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามารถของกล้ามเนื้อมือโดยการใช้นิ้วมือและฝ่ามือในการขยำ บีบ คลึง กด ประกอบเป็นลักษณะตามจินตนาการ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการรับรู้ สร้างสมาธิ แล้วยังเสริมสร้างความสุขด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง จากการสังเกตพบว่าเด็กแสดงออกว่าดีใจอย่างมากด้วยการกระโดดไปมา และรีบออกมาจับอุปกรณ์ไปทำทันที ทำผลงานได้สวยงามไม่เหมือนใคร ผลงานเป็นเอกลักษณ์ ทำเสร็จเร็วกว่าเวลาที่กำหนด แล้วรีบทำใหม่เรื่อยๆ แต่ไม่ซ้ำเดิมจนหมดเวลา เด็กสนุกสนานเพลิดเพลิน และยิ้มแย้มมากขึ้น</p>

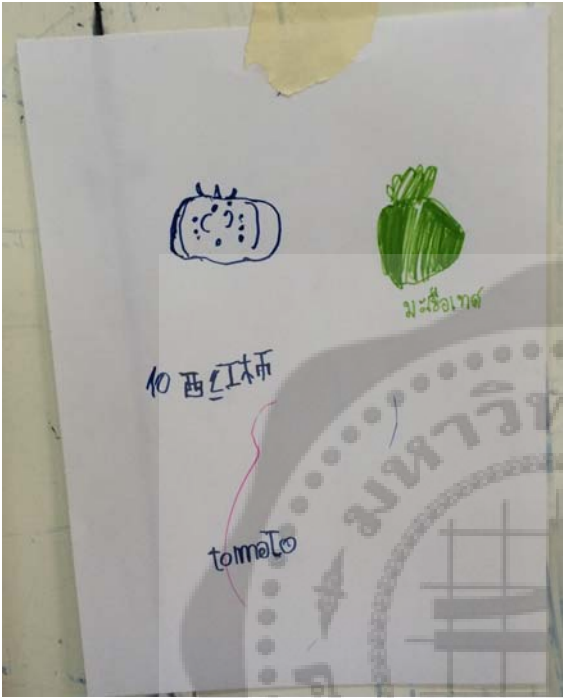
ตาราง 8 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p data-bbox="236 427 475 465">กิจกรรมที่ 4 ต่อภาพ</p> 	<p data-bbox="831 427 1394 1234">กิจกรรมต่อจิ๊กซอว์เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ของการมองเห็น และการใช้มือ การคิด วางแผน และจัดการประกอบภาพ เสริมสร้างความสุขด้านการมองโลกในแง่ดีสามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางศิลปะ และพัฒนาการของช่วงวัยที่ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่าเด็กแสดงความอยากรู้อยากเห็นเมื่อเห็นอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมเพราะไม่เคยทำมาก่อน เมื่อลงมือทำดูเหมือนจะไม่ค่อยเข้าใจ เริ่มขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นแต่ไม่ยอมให้ผู้อื่นทำให้แค่ขอดูวิธีการทำแล้วลงมือทำเองจนเสร็จพร้อมกับระบายสีอย่างสวยงาม ผลงานเรียบร้อย เสร็จตามเวลาที่กำหนด อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม สนุกสนานมาก</p>

ตาราง 8 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p data-bbox="236 427 507 465">กิจกรรมที่ 5 ระบายสี</p> 	<p data-bbox="826 427 1393 1115">กิจกรรมระบายสี รูปสัตว์ต่าง ๆ ตามธรรมชาติ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ สร้างความกระตือรือร้น และความคล่องตัวในการทำงาน เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน และยังสามารถฝึกสมาธิได้ด้วย จากการสังเกตพบว่าเมื่อแจกอุปกรณ์ และอธิบายวิธีการทำเด็กจะตั้งใจดู และค่อย ๆ เริ่มทำผลงานด้วยสีส้นของทรายที่หลากหลาย พุดคุย และหยอกล้อกับเพื่อนอย่างสนุกสนานแต่ยังไม่แสดงความสนใจจากผลงานของตนเอง ยิ้มแย้ม ร่าเริงมาก แบ่งปันสิ่งของกับเพื่อนในกลุ่มอย่างไม่หวง ผลงานสะอาด สวยงาม</p>

ตาราง 8 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 6 จับคู่ผลไม้</p> 	<p>กิจกรรมจับคู่ผลไม้เป็นกิจกรรมการเล่นที่สร้างความสัมพันธ์ให้กับบุคคลร่วมมือกันสร้างสรรค์ผลงานให้สมบูรณ์ เป็นการเสริมสร้างความสุขด้านความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้ กิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างเสริมทักษะการจดจำให้ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่าเมื่อแจกอุปกรณ์ และอธิบายวิธีการทำงานยังดูนิ่ง ๆ พอเจอคู่ของตนเองแล้วเห็นเพื่อน ๆ แข่งกันทำผลงานจึงเริ่มสนุกขึ้น ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี เมื่อจบกิจกรรมได้นำผลงานมาแสดงอย่างภาคภูมิใจ แสดงออกว่าสนุกสนานและมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมห้องแสดงให้เห็นว่าเด็กมีการกำกับตนเองและควบคุมตนเองสูงขึ้น</p>

หลังปฏิบัติกิจกรรม (Posttest) เด็กแสดงออกด้วยความกระตือรือร้นในการทำผลงานให้เสร็จทันเวลา ตั้งใจทำงานอย่างมีสมาธิ มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้ม สนุกสนานกับเพื่อน ๆ ร่วมกลุ่ม ทำชิ้นงานด้วยตนเองอย่างไม่กลัว และสามารถแสดงออกทางความคิดของตนเองได้อย่างชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากก่อนการปฏิบัติกิจกรรมโดยสิ้นเชิง

นักเรียนคนที่ 2 เพศชาย อายุ 7 ปี พฤติกรรมของเด็กไม่ค่อยน่าเป็นห่วง แต่เป็นเด็กไม่ค่อยพูด ชอบทำอะไรคนเดียว มีความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเองไม่ค่อยกล้าแสดงออกมากนักเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้อื่น

ก่อนปฏิบัติกิจกรรม (Pretest) พฤติกรรมของเด็กไม่ค่อยน่าเป็นห่วง แต่ด้วยความที่เป็นเด็กไม่ค่อยพูด ชอบทำอะไรคนเดียว มีความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเองไม่ค่อยกล้าแสดงออกมากนักเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้อื่น

ตาราง 9 ผลงานศิลปะของเด็กคนที่ 2 จากแบบบันทึกการสังเกต

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p data-bbox="236 427 592 465">กิจกรรมที่ 1 พับสี หยดสี เป่าสี</p> 	<p data-bbox="831 427 1394 824">กิจกรรมหยด/พับ/เป่าสีเป็นกิจกรรมที่让孩子ทำความรู้จักวัสดุ อุปกรณ์ และทักษะพื้นฐานในการสร้างสรรค์ศิลปะ ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านกระบวนการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ เสริมสร้างสุขด้านความพึงพอใจ จากการสังเกตพบว่าท่าทางกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรม มีความสนใจมากขึ้น ทำชิ้นงานด้วยความตั้งใจ</p>

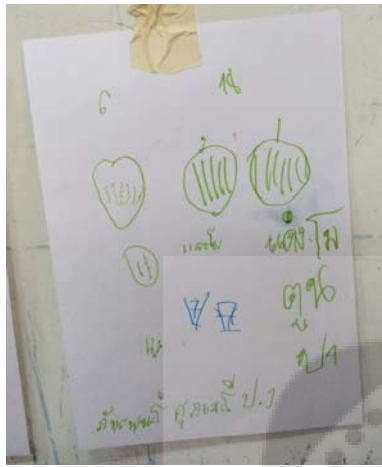
ตาราง 9 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p data-bbox="236 427 459 472">กิจกรรมที่ 2 รูปร่าง</p> 	<p data-bbox="831 427 1390 1122">กิจกรรมรูปร่างเป็นกิจกรรมที่让孩子ได้รู้จักลักษณะของรูปร่างทางศิลปะ สามารถต่อเติมรูปร่างตามจินตนาการด้วยสีได้ ทั้งยังช่วยพัฒนาการทางการเรียนรู้อื่นๆขั้นพื้นฐานในการสร้างสรรค์งานศิลปะ สามารถแสดงออกด้านความคิด และจินตนาการได้อย่างอิสระ เสริมสร้างความสุขด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทำให้มีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาของกิจกรรมทำทางของเด็กเปลี่ยนไปจากก่อนเข้าสู่กิจกรรมมาก เด็กกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมมาก ยิ่งเห็นเพื่อน ๆ ทำยังมีความสนใจมากขึ้น</p>
<p data-bbox="236 1196 531 1240">กิจกรรมที่ 3 ปั้นดินน้ำมัน</p> 	<p data-bbox="831 1196 1390 1823">กิจกรรมปั้นดินน้ำมันเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามารถของกล้ามเนื้อโดยการใช้นิ้วมือและฝ่ามือในการขยำ บีบ คลึง กด ประกอบเป็นลักษณะตามจินตนาการ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการรับรู้ สร้างสมาธิ แล้วยังเสริมสร้างความสุขด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง จากการสังเกตพบว่าเมื่อปฏิบัติกิจกรรมไปสักครู่เด็กก็มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป คือ ยิ้มแย้มสนุกสนาน แบ่งปันสิ่งต่าง ๆ แก่ผู้อื่น และเชิญชวนผู้อื่นให้มีส่วนร่วมด้วยตน เวลาปฏิบัติกิจกรรมจะทำงานด้วยความตั้งใจ</p>

ตาราง 9 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p data-bbox="236 427 475 465">กิจกรรมที่ 4 ต่อกภาพ</p> 	<p data-bbox="826 427 1393 1055">กิจกรรมต่อกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ของการมองเห็น และการใช้มือ การคิด วางแผน และจัดการประกอบภาพ เสริมสร้างความสุขด้านการมองโลกในแง่ดีสามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางศิลปะและพัฒนาการของช่วงวัยที่ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่าระยะแรกเด็กดูไม่ค่อยสนใจแต่พอเห็นเพื่อน ๆ ทำจึงมีความสนใจมากขึ้น เมื่อปฏิบัติกิจกรรมไปสักครู่ จึงยิ้มแย้มสนุกสนาน เวลาปฏิบัติกิจกรรมจะทำชิ้นงานด้วยความตั้งใจ แต่ต่อไม่เสร็จเพราะยาก</p>
<p data-bbox="236 1077 507 1115">กิจกรรมที่ 5 ระบายสี</p> 	<p data-bbox="826 1077 1393 1883">กิจกรรมระบายสี รูปสัตว์ต่าง ๆ ตามธรรมชาติ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ สร้างความกระตือรือร้น และความคล่องตัวในการทำงาน เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน และยังสามารถฝึกสมาธิได้ด้วย จากการสังเกตพบว่ากิจกรรมระบายสี รูปสัตว์ต่าง ๆ ตามธรรมชาติเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ สร้างความกระตือรือร้น และความคล่องตัวในการทำงาน เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน และยังสามารถฝึกสมาธิได้ด้วย จากการสังเกตพบว่าเวลาปฏิบัติกิจกรรมจะทำชิ้นงานด้วยความตั้งใจ มีสมาธิมากขึ้น แต่โดนเพื่อนแกล้งจึงทำกิจกรรมได้ไม่ค่อยดีเท่าที่ควร</p>

ตาราง 9 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 6 จับคู่ผลไม้</p> 	<p>กิจกรรมจับคู่ผลไม้เป็นกิจกรรมการเล่นที่สร้างความสัมพันธ์ให้กับบุคคลร่วมมือกันสร้างสรรค์ผลงานให้สมบูรณ์ เป็นการเสริมสร้างความสุขด้านความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้ กิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างเสริมทักษะการจดจำให้ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่าเมื่ออธิบายวิธีการเล่นเกมท่าทางกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมมาก พอเข้ากิจกรรมกับเพื่อน ๆ ยิ้มแย้มสนุกสนาน ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ</p>

หลังปฏิบัติกิจกรรม (Posttest) สงบนิ่ง ไม่สนใจสิ่งรอบข้าง มีสมาธิในการทำงานสูง เป็นเด็กที่แสดงออกทางความคิดอย่างชัดเจน คือ มีความคิดเป็นของตัวเองจึงทำผลงานออกมาไม่เหมือนใครโดยการใช้น้ำมันมะพร้าวสีบนกระดาษแทนการปั้นออกมาเป็นรูปร่าง กล่าวแสดงความคิด และจินตนาการที่นอกกรอบ และสามารถบอกเล่าสิ่งที่ตนเองทำออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ได้เป็นอย่างดี

นักเรียนคนที่ 3 เพศชาย อายุ 7 ปี ก่อนทำกิจกรรมมีความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเองไม่ชอบการมีส่วนร่วมหรือแบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับผู้อื่นอื่นมากนัก และแสดงออกว่าไม่อยากปฏิบัติกิจกรรมสักเท่าไร

ก่อนทำกิจกรรม (Pretest) เด็กมีความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเองไม่ชอบการมีส่วนร่วมหรือแบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับผู้อื่นอื่นมากนัก และแสดงออกว่าไม่อยากปฏิบัติกิจกรรมสักเท่าไร

ตาราง 10 ผลงานศิลปะของเด็กคนที่ 3 จากแบบบันทึกการสังเกต

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 1 พับสี หยดสี เป่าสี</p> 	<p>กิจกรรมหยด/พับ/เป่าสีเป็นกิจกรรมที่让孩子ทำความรู้จักวัสดุ อุปกรณ์ และทักษะพื้นฐานในการสร้างสรรค์ศิลปะ ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านกระบวนการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ เสริมสร้างความสุขด้านความพึงพอใจ จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาของกิจกรรมท่าทางของเด็กนิ่งเฉยไม่กระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมแต่กระตือรือร้นขึ้นเมื่อเห็นเพื่อน ๆ ทำกิจกรรม ไม่ชอบการเป่าสีจึงใช้หลอดเป่าสีเขี่ยสีเป็นรูปร่าง แทนการเป่า มีความกล้าแสดงออก และสามารถบอกเล่าสิ่งที่ตนเองทำออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ได้เป็นอย่างดี</p>

ตาราง 10 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 2 รูปร่าง</p> 	<p>กิจกรรมรูปร่างเป็นกิจกรรมที่让孩子ได้รู้จักลักษณะของรูปร่างทางศิลปะ สามารถต่อเติมรูปร่างตามจินตนาการด้วยสีได้ ทั้งยังช่วยพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการสร้างสรรค์งานศิลปะ สามารถแสดงออกด้านความคิด และจินตนาการได้อย่างอิสระ เสริมสร้างความสุขด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทำให้มีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น จากการสังเกตพบว่ากระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ แสดงออกทางความคิดอย่างชัดเจน คือ มีความคิดเป็นของตัวเองไม่ชอบการวาดรูป ใช้การระบายสีซึ่งต่างจากวิธีการที่กำหนด</p>

ตาราง 10 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p data-bbox="236 427 531 465">กิจกรรมที่ 3 ปั้นดินน้ำมัน</p> 	<p data-bbox="831 427 1385 1061">กิจกรรมปั้นดินน้ำมันเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามารถของกล้ามเนื้อมือโดยการใช้นิ้วมือและฝ่ามือในการขยำ บีบ คลึง กด ประกอบเป็นลักษณะตามจินตนาการ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการรับรู้ สร้างสมาธิ และยังเสริมสร้างความสุขด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาของกิจกรรมไม่มีท่าทางกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมแต่พอเห็นเพื่อน ๆ ทำจึงมีความสนใจขึ้นมาบ้าง กล้าแสดงออก และสามารถบอกเล่าสิ่งที่ตนเองทำออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ได้</p>

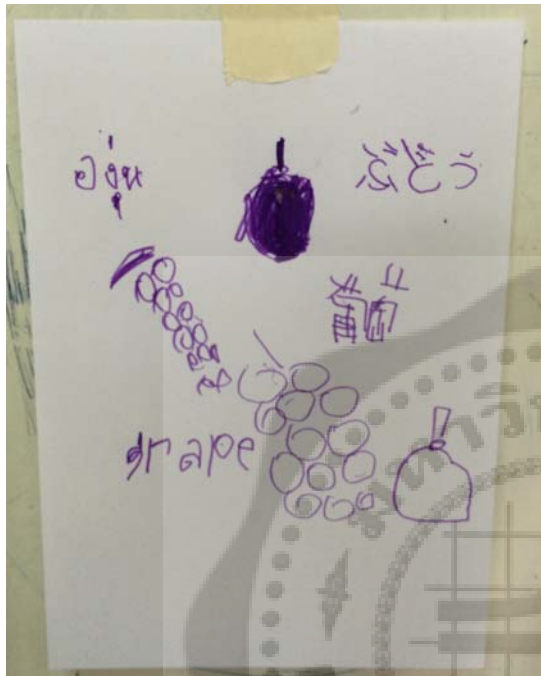
ตาราง 10 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p data-bbox="236 427 475 465">กิจกรรมที่ 4 ต่อกภาพ</p> 	<p data-bbox="831 427 1396 1294">กิจกรรมต่อจิ๊กซอร์เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ของการมองเห็น และการใช้มือ การคิด วางแผน และจัดการประกอบภาพ เสริมสร้างความสุขด้านการมองโลกในแง่ดีสามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางศิลปะและพัฒนาการของช่วงวัยที่ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาของกิจกรรมทำทางของเด็กนี้เฉยไม่กระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมแต่พอเห็นเพื่อน ๆ ทำจึงมีความสนใจขึ้นมาบ้าง เมื่อปฏิบัติกิจกรรมไปสักครู่เด็กมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป คือ ยิ้มแย้มสนุกสนาน เด็กแสดงออกทางความคิดอย่างชัดเจน คือ มีความคิดเป็นของตัวเองจึงทำผลงานออกมาไม่เหมือนใคร แต่ทำกิจกรรมได้ช้าเพราะทำไม่ค่อยได้</p>

ตาราง 10 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 5 ระบายสี</p> 	<p>กิจกรรมระบายสี รูปสัตว์ต่าง ๆ ตามธรรมชาติ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ สร้างความกระตือรือร้น และความคล่องตัวในการทำงาน เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน และยังสามารถฝึกสมาธิได้ด้วย จาก การสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาของกิจกรรม ทำทางของเด็กนิ่งเฉยแต่เริ่มกระตือรือร้นที่จะร่วม กิจกรรมเมื่อเห็นเพื่อน ๆ ทำกิจกรรมเด็ก แสดงออกทางความคิดอย่างชัดเจน คือ มีความคิดเป็นของตัวเองจึงทำผลงานออกมาไม่เหมือนใคร คือ ใช้ทราหลายสีแทนการใช้สีเดียวเหมือนคนอื่น มีความกล้าแสดงออกทั้งความคิด และการพูด</p>

ตาราง 10 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 6 จับคู่ผลไม้</p> 	<p>กิจกรรมจับคู่ผลไม้เป็นกิจกรรมการเล่นที่สร้างความสัมพันธ์ให้กับบุคคลร่วมมือกันสร้างสรรค์ผลงานให้สมบูรณ์ เป็นการเสริมสร้างความสุขด้านความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้ กิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างเสริมทักษะการจดจำให้ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาของกิจกรรมท่าทางของเด็กนิ่งเฉยไม่กระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมเพราะต้องทำงานกับเพื่อนต่างเพศ แต่มีความกล้าแสดงออก และสามารถบอกเล่าสิ่งที่ตนเองทำออกมาให้ผู้อื่นรับรู้อีกได้</p>

หลังการปฏิบัติกิจกรรม (Posttest) แสดงออกว่ามีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมครั้งต่อมาก เริ่มมีการช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมได้ดีขึ้น และสามารถขอความช่วยเหลือเพื่อนอย่างไม่เขินอาย กล้าแสดงออกทางความคิด การพูดคุยมากกว่าก่อนปฏิบัติกิจกรรม ร่าเริง และอารมณ์ดีมากขึ้น

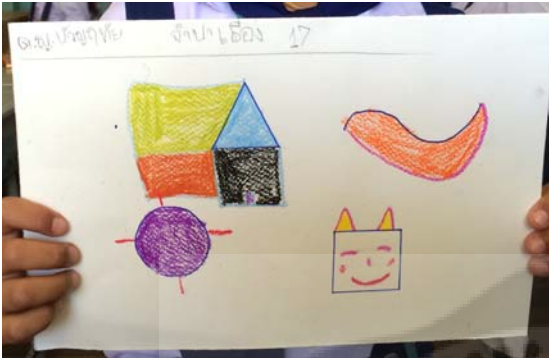
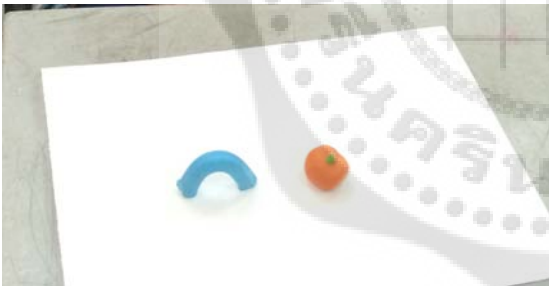
นักเรียนคนที่ 4 เพศหญิง อายุ 7 ปี ผลการประเมินก่อนปฏิบัติกิจกรรมเด็กไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ยอมตอบคำถาม หรือตอบคำถามอย่างลังเล ไม่แน่ชัดในคำตอบของตนเอง ไม่พูดจากับใคร ไม่ค่อยมีความมั่นใจ

ก่อนทำกิจกรรม (Pretest) ผลการประเมินก่อนปฏิบัติกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าไม่ชอบแบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ ตนเองกับผู้อื่น ไม่กล้าพูดหน้าชั้นเรียน ขาดความกระตือรือร้น นิ่งเฉย ไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานด้วยความคิด และจินตนาการของตนเองมักชอบเลียนแบบ ไม่ชอบการมีส่วนร่วมในสังคมรอบตัว

ตาราง 11 ผลงานศิลปะของเด็กคนที่ 4 จากแบบบันทึกการสังเกต

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p data-bbox="236 427 592 472">กิจกรรมที่ 1 พับสี หยดสี เป่าสี</p> 	<p data-bbox="831 427 1390 1003">กิจกรรมหยด/พับ/เป่าสีเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กทำ ความรู้จักวัสดุ อุปกรณ์ และทักษะพื้นฐานในการ สร้างสรรค์ศิลปะ ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ด้านกระบวนการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ เสริมสร้างสุขด้านความพึงพอใจ จากการ สังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเด็ก แสดงออกว่าสนใจ แต่ไม่ค่อยกระตือรือร้นที่ อยากรจะทำกิจกรรมสักเท่าไร เด็กเลือกใช้ อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีสีดำ น้ำเงิน เข้ม ม่วงเข้ม และเขียวเข้มเป็นส่วนมาก</p>

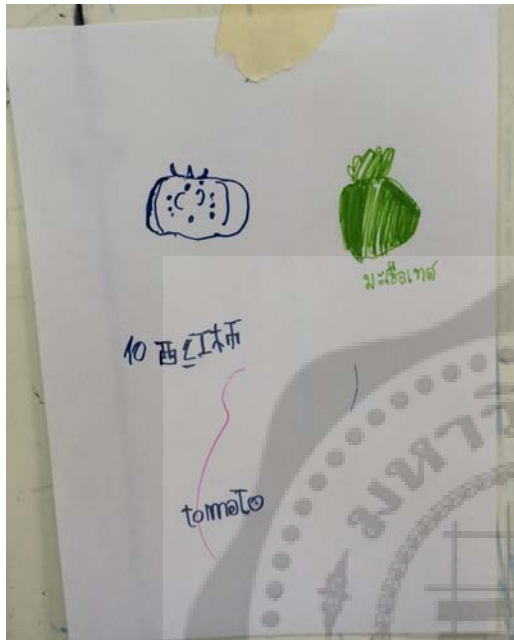
ตาราง 11 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 2 ระบายสี</p> 	<p>กิจกรรมระบายสีเป็นกิจกรรมที่让孩子ได้รู้จักลักษณะของรูปร่างทางศิลปะ สามารถต่อเติมรูปร่างตามจินตนาการด้วยสีได้ ทั้งยังช่วยพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการสร้างสรรค์งานศิลปะ สามารถแสดงออกด้านความคิด และจินตนาการได้อย่างอิสระ เสริมสร้างความสุขด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทำให้มีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าไม่สนใจ แต่พอเริ่มปฏิบัติกิจกรรมจึงมีความกระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรมแต่ไม่มากเท่าไร</p>
<p>กิจกรรมที่ 3 ปั้นดินน้ำมัน</p> 	<p>กิจกรรมปั้นดินน้ำมันเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามารถของกล้ามเนื้อมือโดยการใช้นิ้วมือและฝ่ามือในการขยำ ปั้น คลึง กด ประกอบเป็นลักษณะตามจินตนาการ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการรับรู้ สร้างสมาธิ และยังเสริมสร้างความสุขด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าไม่สนใจ แต่พอเริ่มปฏิบัติกิจกรรมจึงมีความกระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรมสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามคำสั่งได้</p>

ตาราง 11 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 4 ต่อกภาพ</p> 	<p>กิจกรรมต่อจิ๊กซอว์เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ของการมองเห็น และการใช้มือ การคิด วางแผน และจัดการประกอบภาพ เสริมสร้างความสุขด้านการมองโลกในแง่ดีสามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางศิลปะและพัฒนาการของช่วงวัยที่ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าสนใจ แต่ไม่ค่อยกระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรม มักรอการช่วยเหลือจากเพื่อน ไม่ค่อยมีความพยายาม</p>
<p>กิจกรรมที่ 5 ระบายสี</p> 	<p>กิจกรรมระบายสี รูปสัตว์ต่าง ๆ ตามธรรมชาติ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ สร้างความกระตือรือร้น และความคล่องตัวในการทำงาน เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน และยังสามารถฝึกสมาธิได้ด้วย จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าไม่สนใจ ไม่มีความกระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรม แต่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ เด็กเลือกใช้อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความหลากหลายมากขึ้น กล่าวพูด แสดงออกถึงความพยายามมากขึ้น</p>

ตาราง 11 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 6 จับคู่ผลไม้</p> 	<p>กิจกรรมจับคู่ผลไม้เป็นกิจกรรมการเล่นที่สร้างความสัมพันธ์ให้กับบุคคลร่วมมือกันสร้างสรรค์ผลงานให้สมบูรณ์ เป็นการเสริมสร้างความสุขด้านความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้ กิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างเสริมทักษะการจดจำให้ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าสนใจ กระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน ยิ้มแย้ม เพลิดเพลิน เด็กเลือกใช้อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความหลากหลาย และแบ่งปันของใช้กับเพื่อน มักขอยืมของเล่นกับเพื่อนบ่อย ๆ ระหว่างปฏิบัติกิจกรรม</p>

หลังปฏิบัติกิจกรรม (Posttest) – สามารถบอกเล่าสิ่งที่ตนเองทำในผลงานได้ทุกครั้งอย่างภูมิใจ ผลงานที่ตนเองทำได้รับคำชม มีสมาธิ มุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานให้สำเร็จ ผลการประเมินหลังปฏิบัติกิจกรรมดีมาก

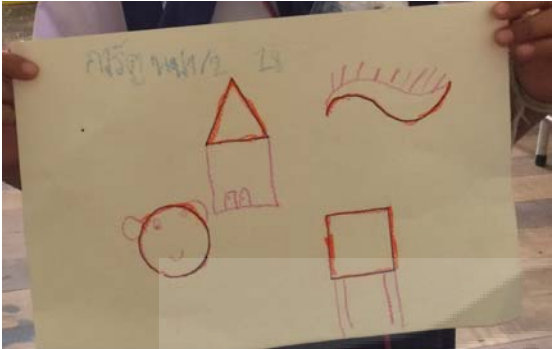
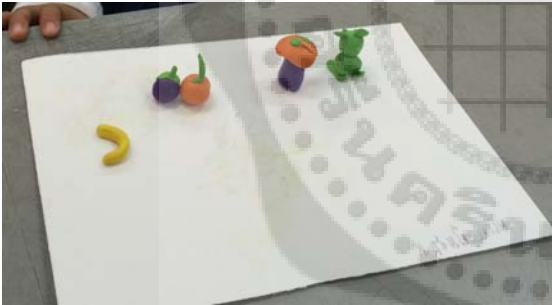
นักเรียนคนที่ 5 เพศหญิง อายุ 7 ปี ผลการประเมินก่อนปฏิบัติกิจกรรมเด็กไม่ค่อยพูด ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน ไม่ขอความช่วยเหลือใคร และไม่ยอมให้ใครช่วยเหลือ หากทำไม่ได้ก็จะนั่งเฉย ๆ เงียบ ๆ ไม่ยอมตอบคำถาม

ก่อนทำกิจกรรม (Pretest) ผลการประเมินก่อนปฏิบัติกิจกรรมเด็กไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ยอมตอบคำถาม หรือตอบคำถามอย่างลังเล ไม่แน่ชัดในคำตอบของตนเอง ไม่พูดจากับใคร ไม่ค่อยมีความมั่นใจ

ตาราง 12 ผลงานศิลปะของเด็กคนที่ 5 จากแบบบันทึกการสังเกต

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 1 พับสี หยดสี เป่าสี</p> 	<p>กิจกรรมหยด/พับ/เป่าสีเป็นกิจกรรมที่让孩子ทำความรู้จักวัสดุ อุปกรณ์ และทักษะพื้นฐานในการสร้างสรรค์ศิลปะ ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ด้านกระบวนการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ เสริมสร้างความสุขด้านความพึงพอใจ จากการสังเกตพบว่าเด็กยังไม่ค่อยกล้าคิด กล้าทำสักเท่าไร คอยดูเพื่อนว่าเพื่อนรอบข้างทำอะไรดีแล้ว จึงลงมือทำ กล้า ๆ กลัว ๆ ในการทำกิจกรรม</p>

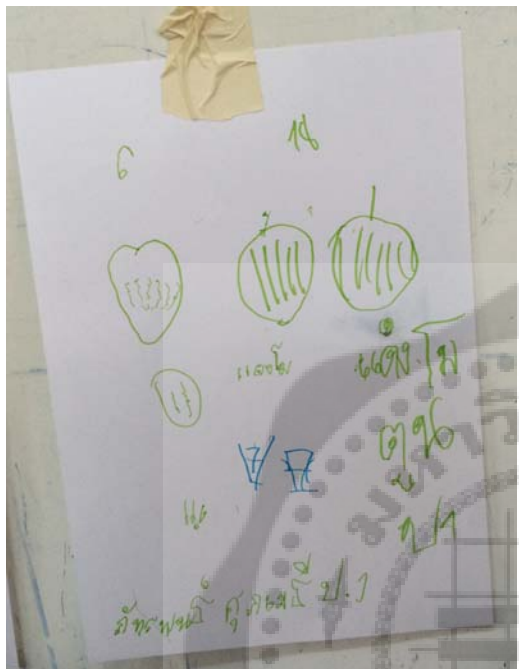
ตาราง 12 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p data-bbox="236 421 459 465">กิจกรรมที่ 2 รูปร่าง</p> 	<p data-bbox="818 421 1399 1048">กิจกรรมรูปร่างเป็นกิจกรรมที่让孩子ได้รู้จักลักษณะของรูปร่างทางศิลปะ สามารถต่อเติมรูปร่างตามจินตนาการด้วยสีได้ ทั้งยังช่วยพัฒนาการทางการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการสร้างสรรค์งานศิลปะ สามารถแสดงออกด้านความคิด และจินตนาการได้อย่างอิสระ เสริมสร้างความสุขด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทำให้มีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น จากการสังเกตพบว่าเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเมื่อเด็กเห็นอุปกรณ์ที่หลากหลาย และมีสีสันสวยงามทำให้เด็กมีความสนใจ และกระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรมอย่างมาก</p>
<p data-bbox="236 1070 531 1115">กิจกรรมที่ 3 ปั้นดินน้ำมัน</p> 	<p data-bbox="818 1070 1399 1523">กิจกรรมปั้นดินน้ำมันเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามารถของกล้ามเนื้อโดยการใช้นิ้วมือและฝ่ามือในการขยำ ปีบ คลึง กด ประกอบเป็นลักษณะตามจินตนาการ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการรับรู้ สร้างสมาธิ และยังเสริมสร้างความสุขด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง จากการสังเกตพบว่ามีความกระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรมอย่างมาก แต่เด็กยังไม่ค่อยกล้าคิด กล้าทำสักเท่าไร</p>

ตาราง 12 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 4 ต่อภาพ</p> 	<p>กิจกรรมต่อจิ๊กซอว์เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ของการมองเห็น และการใช้มือ การคิด วางแผน และจัดการประกอบภาพ เสริมสร้างความสุขด้านการมองโลกในแง่ดีสามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางศิลปะและพัฒนาการของช่วงวัยที่ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่าเมื่อเด็กเห็นอุปกรณ์ที่หลากหลาย และมีสีสันสวยงามทำให้เด็กมีความสนใจ และกระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรมอย่างมาก แต่เด็กยังไม่ค่อยกล้าคิด กล้าทำสักเท่าไร คอยดูเพื่อนว่าเพื่อนรอบข้างทำอะไรดีแล้วจึงลงมือทำ กล้า ๆ กลัว ๆ ในการทำกิจกรรม</p>
<p>กิจกรรมที่ 5 ระบายสี</p> 	<p>กิจกรรมระบายสี รูปสัตว์ต่าง ๆ ตามธรรมชาติ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ สร้างความกระตือรือร้น และความคล่องตัวในการทำงาน เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน และยังสามารถฝึกสมาธิได้ด้วย จากการสังเกตพบว่าเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเมื่อเด็กเห็นอุปกรณ์ที่หลากหลาย และมีสีสันสวยงามทำให้เด็กมีความสนใจ และกระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรมอย่างมาก เด็กกล้าคิด กล้าทำมากขึ้น มีส่วนร่วมกับเพื่อนร่วมกลุ่มเสมอ</p>

ตาราง 12 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 6 จับคู่ผลไม้</p> 	<p>กิจกรรมจับคู่ผลไม้เป็นกิจกรรมการเล่นที่สร้างความสัมพันธ์ให้กับบุคคลร่วมมือกันสร้างสรรค์ผลงานให้สมบูรณ์ เป็นการเสริมสร้างความสุขด้านความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้ กิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างเสริมทักษะการจดจำให้ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่าเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเมื่อเด็กเห็นอุปกรณ์ที่หลากหลาย และมีสีสันสวยงามทำให้เด็กมีความสนใจแต่ไม่มากเท่าไร และกระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรมน้อย แต่เด็กยังกล้าคิด กล้าทำอยู่ คอยดูเพื่อนว่าเพื่อนรอบข้างทำอะไร แล้วจึงลงมือทำตาม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมกลุ่มเป็นอย่างดี</p>

หลังปฏิบัติกิจกรรม (Posttest) ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน ร่าเริง แต่ไม่ค่อยอยู่นิ่ง ลูกนั่งบนโต๊ะ เดินเหยยเพื่อน สามารถพูดถึงผลงานตนเองได้ มีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนปฏิบัติกิจกรรม ผลการประเมินหลังปฏิบัติกิจกรรมให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในกิจกรรมครั้งต่อไป กล้าตอบคำถามมากขึ้น ชัดเจนในตนเองมากขึ้น ร่าเริงมากขึ้น อยู่ร่วมกับเพื่อนไม่แยกตัว ผลการทดสอบก่อนและหลังแตกต่างกันเป็นอย่างมาก

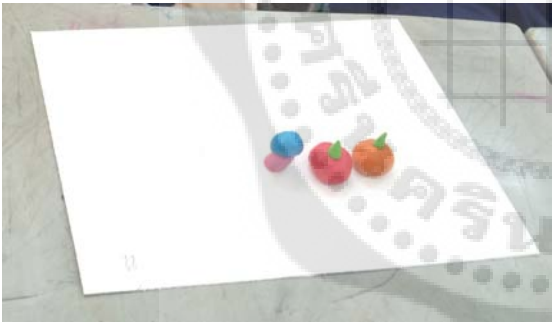
นักเรียนคนที่ 6 เพศหญิง อายุ 7 ปี ผลการประเมินก่อนปฏิบัติกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าไม่ชอบแบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ ตนเองกับผู้อื่น ไม่กล้าพูดหน้าชั้นเรียน ขาดความกระตือรือร้น หนึ่งเฉย ไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานด้วยความคิด และจินตนาการของตนเองมักชอบเลียนแบบ ไม่ชอบการมีส่วนร่วมในสังคมรอบตัว

ก่อนทำกิจกรรม (Pretest) ผลการประเมินก่อนปฏิบัติกิจกรรมเด็กไม่ค่อยพูด ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน ไม่ชอบช่วยเหลือใคร และไม่ยอมให้ใครช่วยเหลือ หากทำไม่ได้ก็จะนั่งเฉย ๆ เงียบ ๆ ไม่ยอมตอบคำถามใด ๆ

ตาราง 13 ผลงานศิลปะของเด็กคนที่ 6 จากแบบบันทึกการสังเกต

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p data-bbox="236 421 592 465">กิจกรรมที่ 1 พับสี หยดสี เป่าสี</p> 	<p data-bbox="831 421 1390 936">กิจกรรมหยด/พับ/เป่าสีเป็นกิจกรรมที่让孩子ทำความรู้จักวัสดุ อุปกรณ์ และทักษะพื้นฐานในการสร้างสรรค์ศิลปะ ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านกระบวนการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ เสริมสร้างความสุขด้านความพึงพอใจ จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าดีใจอย่างเห็นได้ชัด แต่ไม่ค่อยกระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรมเพราะกลัวเลอะ</p>

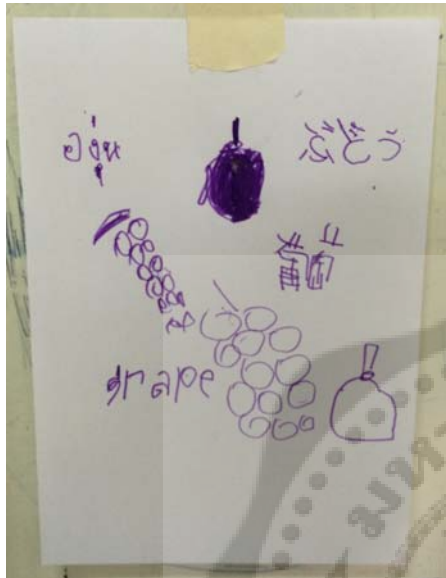
ตาราง 13 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 2 รูปร่าง</p> 	<p>กิจกรรมรูปร่างเป็นกิจกรรมที่让孩子ได้รู้จักลักษณะของรูปร่างทางศิลปะ สามารถต่อเติมรูปร่างตามจินตนาการด้วยสีได้ ทั้งยังช่วยพัฒนาการทางการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการสร้างสรรค์งานศิลปะ สามารถแสดงออกด้านความคิด และจินตนาการได้อย่างอิสระ เสริมสร้างความสุขด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทำให้มีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าดีใจอย่างเห็นได้ชัด ทำกิจกรรมด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม และร่าเริง</p>
<p>กิจกรรมที่ 3 ปั้นดินน้ำมัน</p> 	<p>กิจกรรมปั้นดินน้ำมันเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามารถของกล้ามเนื้อมือโดยการใช้นิ้วมือและฝ่ามือในการขยำ บีบ คลึง กด ประกอบเป็นลักษณะตามจินตนาการ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการรับรู้ สร้างสมาธิ แล้วยังเสริมสร้างความสุขด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าดีใจอย่างเห็นได้ชัดด้วยการกระโดดยกมือ ทำกิจกรรมด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม และอารมณ์ดีตลอดกิจกรรม</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 4 ต่อภาพ</p> 	<p>กิจกรรมต่อจิ๊กซอร์เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ของการมองเห็น และการใช้มือ การคิด วางแผน และจัดการประกอบภาพ เสริมสร้างความสุขด้านการมองโลกในแง่ดีสามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางศิลปะและพัฒนาการของช่วงวัยที่ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าไม่ตั้งใจอย่างเห็นได้ชัด ไม่ค่อยข้มข้ม ปฏิบัติกิจกรรมอย่างตั้งใจแต่ทำไม่สำเร็จ เพราะกิจกรรมยาก</p>
<p>กิจกรรมที่ 5 ระบายสี</p> 	<p>กิจกรรมระบายสี รูปสัตว์ต่าง ๆ ตามธรรมชาติ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ สร้างความกระตือรือร้น และความคล่องตัวในการทำงาน เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน และยังสามารถฝึกสมาธิได้ด้วย จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าไม่คอยตั้งใจ ไม่กระตือรือร้นที่จะดูวิธีการปฏิบัติกิจกรรม และปฏิบัติกิจกรรมอย่างไม่ค่อยตั้งใจ แต่เมื่อเห็นเพื่อนทำได้ และได้รับการชมก็ลองทำบ้างจึงทำได้ และรู้สึกสนุกสนานกับเพื่อน ๆ ตลอดกิจกรรม</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

ผลงานศิลปะ	ผลการสังเกต
<p>กิจกรรมที่ 6 จับคู่ผลไม้</p> 	<p>กิจกรรมจับคู่ผลไม้เป็นกิจกรรมการเล่นที่สร้างความสัมพันธ์ให้กับบุคคลร่วมมือกันสร้างสรรค์ผลงานให้สมบูรณ์ เป็นการเสริมสร้างความสุขด้านความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้ กิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างเสริมทักษะการจดจำให้ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่าเมื่อเข้าสู่เวลาปฏิบัติกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าไม่ค่อยดีใจอย่างเห็นได้ชัดเพราะต้องทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนต่างเพศ แต่ยังกระตือรือร้นที่จะดูวิธีการเล่นเกม และปฏิบัติกิจกรรมอย่างตั้งใจ รู้สึกสนุกสนานกับเพื่อน ๆ ตลอดกิจกรรม</p>

หลังปฏิบัติกิจกรรม (Posttest) ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน ร่าเริง ไบหน้ายิ้มแย้ม แต่ยังมีความมั่นใจไม่มากแต่ดีขึ้นกว่าก่อนการปฏิบัติกิจกรรม สามารถพูดถึงผลงานตนเองได้ด้วยอารมณ์ที่ดี ผลการประเมินหลังปฏิบัติกิจกรรมให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี กล่าวพูด กล่าวคิดมากขึ้น อยู่ร่วมกับเพื่อนต่างเพศได้ไม่แยกตัว

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองถึงคุณภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความสุขในเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมศิลปะ เพื่อเปรียบเทียบระดับความสุขก่อน และหลังได้ปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ จำนวน 6 คน แบบแผนการวิจัยนี้ใช้แบบ One group pretest - posttest design มีการดำเนินการวิจัยซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสุขของเด็กประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความสุขของเด็กก่อนและหลังได้รับการทดลองใช้กิจกรรมศิลปะ

สมมติฐานในการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะมีความสุขมากขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย และหญิง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา 183 เขต จำนวน 853,390 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความสุข (Try Out) คือ นักเรียนชาย และหญิง ที่กำลังศึกษาโรงเรียนอนุบาลท่าซุง ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 33 คน ด้วยแบบวัดความสุขในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคกลาง จังหวัดลพบุรี เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 อําเภอเมือง
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง คือ เด็กนักเรียนชาย และหญิง ที่กำลังศึกษาโรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 6 คน ในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคกลาง จังหวัดลพบุรี เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 อําเภอเมือง

จังหวัดลพบุรี ที่คัดเลือกด้วยแบบวัดความสุข จากนักเรียนที่มีคะแนนจากแบบวัดความสุข ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ เพื่อการประเมินความสุขก่อน และหลังการทดลองใช้กิจกรรมศิลปะที่ส่งผลต่อความสุขของเด็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความสุข (Check List) โดยศึกษาแบบวัด The Oxford Happiness Questionnaire (OHQ) ของปีเตอร์ ฮิลล์ และไมเคิล อาร์กิล (Peter Hills & Michel Argyle.2002) และทฤษฎีความสุขของไดเนอร์ (Diener. E, 2003) และมาติน ซิลิกแมน (Seligman Martin, 2002) เพื่อวิเคราะห์ความสุขของเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วยแบบประเมินความสุข 1 ชุด จำนวน 12 ข้อ

2. แบบสังเกต ซึ่งประกอบไปด้วยแบบสังเกตพฤติกรรม 1 ชุด จำนวน 6 ข้อ

3. แบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามปลายเปิด 1 ชุด จำนวน 6 ข้อ

4. กิจกรรมศิลปะ โดยศึกษาหลักสูตรการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2548ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรม 1 ชุด จำนวน 6 กิจกรรม

วิธีการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองกึ่งคุณภาพ โดยใช้แบบแผนในการทดลองแบบ One group pretest - posttest design โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยนำแบบประเมินความสุขทดสอบในกลุ่มทดลองเพื่อเก็บคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้กิจกรรมศิลปะ 6 กิจกรรมสำหรับเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 เริ่มทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โดยทดลองทุก ๆ วันจันทร์ และวันพฤหัสบดีของสัปดาห์ ดำเนินการทดลองครั้งละ 50 นาที เวลา 15:30-16:20 น. ติดต่อกันเป็นเวลา 6 ครั้ง ระหว่างวันที่ 9 ถึงวันที่ 25 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2557 ชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบกลพบุรี จังหวัดลพบุรี

3. ชั้นหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มทดลองตอบแบบประเมินฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการทดลองอีกครั้งหนึ่ง และเก็บคะแนนที่ได้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest) แล้วทำการวิเคราะห์ตามสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบผลก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะ ผลการประเมินจากแบบสังเกตระหว่างการทดลอง และแบบสัมภาษณ์ซึ่งบันทึกเป็นรายบุคคล

สถิติที่ใช้ในการการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)

2.2 ค่าอำนาจจำแนก (Power of Test)

2.3 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยสถิติ t - test แบบไม่อิสระต่อกัน (t - test for dependent samples)

4. สถิติที่ใช้บอกขนาดความต่าง

โดยใช้สถิติขนาดอิทธิพล (Effect size) เพื่อดูผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็ก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ความสุขของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 โดยคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุข ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ โดยใช้สถิติ t - test แบบไม่อิสระต่อกัน (t - test for dependent samples)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษา และพัฒนา สรุปผลดังนี้

1. นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสุขจากการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามข้อคำถามด้านความสุข พบว่า ข้อคำถามทั้ง 12 ข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อคำถาม

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่มีผลต่อความสุข พบว่า

2.1 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลองมีความสุขโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาตามข้อคำถามด้านความสุขทั้ง 12 ข้อ พบว่า ข้อคำถามที่ 5.ฉันรู้สึกว่าการเรียนน่าสนใจ และทำให้เพลิดเพลิน ข้อที่ 7.ฉันรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม และข้อที่ 9.ฉันทำกิจกรรมด้วยความชอบ และเต็มใจ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อคำถามอื่น ๆ อยู่ในระดับมากทั้งหมด

2.2 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลองมีความสุขโดยรวมอยู่ในระดับสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ เมื่อพิจารณาตามข้อคำถามของแบบประเมินความสุข พบว่า

2.2.1 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ เด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลองมีความสุขสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามข้อคำถามด้านความสุขทั้ง 12 ข้อ พบว่าข้อคำถามที่ 5.ฉันรู้สึกว่าการเรียนน่าสนใจ และทำให้เพลิดเพลิน ข้อที่ 7.ฉันรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม และข้อที่ 9.ฉันทำกิจกรรมด้วยความชอบ และเต็มใจ อยู่ในระดับมากซึ่งสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง ผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่าความสุขหลังการใช้กิจกรรมศิลปะสูงกว่าความสุขก่อนใช้กิจกรรมศิลปะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมศิลปะส่งผลต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยจึงขออภิปรายตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสุขของเด็กประถมศึกษปีที่ 1

ความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาความสุขของเด็กประถมศึกษปีที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษปีที่ 1 พบว่า เด็กระดับชั้นประถมศึกษปีที่ 1 มีความสุขโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามข้อคำถามของแบบประเมินความสุขทั้ง 12 ผลอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจมาจากกิจกรรมศิลปะทั้ง 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมหยด/พับ/เป่าสี กิจกรรมรูปร่าง กิจกรรมปั้นดินน้ำมัน กิจกรรมต่อจิ๊กซอว์ กิจกรรมรอยทรายสี และกิจกรรมจับคู่ผลไม้ เป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ และแปลกใหม่สำหรับเด็ก ทำให้ผลหลังการใช้กิจกรรมศิลปะทำให้เด็กเกิดความสุขมากขึ้น และระหว่างการทำกิจกรรมผลจากแบบบันทึกการสังเกตแสดงให้เห็นว่าเด็กมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความสุขในการทำกิจกรรมเป็นอย่างมาก และจากการสนทนาด้วยแบบสัมภาษณ์สิ่งที่เด็กบอกเล่าเป็นสิ่งที่ได้รู้สึกรู้ว่าตนเองมีความสุขมากขึ้น และอยากจะทำกิจกรรมอีกอย่างต่อเนื่อง ผลจากเครื่องมือในการวิจัยทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมศิลปะที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับพัฒนาการของช่วงวัย ช่วยเสริมสร้างความสุขให้เกิดขึ้นกับเด็กได้ (กันตรัตน์ ไพรินทร์. 2546: 30-34)

2. เพื่อเปรียบเทียบความสุขของเด็กก่อนและหลังได้รับการทดลองใช้กิจกรรมศิลปะ

ความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 คือ เพื่อเปรียบเทียบความสุขของเด็กก่อนและหลังได้รับการทดลองใช้กิจกรรมศิลปะ ผลการวิเคราะห์พบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะเด็กระดับชั้นประถมศึกษปีที่ 1 ในกลุ่มทดลองมีความสุขสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ แสดงว่าการใช้กิจกรรมศิลปะทั้ง 6 กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสุขแก่เด็กระดับชั้นประถมศึกษปีที่ 1 ทำให้เด็กมีความสุขเพิ่มมากขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมผู้วิจัยได้สอบถาม พูดคุย และสร้างความคุ้นเคยกับเด็ก ผู้วิจัยพบว่า เด็กไม่ชอบ ไม่สนใจ และไม่ยอมทำงานศิลปะ เป็นเพราะไม่เคยทำมาก่อนจึงไม่กล้าที่จะทำ กลัวจะทำไม่ได้หรือทำแล้วจะทำได้ไม่ดีพอ มีความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเองไม่กล้าแสดงออกเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้อื่น ไม่ชอบการมีส่วนร่วมหรือแบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับผู้อื่นเพราะคิดว่าสิ่งที่ตนมีควรจะเป็นของตนแต่เพียงผู้เดียว ขาดความกระตือรือร้นหากไม่มีต้นแบบในการทำงานจะไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานด้วยความคิด และจินตนาการของตนเองได้ ไม่ยอมตอบคำถาม หรือตอบคำถามอย่างลังเล ไม่แน่ชัดในคำตอบของตนเองเพราะกลัวโดนเพื่อนล้อหากตอบผิด ไม่ชอบช่วยเหลือใคร และไม่ยอมให้ใครช่วยเหลือหากทำสิ่งต่าง ๆ ไม่ได้จะนั่งเฉยไม่พยายามจะทำให้สำเร็จ เสียสมาธิง่ายมักสนุกกับการแกล้งเพื่อนและทำทุกอย่างคนเดียว จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยจึงใช้วิธีการจูงใจด้วยการแสดงตัวอย่างกิจกรรมพร้อมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมให้เด็กได้เห็นก่อนการปฏิบัติกิจกรรมทุกครั้ง และบอกถึง

กิจกรรมครั้งถัดไปว่าจะต้องใช้อุปกรณ์ใดบ้าง แต่จะไม่บอกว่าจะทำกิจกรรมอะไรเป็นการป้องกันการขาดเรียนของเด็กได้เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็นและอยากทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบบันทึกการสังเกตระหว่างการทำกิจกรรมเพื่อบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้น และให้คะแนนตามพฤติกรรมที่กำหนดไว้ โดยกิจกรรมมีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 พับ/หยด/เป่าสี วัสดุและอุปกรณ์ คือ 1)กระดาษสีน้ำขนาด A4 ใช้เป็นพื้นที่ในการสร้างสรรค์ผลงาน 2)จานสีใช้ในการผสมสีกับน้ำให้เข้ากัน 3)สีน้ำจำนวน 12 สีเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกสีที่ตนเองชอบ 4)หลอดนมให้เด็กใช้เป่าสีให้ไหลไปตามทิศทางที่ตนเองต้องการ กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รู้จักสี วัสดุ และอุปกรณ์ในการสร้างงานศิลปะขั้นพื้นฐาน และสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากการทดลองใช้สีได้ (วิรุณ ตั้งเจริญ .2539: 31-34) จากก่อนการทำกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าไม่สนใจกิจกรรม ไม่พึงพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม แต่เมื่อเข้าสู่เวลาของการทำกิจกรรมเด็กมีท่าทีที่เปลี่ยนไป คือ แสดงออกว่าอยากเรียนรู้อย่างชัดเจนด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม กระโดดโลดเต้น เข้ามามุงดูสิ่งที่คุณวิจัยนำมาให้ทำกิจกรรม และเริ่มทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ยิ้มแย้ม สนุกสนาน เพลิดเพลิน ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเมื่อเด็กได้เลือกสีที่ตัวเองชอบแล้วนำมาเป่าลงบนกระดาษด้วยตนเองจะทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจที่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองไม่ถูกบังคับให้ทำ คือ การมีอิสระทางความคิด ทำให้เด็กทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่ากิจกรรมนี้ส่งผลต่อความสุขด้านความพึงพอใจ (Diener. E, 2003) ซึ่งสอดคล้องกับแบบบันทึกการสังเกตที่มีคะแนนอยู่ในระดับมาก

กิจกรรมที่ 2 ต่อเติมรูปร่าง วัสดุและอุปกรณ์ คือ 1)กระดาษร้อยปอนด์ขนาด A4 ที่มีลายเส้นสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม และเส้นโค้งกำหนดไว้ให้ต่อเติม 2)สีเทียน 12 สี ใช้ในการวาดต่อเติมรูปร่าง กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เด็กได้รู้จักลักษณะสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และมีจินตนาการ (กันตรัตน์ ไพรินทร์. 2546: 30-34) จากก่อนการทำกิจกรรมเด็กไม่มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ไม่แน่ใจว่าตนเองจะทำชิ้นงานได้หรือไม่ ไม่รู้ว่าต้องต่อเติมรูปร่างเป็นอะไร ทำแล้วจะสวยหรือไม่ แต่เมื่อเข้าสู่เวลาของการทำกิจกรรมเด็กมีท่าทางสนใจเล็กน้อย ผู้วิจัยจึงเริ่มถามคำถามเกี่ยวกับรูปร่างบนกระดาษว่ามีรูปร่างอะไรบ้างและสามารถเป็นสิ่งใดได้บ้าง เด็กแย่งกันตอบว่ารูปร่างนั้นเป็นสิ่งใดรอบตัวได้บ้างจากประสบการณ์ของตนเอง เมื่อสิ้นสุดคำถามท่าทางของเด็กเริ่มอยากที่จะร่วมกิจกรรมมากขึ้น ผู้วิจัยจึงแจกอุปกรณ์ให้แก่เด็ก ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเมื่อเด็กเห็นเพื่อน ๆ ทำกิจกรรมเด็กจะเริ่มอยากทำบ้าง แต่เหตุที่ผลงานออกมามีคล้ายคลึงกันเพราะเนื่องมาจากประสบการณ์ของเด็กในวัยเดียวกันคล้ายคลึงกันนั่นเอง เด็กมีความสนใจในกิจกรรมซึ่งสังเกตได้จากใบหน้าที่ยิ้มแย้ม สามารถแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อน และเชิญชวนเพื่อนให้มีส่วนร่วมกับการผลงานของตนเอง แต่เด็กสามารถทำผลงานด้วยตนเองได้โดยที่ไม่ลอกเลียนแบบเพื่อน โดยสังเกตจากผลงานแต่

ละชั้นของเด็กที่เป็นสิ่งรอบตัวชนิดเดียวกันแต่वादออกมารูปลักษณะต่างกัน ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่ากิจกรรมนี้ส่งผลต่อความสุขด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (Diener. E, 2003) ซึ่งสอดคล้องกับแบบบันทึกการสังเกตที่มีคะแนนอยู่ในระดับมาก

กิจกรรมที่ 3 ปั้นดินน้ำมัน วัสดุและอุปกรณ์ คือ 1)ดินน้ำมันแท่ง 8 สี ใช้ในการปั้นขึ้นรูปเป็นสิ่งต่าง ๆ 2)กระดาษร้อยปอนด์ขนาด A4 ใช้รองปั้นดินน้ำมัน กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างพัฒนาการในส่วนของกล้ามเนื้อ และเป็นการเปิดโอกาสให้กับเด็กได้สร้างจินตนาการของตนเอง (กันตรัตน์ ไพรินทร์. 2546: 30-34) จากการทำกิจกรรมที่ผ่านมาเด็กเริ่มสนใจกิจกรรมต่อมาเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนมาถึงกิจกรรมปั้นดินน้ำมัน ก่อนการทำกิจกรรมผู้วิจัยถามเด็กว่าอยากปั้นดินน้ำมันหรือไม่ เด็กบอกไม่อยากปั้นเพราะเคยทำมาแล้ว แต่เมื่อผู้วิจัยนำอุปกรณ์ออกมาให้ดู เด็กกลับสนใจแล้วบอกว่าอยากทำกิจกรรม ที่เป็นเช่นนี้เพราะดินน้ำมันที่ผู้วิจัยนำมาให้ทำกิจกรรมเป็นดินน้ำมันแท่งยาวหลากสีสลับ และมีลักษณะอ่อนนุ่ม มีกลิ่นหอม เด็กจึงชอบแล้วเมื่อเข้าสู่เวลาทำกิจกรรมเด็กสนใจมาก รีบลุกออกจากที่นั่งมารับอุปกรณ์อย่างรวดเร็ว แล้วกลับเข้าที่นั่งไปทำชิ้นงานด้วยความตั้งใจ เด็กแสดงออกทางความคิดอย่างชัดเจน คือ มีความคิดเป็นของตัวเอง ทำผลงานออกมาไม่ซ้ำกัน กล้าแสดงออกมากขึ้น และสามารถบอกเล่าสิ่งที่ตนเองทำออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเด็กสามารถใช้ฝ่ามือ และนิ้วมือวาดคลึงดินน้ำมันได้อย่างคล่องแคล่ว และสามารถชื่นชมเพื่อนที่ทำผลงานได้สวยด้วยถ้อยคำที่สุภาพแสดงถึงความยินดี เด็กจึงพยายามทำผลงานให้ออกมาดีเช่นดีเดียวกับเพื่อนแต่จะไม่ลอกเลียนแบบเพื่อน และสามารถเชิญชวนเพื่อนให้ดูผลงานที่สำเร็จแล้วของตนเพื่อแสดงความภาคภูมิใจของตนเองให้ผู้อื่นได้รับรู้ ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่ากิจกรรมนี้ส่งผลต่อความสุขด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง (Diener. E, 2003) ซึ่งสอดคล้องกับแบบบันทึกการสังเกตที่มีคะแนนอยู่ในระดับมาก

กิจกรรมที่ 4 ต่อภาพ วัสดุและอุปกรณ์ คือ 1) จิ๊กซอว์ภาพการ์ตูน จำนวน 16 ชิ้น เป็นชิ้นส่วนภาพลายเส้นที่ใช้ประกอบกันเป็นรูปร่างตัวการ์ตูน 2) กาวลาเท็กซ์ ใช้สำหรับติดจิ๊กซอว์ภาพที่ต่อเสร็จแล้วเข้ากรอบ 3) สีเมจิก 12 สี ใช้ระบายจิ๊กซอว์ที่ต่อเป็นรูปภาพเสร็จเรียบร้อยแล้ว กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ใช้ประสาทสัมผัสของมือ และตาในการคิด เรียบเรียงแล้วประกอบภาพที่มีความซับซ้อนให้สมบูรณ์ เป็นการเตรียมรับมือกับความยุ่งยาก และฝึกการแก้ปัญหา เด็กในวันนี้สามารถต่อภาพจากจิ๊กซอว์ได้ตั้งแต่ 9-12 ชิ้นส่วนได้ (รัตนมณี เสนีกาญจน์. 2552: 18) จากก่อนการวิจัยเด็กสนใจที่จะทำกิจกรรมมาก แต่กลัวว่าจะทำไม่ได้เพราะไม่เคยทำกิจกรรมนี้มาก่อน เด็กแสดงออกถึงความกังวลอย่างเห็นได้ชัด คือ ไม่ยิ้มแย้ม รอคารสาริตจากผู้วิจัยซึ่งต่างจากกิจกรรมอื่น ๆ แต่ผู้วิจัยเห็นว่าหากใช้กิจกรรมที่ตรงกับความสามารถของเด็กในวัยนี้อาจจะเป็นสิ่งที่ตรงตามความมุ่งหมายของงานวิจัย

ผู้วิจัยจึงเลือกระดับความยากของการทำงานเพื่อเป็นการท้าทายความสามารถของเด็กเป็นการฝึกให้เด็กเผชิญปัญหา โดยให้เด็กต่อจิ๊กซอว์ด้วยชิ้นส่วนภาพ 16 ชิ้น เมื่อเข้าสู่เวลาทำกิจกรรมหลังจากที่ผู้วิจัยสาธิตวิธีการต่อจิ๊กซอว์เรียบร้อยแล้ว เด็กแสดงออกว่าดีใจขึ้นมาบ้างด้วยการยิ้มแย้ม และว่าเจิมมากขึ้น กระตือรือร้นที่จะดูเพื่อนที่สามารถต่อภาพได้ และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองอย่างตั้งใจ รู้สึกสนุกสนานกับเพื่อน ๆ ตลอดกิจกรรมเพราะเด็กมีการช่วยเหลือกัน ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเด็กมีความตั้งใจในการทำชิ้นงานมากเป็นพิเศษ ด้วยความยากของกิจกรรมเด็กแก้ปัญหาโดยการช่วยกันทำชิ้นงานของทุกคนในกลุ่มให้เสร็จพร้อมกัน แล้วลงมือระบายสีเมจิกลงบนชิ้นงานของตนเองได้สวยงาม ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงความพยายามและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของเด็ก ๆ แต่ด้วยความยากของกิจกรรม และเวลาที่มีจำกัดทำให้ผลงานอาจไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่ากิจกรรมนี้ส่งผลต่อความสุขด้านการมองโลกในแง่ดี (Diener. E, 2003) สามารถเผชิญปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแบบบันทึกการสังเกตที่มีคะแนนอยู่ในระดับมาก

กิจกรรมที่ 5 ระบายสี วัสดุและอุปกรณ์ คือ 1)กระดาษภาพรูปสัตว์ขนาด A4 เพื่อใช้เป็นตัวแบบในการระบาย 2)กาวลาเท็กซ์ ใช้วาดเส้นเพื่อระบายให้ติดกับกระดาษ 3)กระดาษหลากหลายสี ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความผ่อนคลาย สามารถฝึกสมาธิได้ และสร้างความสนุกสนาน (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. 2543: 37-43) จากกิจกรรมต่อจิ๊กซอว์ซึ่งมีความยากสำหรับเด็กพอสมควรแต่เด็กสามารถเผชิญปัญหาได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงเลือกกิจกรรมระบายสีเพื่อเป็นกิจกรรมผ่อนคลายให้กับเด็ก และยังเป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่สร้างความตื่นเต้น และกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมด้วย ผู้วิจัยสาธิตวิธีการทำกิจกรรมแล้วเริ่มแจกอุปกรณ์ให้กับเด็ก ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเมื่อเข้าสู่การทำกิจกรรมเด็กแสดงออกว่าสนใจมาก กระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรมสามารถทำกิจกรรมตามคำสั่งได้ เด็กเลือกใช้อุปกรณ์ที่มีสีหลากหลาย และสามารถแบ่งอุปกรณ์ให้เพื่อนใช้โดยไม่เก็บไว้ใช้คนเดียวเป็นการทำให้ผู้อื่นมีความสุข กิจกรรมนี้ทำให้เด็กสนุกสนาน หัวเราะและยิ้มแย้มตลอดกิจกรรม ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่ากิจกรรมนี้ส่งผลต่อความสุขด้านความกระตือรือร้น (Diener. E, 2003) ซึ่งสอดคล้องกับแบบบันทึกการสังเกตที่มีคะแนนอยู่ในระดับมาก

กิจกรรมที่ 6 จับคู่ผลไม้ วัสดุและอุปกรณ์ คือ 1)กระดาษขาวขนาด A4 ใช้ในการวาดภาพ 2) สีเมจิก ใช้ในการวาดภาพลงบนกระดาษ 3)บัตรภาพผลไม้ ใช้ในการเล่นเกมนับคู่ กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่สร้างความตื่นเต้น สนุกสนาน รู้จักการทำงานกับผู้อื่น และสร้างสัมพันธภาพที่ดี (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. 2543: 37-43) ด้วยความที่เด็กวัยนี้มีการแบ่งแยกเพศอย่างชัดเจน จึงทำให้การร่วมกิจกรรมระหว่างเด็กชาย และเด็กหญิงเป็นไปได้ลำบาก และเขินอาย ผู้วิจัยจึงเลือกกิจกรรมที่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเด็กให้มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน สามารถร่วมกิจกรรมกันได้

อย่างไม่เกี่ยวข้องกัน ผู้วิจัยจึงใช้บัตรภาพผลไม้ครึ่งซีกมาเป็นกิจกรรมในการสร้างความสุขแก่ส่วนร่วม ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมผู้วิจัยได้แบ่งเด็กออกเป็น 2 แถวตอนโดยแยกชายและหญิง แล้วจึงแจกบัตรภาพผลไม้ให้เด็กชาย และเด็กหญิงคนละครึ่งซีกแล้วให้เด็กจับคู่วาดภาพผลงานด้วยสีเมจิก เมื่อเข้าสู่เวลาทำกิจกรรมผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่าเวลาเด็กเห็นอุปกรณ์ที่หลากหลาย และมีสีสันสวยงามทำให้เด็กมีความสนใจ และกระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรมมาก แต่เด็กยังมีส่วนร่วมกับเพื่อนร่วมกลุ่มน้อยในระยะเวลาของการเริ่มกิจกรรมเพราะเด็กวัยนี้เริ่มแยกเพศชัดเจนหากเป็นเด็กผู้หญิงมักจะไม่นิยมเล่นกับเด็กผู้ชายและเด็กผู้ชายก็เช่นกัน แต่เด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ และสนุกสนานมาก เมื่อเด็กรู้ว่ตนเองมีเป้าหมายในการทำกิจกรรมร่วมกันจึงกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด เพราะผู้วิจัยเร่งเร้าให้เด็กแข่งกันทำกิจกรรม ด้วยการบอกว่าหากคู่ของใครเสร็จก่อนคู่หนึ่งคือคู่ที่เก่งที่สุด ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่ากิจกรรมนี้ส่งผลต่อความสุขด้านความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Diener, E, 2003) ซึ่งสอดคล้องกับแบบบันทึกการสังเกตที่มีคะแนนอยู่ในระดับมาก

หลังเข้าร่วมกิจกรรมเด็กตั้งใจทำงานอย่างมีสมาธิ ทำผลงานแล้วเสร็จทันเวลาที่กำหนดไว้ มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้ม หัวเราะ ร่าเริง สนุกสนานกับเพื่อน ๆ สามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานด้วยตนเองอย่างไม่กลัว ภูมิใจในผลงานที่ตนเองทำ สามารถบอกเล่าสิ่งที่ตนเองทำออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ได้เป็นอย่างดี มีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น และสามารถแสดงออกทางความคิดของตนเองได้อย่างชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากก่อนการปฏิบัติกิจกรรมโดยสิ้นเชิง เด็กมีสมาธิในการทำงานสูงขึ้น ช่วยเหลือเพื่อนให้ทำกิจกรรมได้ และขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นโดยไม่เขินอาย ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี กล่าวตอบคำถามมากขึ้น ชัดเจนในตนเองมากขึ้น อยู่ร่วมกับเพื่อนต่างเพศโดยไม่แยกตัว แสดงออกว่ามีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมครั้งต่อไปเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ยังคงขบเคี้ยวเพื่อนในเวลาทำกิจกรรมตามเดิม

จากการศึกษาวิจัยผลของกิจกรรมศิลปะที่มีผลต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมด 6 กิจกรรมโดยมีการประเมินกิจกรรมละ 6 ข้อสังเกต โดยมีเด็กในกลุ่มทดลอง ทั้งหมด 6 คน ซึ่งมีระดับความสุขอยู่ในระดับดีมาก จากการสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงการดำเนินการทดลอง เด็กบางคนสามารถทำกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว สนุกสนาน ร่าเริงตั้งแต่ระยะแรกและมีความสุขเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนเสร็จสิ้นกิจกรรม แต่เด็กบางคนเริ่มต้นกิจกรรมด้วยความไม่สนใจ เมื่อปฏิบัติกิจกรรมยังรู้สึกกลัว ๆ กลัว ๆ แต่เมื่อดำเนินกิจกรรมไปได้สักระยะจึงเริ่มมีความสุขรู้สึกดีขึ้น และเสร็จสิ้นกิจกรรมด้วยความสุข เพื่อเป็นการทดสอบว่าเด็กไม่ได้ผ่านการทดสอบด้วยปัจจัยอื่น ๆ เช่น เพื่อน ครู หรือผู้ปกครอง ผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ 6 ข้อซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้เด็กได้มีอิสระในการเล่าถึงความรู้สึกตั้งแต่เริ่มกิจกรรมจนเสร็จสิ้นกิจกรรม ผลสรุปการสัมภาษณ์มีดังนี้

เด็กคนที่ 1 เพศ ชาย อายุ 7 ปี ชอบกิจกรรมปั่นดินน้ำมันมากที่สุด รู้สึกภูมิใจในผลงานที่ตนเองสร้างสรรค์ สามารถทำกิจกรรมได้ด้วยตนเองแม้ไม่เคยทำมาก่อน มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก มีความกระตือรือร้น อยากรู้ ชอบการทำงานกับเพื่อน ๆ มากกว่าการทำงานคนเดียว

เด็กคนที่ 2 เพศ ชาย อายุ 7 ปี ชอบกิจกรรมต่อเติมรูปร่าง ไม่ชอบการระบายสี แต่รู้สึกดีทุกครั้งที่สามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานของตนเองได้แม้ไม่เคยทำมาก่อน ภูมิใจมากแม้ไม่สวย มักชอบทำกิจกรรมคนเดียวเพราะเพื่อนชอบทำให้เสียสมาธิ มีนิสัยการแบ่งปัน และชื่นชมผู้อื่นเสมอ

เด็กคนที่ 3 เพศ ชาย อายุ 7 ปี ชอบทุกกิจกรรม สามารถทำทุกกิจกรรมได้ และทำได้ดี มีความพยายามสูง ไม่ชอบการขอความช่วยเหลือ แต่ชอบการช่วยเหลือผู้อื่น มักทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนเสมอ แต่เพื่อนมักทำให้เสียสมาธิ ชอบการทดลองสิ่งใหม่ ๆ ไม่กลัวความยากลำบากหากชิ้นงานยาก

เด็กคนที่ 4 เพศ หญิง อายุ 7 ปี ทำกิจกรรมได้บ้าง ไม่ได้บ้าง ชิ้นงานใต้ง่ายมักทำได้เร็ว และสวยงาม ชิ้นงานใต้ง่ายมักทำ และไม่มีความพยายาม แต่ชอบการทำงานเป็นกลุ่ม เพราะสนุกกว่าการทำงานคนเดียว รู้สึกดีใจทุกครั้งที่ต้องเข้าร่วมกิจกรรม จะตั้งใจ และรอคอยอย่างจดจ่อ

เด็กคนที่ 5 เพศ หญิง อายุ 7 ปี ชอบการวาดภาพ ระบายสีมาก ทำงานได้สวย ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเมื่อตนเองทำชิ้นงานไม่ได้ มักทำงานไปเล่นไป แต่เวลาทำสนุกมากแม้บางกิจกรรมจะทำไม่ค่อยได้ อยากรู้ทำกิจกรรมอื่น ๆ อีกอยากทำบ่อย ๆ ทำแล้วสบายใจช่วยให้เรียนรู้เรื่องขึ้น

เด็กคนที่ 6 เพศ หญิง อายุ 7 ปี ชอบกิจกรรมจับคู่ผลไม้ เพราะได้วิ่งเล่น ตื่นเต้น สนุก ไม่ชอบการทำงานคนเดียวเพราะไม่สนุก กระตือรือร้นทุกครั้งที่ต้องเข้าร่วมกิจกรรม มีความพยายามสูง แต่ใช้เวลามากในการทำชิ้นงานเพราะทำงานช้าแต่ทำเสร็จ และสวยงาม

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่ากิจกรรมศิลปะส่งผลต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้เด็กมีความสุขเพิ่มมากขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำกิจกรรมศิลปะไปใช้ เพื่อช่วยให้เกิดความผ่อนคลายความเครียดจากการเรียนที่ทำให้เด็กขาดความสุข และสามารถช่วยให้เด็กเรียนหนังสือได้ดีขึ้น

1.2 ควรให้ความสำคัญกับพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดสุขที่จะส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่ดี ส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

1.3 กิจกรรมศิลปะจะเสริมสร้างความสุขได้ควรเริ่มจากกิจกรรมที่ง่าย ไม่ซับซ้อนเกินความสามารถของเด็ก โดยเริ่มจากกิจกรรมที่ทำด้วยมือแล้วค่อย ๆ เพิ่มอุปกรณ์ จากนั้นจึงไปสู่กิจกรรมที่เพิ่มความยากขึ้น และซับซ้อนมากขึ้น เพื่อสร้างสมาธิให้กับเด็ก ฝึกการแก้ปัญหา และสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำกิจกรรมศิลปะไปปรับใช้กับเด็กวัยอื่น ๆ เช่น นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ที่มีแนวโน้มของความสุขลดลง เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสุขอันจะส่งผลต่อการเรียน และการใช้ชีวิตให้มีความสุขเพิ่มขึ้น

2.2 ควรศึกษา และพัฒนากิจกรรมศิลปะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เหมาะสมกับวัยอื่น ๆ เช่น นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ให้มีความสุขในการเรียน และการดำเนินชีวิต

2.3 ควรเพิ่มรายละเอียดของกิจกรรมให้ง่ายต่อการใช้งาน เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สามารถบูรณาการกับวัสดุ อุปกรณ์ท้องถิ่น และสามารถเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2555). สถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กนกวรรณ วังมณี. (2554). การพัฒนาความสุขของวัยรุ่นไทย โดยใช้โปรแกรมพัฒนาตนเอง. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไกรเวท หาญกลับ. (2553). ศึกษาผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้กิจกรรมตามแนวคิด CISST. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัณฐิกา ชัยสวัสดิ์. (2546). ภาวะความสุข และปัจจัยที่เกี่ยวข้องของหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขภาพจิต). กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กันตรัตน์ ไพรินทร์. (2546). การศึกษาความสามารถในการรู้คิดและการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กออทิสติกโดยใช้กิจกรรมศิลปะ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ขวัญจิรา ธงชัย, นงนุช คุ่มปาน, ภาคินัย ชัยดี. (2551). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การดูแลและการหารเศษส่วนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร. สารานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- คมขวัญ อ่อนบึงพร้าว. (2550). การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จวีร์รัตน์ บุญรินทร์. (2552). การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างสรรค์สำหรับเด็กด้อยโอกาส อายุระหว่าง 9-12 ปี กรณีศึกษา : นักเรียนที่สังกัดโรงเรียนเฉลิมมณีนายวิทยาคม จ.สมุทรปราการ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- จิรพัฒน์ อุ่มมณุษย์ชาติ. (2552). ผลของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นต่อความสุขของผู้ถูกควบคุมความประพฤติกรณีขบขี้รถขณะเมาสุรา. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จินตนา ณ สงขลา. (2537). จิตวิทยาแนะแนวเด็กประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว วิทยาลัยครูพระนคร
- จักรพงษ์ สุวรรณรัศมี. (2553). คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 3
- ชูศรี วงศ์รัตน์ องอาจ นัยพัฒน์. (2551). แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองและสถิติวิเคราะห์. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2543). กระบวนการสร้างค่ายศิลปะ. กรุงเทพฯ : บริษัทแมทส์ปอยท์.
- ณัฐวิภา สุธะยารักษ์. (2553). การใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาช่วงอายุ 8-12 ปีที่มีสมาธิสั้น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงพร หิรัญรัตน์. (2543). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวโรเจอร์สต่อความสุขของเด็กกำพร้า. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการปรึกษา). กรุงเทพฯ : คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ตรีวิทย์ พิจิตรพลาภาค. (2551). การศึกษาความสามารถทางศิลปะโดยการวาดภาพระบายสีผ่าน การรับรู้ประสาทสัมผัสทั้งห้าตามแนวคิดหลัก CISST ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นฤมล อึ้งเจริญ. (2552). การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยบางประการกับการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร. (2525). ศิลปะศึกษากับครูประถม. กรุงเทพฯ : ตีรณสาร
- ทิพย์กมล บุญภักดี. (2553). การศึกษาผลการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พรจันทร์ โฉมชนะศุภฤกษ์. (2553). *การพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทเล่นนันทนาการประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภณ. (2543). *ทฤษฎี และเทคนิคการให้คำปรึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
บริษัทธนรัชการพิมพ์.
- พีระพงษ์ กุลพิศาล. (2546). *สมองถูกพัฒนาได้ด้วยศิลปะ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี
พัฒนีย์ วิหคโต และอื่น ๆ. *การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย*. (2543). กรุงเทพฯ :
กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ
- พิมพ์พรรณ สุขเมธานนท์. (2539). *ศิลปะสำหรับเด็กพิเศษ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ภาวิณี เลิศอำรงฤทธิ์, อ่างศักดิ์ อ่างเลิศฤทธิการ. (2543). *การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญ
ที่สุดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ :
ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ
- มารุต พัฒนาผล. (2546). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุพรรณบุรี*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและ
สถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. (2545). *กระบวนการเรียนการสอนทัศนศิลป์ในระดับประถมศึกษาสำหรับครู
ยุคใหม่*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. (2545). *ศิลปศึกษาแนวปฏิรูปฯ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและ
เอกสารทางวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัตนมณี เสนีกาญจน์. (2552). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบค้นพบ เรื่อง เทคนิคการสร้าง
ภาพศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์นิพนธ์ คศ.ม. (เทคโนโลยีและ
การสื่อสารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- วรวรรณ วัฒนวงศ์. (2555). *การศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมคณิตศาสตร์และแบบฝึก
คณิตศาสตร์ที่มีต่อทักษะการคิดคำนวณเรื่องการบวกและความสุขที่เกิดขึ้นจากการเรียน
คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความสามารถทางสติปัญญาต่างกัน*.
วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การศึกษากการเรียนรู้). อยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา.

- วาสนา บัวงาม. (2550). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้โดยใช้กิจกรรมศิลปะ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วนิดา ชนินทุยทวงศ์. (2552). *คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพเด็กวัยเรียน*. สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัทปิยอนด์ พับบลิสซิ่ง.
- วนิดา ชนินทุยทวงศ์. (2551). *สายใยพันผูกเลี้ยงลูกทางบวก : Positive parenting*. สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัทปิยอนด์ พับบลิสซิ่ง.
- วัลนิกา ฉลากบาง. (2535). *จิตวิทยา และการแนะแนวเด็กประถมศึกษา*. ภาควิชาจิตวิทยา และการแนะแนว คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสกลนคร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2540). *กระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคคล*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วิทยากร เขียงกุล. (2548). *จิตวิทยาในการสร้างความสุข*. กรุงเทพฯ : สายธาร
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2548). *ครุศิลป์*. กรุงเทพฯ : สันติศิริการพิมพ์
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). *จิตวิทยาการพัฒนาชีวิตทุกช่วงวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2544). *ปัญหาการเรียนรู้อันแก้ไขได้*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- ศิรินันท์ เพชรทองคำ, เพ็ญทิพย์ ชัยพัฒน์, จิตรา วสุวานิช. (2521). *คำอธิบายจิตวิทยาพัฒนาการ เรียนรู้*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ศรีธรรม ธนะภูมิ. (2535). *พัฒนาการทางอารมณ์ และบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โรงพยาบาลรามาริบัติ
- ศศศร เดชะกุล. (2553). *การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างสรรค์ แบบเทคนิคซินแนคติกส์ สำหรับเด็กหญิง ระดับชั้นประถมศึกษาของสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีวิไล เขาวนปรีชา. (2550). *การศึกษากฎติกรรมความสุขของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมคุณค่าเพื่อชีวิต*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สมศรี อุดลยพันธุ์. (2546). *การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมศิลปะ*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิทย์ ลิโธสง. (2554). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เกมตามแนวทางการเรียนรู้ อย่างมีความสุข เรื่อง ทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (คณิตศาสตร์ศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมภาพ เรืองตระกูล. (2551). *ตำราจิตเวชสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว ชุดที่ 3 เรื่อง ตำราจิตเวช เด็กและวัยรุ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์
- สุชา จันทน์เอม. (2536). *จิตวิทยาเด็ก*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- สุชา จันทน์เอม. (2543). *จิตวิทยาเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- สถิต วงศ์สุวรรณ. (2540). *ปรัชญาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช สำนักวิทยบริการ
- อนัญญา สีนรัชดานันท์. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2547). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อัฉรา สุขารมณี. (2529). *จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อัศนี ชูอรุณ, เลิศศิริร์ บวรกิตติ และสมชัย บวรกิตติ. ศัพท์สับสน: ศิลปะบำบัด หรือ ศิลปกรรมบำบัด. *วารสารราชบัณฑิตยสถาน*. 2548; 30 (3): 875.
- อำเภอพิษณุ สมานวงศ์ไทย, เลิศศิริร์ บวรกิตติ. ศิลปกรรมบำบัด. *ธรรมศาสตร์เวชสาร*. 2549; 6: 243-7.
- Denise Theobaid (เดนิส ทีโอบาลด์) แปลโดย สิริณา พัฒนะเมลิอง วรรณาท รักสกุลไทย. (2545). *สนุกกับ Homeschool หลักสูตร และกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย และประถมต้น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แฮปปี้ แฟมิลี่ บริษัทแปลนฟอริคิด จำกัด
- Fiona Watt วัตต์ ฟิโอนาเชียน ธิติมา สัมปชชิต แปล (2549). *Art Project*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น
- Fiona Watt วัตต์ ฟิโอนาเชียน ธิติมา สัมปชชิต แปล (2549). *Art Skills*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น

Fiona Watt วัตต์ ฟิโอนาเขียน ธิติมา สัมภาษณ์ตีต แปล (2549). Art Ideas. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่น

Christine Marmé Thompson, Eeva Anttila, S. Alex Ruthmann, William J. Doan, 2012: Creating
a Children's Art World: Negotiating Participation, Identity, and Meaning in the
Elementary School Art Room. Heather Malin Stanford University, USA Citation:
Malin, H. (2012). International Journal of Education & the Arts, 13(6).

C.R. Snyder & Shane J. Lopez, 2007 : Positive Psychology The Scientific and Practical
Explorations of Human Strengths. University of Kansas, Lawrence. The United
States of America.

Esther Burkitt & Tragey Newell, 2005: Effects of human figure type on children's use of
colour to depict sadness and happiness. International Journal of Art Therapy,
June 2005.

Guido Veronese, Marco Castiglioni, Marco Tombolani, Mahmud Said, 2012: My happiness is
the refugee camp, my future Palestine: optimism, life satisfaction and perceived
happiness in a group of Palestinian children. Department of Human Sciences,
University of Milano-Bicocca, Milan, Italy, 2Psychologists for Human Rights, NGO,
Italy and 3Department of Psychology, University of Milano-Bicocca, Milan, Italy.
Scandinavian Journal of Caring Sciences.

Ingrid Pramling Samuelsson, Maj Asplund Carlsson, Bengt Olsson, Niklas Pramling
and Cecilia Wallerstedt, 2009: The art of teaching children the arts: music, dance
and poetry with children aged 2–8 years old. Department of Education, University of
Gothenburg, Gothenburg, Sweden; University College West, Sweden; Academy of
Music and Drama, University of Gothenburg, Gothenburg, Sweden. International
Journal of Early Years Education Vol. 17, No. 2, June 2009

Julia Gallegos, Audra Langley, and Diana Villegas, 2012: Anxiety, Depression, and Coping
Skills Among Mexican School Children: A Comparison of Students With and Without
Learning Disabilities. Learning Disability Quarterly 35. Hammill Institute on
Disabilities 2012

Kanwal Mand, 2012: Giving children a 'voice': arts-based participatory research activities and representation. School of Applied Social Sciences, Mayfield House, University of Brighton, Brighton BN1 9PH, UK (Received 20 October 2010; final version received 30 September 2011) *International Journal of Social Research Methodology* Vol. 15, No. 2, March 2012

Mary A.M. Rogers, Emily Zeragora-Lao, 1998: Happiness and Children's Health: An Investigation of Art, Entertainment, and Recreation. February, 2003, Vol 93, No 2 | *American Journal of Public Health*. Danovaro-Holliday et al. Peer Reviewed Research and Practice.

Mark D. Holder, Ben Coleman, Kamlesh Singh, 2012: Temperament and Happiness in Children in India. *Happiness Stud*, 2012.

Michelle Bugler, 2012: Play with a purpose: deepening young children's engagement with the visual arts in the early childhood environment. *Educating Young Children*. Learning and teaching in the early childhood years Vol 18, No 2, 2012

Paul Belz, 2011: Using art to teach children about themselves and the world. *Art Education Exchange* May/June 2011.

ภาคผนวก ก

- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- หนังสือขอความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบประเมินความสุข แบบบันทึกการสังเกต และแบบสัมภาษณ์

อาจารย์ ดร.ศรชิต แสนอุบล	อาจารย์ประจำภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา	อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.อิพัชร์ วิจิตสถิตรัตน์	อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจกิจกรรมศิลปะ

อาจารย์ รศ.ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง	อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ผศ.ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า	อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.อธิพัชร์ วิจิตสถิตรัตน์	อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/๒๖๓๓ วันที่ ๔ กรกฎาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า

เนื่องด้วย นางสาวสุธินี ขำรักษ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็ก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรภักดิ์ และ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจกิจกรรมศิลปะ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุธินี ขำรักษ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 088-159-8972

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

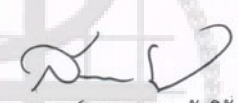
ที่ ศธ 0519.12/๑๗๓๒ วันที่ ๔ กรกฎาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒน์บรรเทิง

เนื่องด้วย นางสาวสุธินี ชำรึกษ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็ก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ และ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจกิจกรรมศิลปะ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุธินี ชำรึกษ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 088-159-8972

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

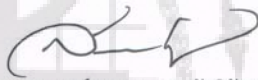
ที่ ศร 0519.12/๒๖๓1 วันที่ ๕ กรกฎาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.อิทธิพร วิจิตสถิตรัตน์

เนื่องด้วย นางสาวสุธินี ขำรักษ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็ก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ และ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจกิจกรรมศิลปะ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุธินี ขำรักษ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 088-159-8972

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/๘๖๖๔ วันที่ ๔ กรกฎาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา

เนื่องด้วย นางสาวสุธินี ขำรักษ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็ก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรภักติ และ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจกิจกรรมศิลปะ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุธินี ขำรักษ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติศาสตร์ โทรศัพท 088-159-8972

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

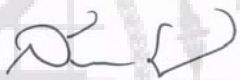
ที่ ศธ 0519.12/๑๖๖๕ วันที่ ๔ กรกฎาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล

เนื่องด้วย นางสาวสุธินี ชำรึกษ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานินพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็ก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรภักติ และ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานินพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจกิจกรรมศิลปะ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุธินี ชำรึกษ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 088-159-8972

ที่ ศธ 0519.12/3187

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/8 สิงหาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลท่าม่วง

เนื่องด้วย นางสาวสุธินี ชำรักษ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ และ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อใช้แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแผนการจัดการเรียนรู้วิชาศิลปะ กับนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน ในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2557

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวสุธินี ชำรักษ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 088-159-8972

หนังสือขอความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย

ใบแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัย

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเข้าร่วมการวิจัย

เรียน ผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมการวิจัย

เนื่องด้วย นางสาวสุธินี ขำรักษ์ นิสิตมหาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็ก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีกิจกรรมศิลปะเป็นกระบวนการในการช่วยเสริมสร้างความสุขของบุคคลให้เกิดมากขึ้นตลอดจนให้มีความสามารถในการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น อันจะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการตามช่วงวัยของนักเรียนให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมและเตรียมความพร้อมสู่ช่วงวัยต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมศิลปะโดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม และติดตามผลทั้งก่อน และหลังเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมศิลปะ เพื่อนำมาศึกษาเกี่ยวกับผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อความสุขของเด็ก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 พร้อมกับนำเสนอผลการศึกษาเป็นปริญาานิพนธ์

ในการนี้ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์ให้บุตรหลานของท่านเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมศิลปะ เป็นเวลา 2 วัน ต่อสัปดาห์ ได้แก่ วันอังคาร ตั้งแต่เวลา 12.30 ถึง 13.30 น. และวันพฤหัสบดี ตั้งแต่เวลา 14.30 ถึง 15.30 น. ตั้งแต่วันที่ 18 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557 ถึง 8 เดือน มกราคม พ.ศ. 2558

2. ขอความอนุเคราะห์ให้บุตรหลานของท่านเข้าทำการตอบแบบสอบถามในระยะเวลา ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ และหลังเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ โดยการตอบแบบสอบถามแต่ละครั้งจะใช้เวลาประมาณ 30 นาที เป็นเวลา 2 วัน ได้แก่ วันอังคารที่ 16 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557 ตั้งแต่เวลา 14.30 ถึง 15.00 น. และวันพฤหัสบดีที่ 8 เดือน มกราคม พ.ศ. 2558 ตั้งแต่เวลา 13.00 ถึง 13.30 น.

3. ขอความอนุเคราะห์ให้บุตรหลานของท่านเข้าทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสบการณ์ หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ ซึ่งใช้เวลาสัมภาษณ์รายบุคคลประมาณคนละ 10 นาที เป็นเวลา 2 วัน ได้แก่ วันจันทร์ที่ 12 เดือน มกราคม พ.ศ. 2558 ตั้งแต่เวลา 09.30 ถึง 10.30 น. และวันอังคารที่ 13 เดือน มกราคม พ.ศ. 2558 ตั้งแต่เวลา 08.30 ถึง 09.30 น.

ในกรณีที่ผู้ปกครองต้องการทราบผลของแบบสอบถาม ผู้วิจัยยินดีแจ้งผลให้ท่านทราบ ภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรม โดยขอระยะเวลาในการดำเนินการประมาณ 4 เดือน ทั้งนี้เพื่อให้ผลของแบบสอบถามตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนผู้เข้าร่วมการวิจัยมากที่สุด ขอความกรุณาให้

ผู้ปกครองนักเรียนผู้เข้าร่วมการวิจัยอ่าน และกรอกข้อมูลให้ครบถ้วน รวมทั้งตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนผู้เข้าร่วมการวิจัยให้มากที่สุด

อนึ่ง แบบสอบถามชุดนี้ตลอดจนการสัมภาษณ์ เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาผลของกิจกรรมศิลปะเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้เข้าร่วมการวิจัย และคำถามต่าง ๆ ไม่มีคำตอบที่ถูก หรือผิด คำตอบของนักเรียนผู้เข้าร่วมการวิจัยจะนำเสนอเป็นข้อมูลโดยรวม และใช้เฉพาะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยผู้วิจัยรับรองว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจะเก็บเป็นความลับ และนำเสนอเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น นอกจากนี้ระหว่างตอบแบบสอบถาม หากนักเรียนผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่ต้องการตอบแบบสอบถามอีกต่อไป นักเรียนผู้เข้าร่วมการวิจัยสามารถยกเลิกการตอบแบบสอบถามได้โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อนักเรียนผู้เข้าร่วมการวิจัยทั้งสิ้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ
นางสาวสุธินี ชำรักษ์
ผู้วิจัย

สำหรับผู้ปกครองผู้เข้าร่วมวิจัย : ขอความกรุณาผู้ปกครองอ่านข้อความต่อไปนี้ให้ชัดเจนแล้วจึงใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับบุตรหลานของท่าน

1. 1.1 ผู้ปกครองได้อ่านคำชี้แจงข้างต้นโดยละเอียด มีความเข้าใจ และยินดีให้บุตรหลานของท่านเข้าร่วมการวิจัย โดยยินดีให้บุตรหลานของท่านตอบแบบสอบถามทั้งในระยะก่อนเข้าดำเนินกลุ่มกิจกรรมศิลปะ และระยะหลังเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมศิลปะ
- 1.2 ผู้ปกครองไม่ยินดีให้บุตรหลานของท่านเข้าร่วมการวิจัย (กรณีเลือกข้อนี้ ขอความกรุณาท่านส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย)

2. 2.1 ผู้ปกครองยินดีให้บุตรหลานของท่านเข้าร่วมการวิจัยให้การสัมภาษณ์ในช่วง 1 สัปดาห์แรก หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ โดยสามารถติดต่อผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ที่
- ชื่อ-สกุล.....ชื่อเล่น.....
- เบอร์โทรศัพท์.....
- 2.2 ผู้ปกครองไม่ยินดีให้บุตรหลานของท่านเข้าร่วมการวิจัยให้การสัมภาษณ์

3. 3.1 ผู้ปกครองต้องการทราบผลของการตอบแบบสอบถาม
- 3.2 ผู้ปกครองไม่ต้องการทราบผลของการตอบแบบสอบถาม

ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ภาคผนวก ข

- ตัวอย่างแบบประเมินความสุข
- ตัวอย่างแบบบันทึกการสังเกต
- ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์
- ตัวอย่างกิจกรรมศิลปะ
- ตัวอย่างภาพกิจกรรม

ตัวอย่างแบบประเมินความสุข

แบบประเมินความสุขก่อนเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสุขของเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมศิลปะ แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวน 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดความสุขของเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว จำนวน 4 ข้อ

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง.....และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. ชื่อ.....

2. อายุ.....ปี

3. เพศ () ชาย

() หญิง

ตอนที่ 2 แบบวัดความสุขของระดับประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง โปรดระบุระดับความคิดเห็นและความรู้สึกที่นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อข้อความซึ่งระบุสถานภาพของความสุขในแต่ละประเด็นว่าอยู่ในระดับใด โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

= รู้สึกชอบ

= รู้สึกไม่ชอบ

ข้อความ	ระดับความรู้สึก	
		
1.ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำผลงานด้วยตัวเอง		
2.ฉันรู้สึกพอใจเมื่อได้แบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ		
3.ฉันกระตือรือร้นที่ได้พูดถึงผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน		
4.ฉันรู้สึกดีที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมให้สำเร็จได้แม้ไม่เคยทำมาก่อน		
5.ฉันรู้สึกว่ากิจกรรมน่าสนใจ และทำให้เพลิดเพลิน		
6.ฉันสนุกสนานทุกครั้งที่ได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยความคิดและจินตนาการของตนเอง		
7.ฉันรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม		
8.ฉันชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสมอ		
9.ฉันทำกิจกรรมด้วยความชอบ และเต็มใจ		
10.ฉันรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่ต้องปฏิบัติกิจกรรม		
11.ฉันทำผลงานด้วยอารมณ์ที่ดี โปหน้ายิ้มแย้มเสมอ		
12.สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมน่าเรียนรู้สำหรับฉันเสมอ		
รวม		

เกณฑ์การให้คะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับความสุข
1-4	มีความสุขน้อย
5-8	มีความสุขปานกลาง
9-12	มีความสุขมาก

ตัวอย่างแบบบันทึกการสังเกต

แบบบันทึกการสังเกต

ครั้งที่.....

ส่วนที่ 1

คำชี้แจง ให้กรอกข้อมูลเบื้องต้นจากการสังเกตลงในช่องว่าง

ชื่อ อายุ ปี

วัน เดือน ปี

สถานที่ เวลา น.

กิจกรรม

ส่วนที่ 2

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรมที่สังเกต	ระดับความรู้สึก	
		
1. แสดงออกว่าดีใจเมื่อได้ทำกิจกรรมศิลปะ		
2. มีความกระตือรือร้นเมื่อถึงเวลาทำกิจกรรมศิลปะ		
3. รู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมศิลปะ		
4. สามารถสร้างสรรค์ผลงานจากจินตนาการ และความคิดของตนเองได้อย่างสนุกสนาน		
5. กล้าแสดงออกต่อหน้าผู้อื่นอย่างไม่เขินอาย		
6. แสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นได้รับคำชื่นชม		
รวม		

4. รู้สึกอยากทดลองปฏิบัติกิจกรรมใหม่ ๆ หรือทดลองใช้อุปกรณ์ใหม่ ๆ หรือไม่อย่างไร

- อยากทดลอง ไม่อยากทดลอง

.....

.....

.....

5. รู้สึกไม่พอใจ หงุดหงิด ไม่อยากปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่ชอบหรือไม่อย่างไร

- อยากปฏิบัติ ไม่อยากปฏิบัติ

.....

.....

.....

6. รู้สึกว่าการปฏิบัติกิจกรรมในครั้งต่อไปจะมีความสุขสนุกสนาน และตนเองจะได้รับคำชมเมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้นหรือไม่อย่างไร

- อยากปฏิบัติในครั้งต่อไป ไม่อยากปฏิบัติในครั้งต่อไป

.....

.....

.....

ตัวอย่างกิจกรรมศิลปะ

แผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมศิลปะ จำนวน 6 กิจกรรม

รายวิชา ทศนศิลป์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
เวลาเรียน 6 ชั่วโมง

กิจกรรมที่ 1 ชื่อกิจกรรม หยอด/พับ/เป่าสี (ครั้งที่ 1)

จัดกิจกรรมวันที่ เดือน ปี

เวลาปฏิบัติกิจกรรม 50 นาที

สาระสำคัญ กิจกรรมหยอด/พับ/เป่าสีเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านกระบวนการคิด จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างความสุขด้านความพึงพอใจ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานของศิลปะที่ดีขึ้น (วาสนา บัวงาม. 2550, หน้า 24 อ้างอิงจาก วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539, หน้า 31-34)

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะทั่วไปของสีต่างๆ
2. รูปร่างของสีที่เกิดจากการหยอด/พับ/เป่าสี
3. วัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น
4. อุปกรณ์ที่ใช้ในงานศิลปะ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการสื่อสาร

- การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตนเองด้วยการพูดอธิบายให้ผู้อื่นฟัง

ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- การนำไปใช้ประกอบการเรียนวิชาต่าง ๆ เช่น การวาดภาพประกอบรายงาน

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนชอบ และสามารถหยอด หรือเป่าสีได้
2. นักเรียนเกิดประสบการณ์ใหม่ ๆ
3. นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย และไม่กังวล
4. นักเรียนมีอารมณ์ดี ไม่หงุดหงิด หรืออาละวาด
5. นักเรียนเพลิดเพลิน และสนุกสนานกับบุคคลรอบข้าง
6. ผลงานสะอาด เรียบร้อย และสวยงาม

วัสดุและอุปกรณ์		จำนวน		แผ่น/คน
	1. กระดาษสีน้ำขนาด A4	จำนวน	1	แผ่น/คน
	2. จานสีขนาด 8 หลุม	จำนวน	1	ใบ/คน
	3. สีน้ำสีต่าง ๆ	จำนวน	8	สี/คน
	4. หลอดนม	จำนวน	1	อัน/คน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การนำเข้าสู่กิจกรรม ครูอธิบายเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ วิธีการทำรวมถึงแสดงผลงานที่เสร็จสิ้นแล้วเป็นตัวอย่างเพื่อเป็นการกระตุ้นความคิดและจินตนาการ แล้วจึงให้นักเรียนลงมือทำด้วยตัวเอง

การปฏิบัติกิจกรรม

- นำกระดาษขนาด A4 ที่เตรียมไว้วางลงกับพื้น
- นำสีที่ชอบเทลงบนจานสีแล้วผสมน้ำเล็กน้อยจึงใช้หลอดนมจุ่ม แล้วนำมาหยดลงบนกระดาษแล้วพับกระดาษเข้าหากัน
- นำสีที่ชอบหยดลงบนกระดาษเล็กน้อยจากนั้นค่อย ๆ เอียงกระดาษหรือใช้หลอดนมเป่าให้สีไหลไปตามทิศทางที่ต้องการ
- เมื่อเสร็จให้ฟิงสีให้แห้ง

การสรุปท้ายกิจกรรม เมื่อนักเรียนปฏิบัติงานเสร็จสิ้น ให้นักเรียนนำผลงานออกนำเสนอหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคล

การวัดและการประเมินผล

- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน

- การอธิบายผลงานรายบุคคล

กิจกรรมที่ 2

ชื่อกิจกรรม รูปร่าง

(ครั้งที่ 2)

จัดกิจกรรมวันที่ เดือน ปี

เวลาปฏิบัติกิจกรรม 50 นาที

สาระสำคัญ กิจกรรมรูปร่างเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการสร้างสรรค์งานศิลปะ สามารถแสดงออกด้านความคิด และจินตนาการได้อย่างอิสระ เสริมสร้างความสุขด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างเสริมทักษะรอบตัว (ลลิตพรรณ ทองงาม. 2539, หน้า 21)

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะทั่วไปของรูปร่างต่างๆ
2. รูปร่างของสิ่งรอบตัว
3. วัสดุที่ธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น
4. อุปกรณ์ที่ใช้ในงานศิลปะ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน**ความสามารถในการสื่อสาร**

- การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตนเองด้วยการพูดอธิบายให้ผู้อื่นฟัง

ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- การนำไปใช้ทำการ์ดอวยพรสำหรับโอกาสต่าง ๆ

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนสามารถต่อเติมรูปร่างตามจินตนาการของตนเองได้
2. นักเรียนชอบ และเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการทำกิจกรรม
3. นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย และมีอารมณ์ดีขึ้น
4. นักเรียนเพลิดเพลิน และสนุกสนานกับบุคคลรอบข้าง
5. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์
6. ผลงานสะอาด เรียบร้อย และสวยงาม

วัสดุและอุปกรณ์

1. กระดาษที่วาดเส้นรูปร่างต่าง ๆ ขนาด A4	จำนวน	1	แผ่น/คน
2. สีเทียนสีต่าง ๆ	จำนวน	12	สี/คน

กิจกรรมการเรียนการสอน

การนำเข้าสู่กิจกรรม ครูอธิบายเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ วิธีการทำรวมถึงแสดงผลงานที่เสร็จสิ้นแล้วเป็นตัวอย่างเพื่อเป็นการกระตุ้นความคิดและจินตนาการ แล้วจึงให้นักเรียนลงมือทำด้วยตัวเอง

การปฏิบัติกิจกรรม

1. ให้นักเรียนนั่งกับที่ให้เป็นระเบียบ
2. แจกอุปกรณ์เป็นสีเทียนและกระดาษที่วาดรูปร่างต่าง ๆ ไว้แล้วให้กับนักเรียน
3. ให้นักเรียนลงมือต่อเติมรูปร่างด้วยตนเอง

การสรุปท้ายกิจกรรม เมื่อนักเรียนปฏิบัติงานเสร็จสิ้น ให้นักเรียนนำผลงานออกนำเสนอหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคล

ชิ้นงาน/ภาระงาน

1. ผลงาน เรื่อง รูปร่าง (สร้างผลงานศิลปะ 1 ชิ้น โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม)

การวัดและการประเมินผล

การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน

- การอธิบายผลงานรายบุคคล

กิจกรรมที่ 3 ชื่อกิจกรรม ปั้นดินน้ำมัน (ครั้งที่ 3)
จัดกิจกรรมวันที่ เดือน ปี

เวลาปฏิบัติกิจกรรม 50 นาที

สาระสำคัญ กิจกรรมปั้นดินเป็นตัวเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการรับรู้ สร้างสมาธิ ฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือ และนิ้วมือ แล้วยังเสริมสร้างความสุขด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางศิลปะที่ดีขึ้น (ลลิตพรรณ ทองงาม. 2539, หน้า 18)

สาระการเรียนรู้ 1. ลักษณะทั่วไปของดินน้ำมัน

2. การฝึกกล้ามเนื้อมือ และนิ้วมือ
3. สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้น
4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างพื้นผิว

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการสื่อสาร

- การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตนเองด้วยการพูดอธิบายให้ผู้ฟัง

ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- นำสิ่งที่ชอบทดลองบนงานศิลปะแล้วผสมน้ำเล็กน้อย

จุดมุ่งหมาย 1. นักเรียนสามารถปั้นดินน้ำมันตามจินตนาการของตนเองได้

2. นักเรียนมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง
3. นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย และมีอารมณ์ดีขึ้น
4. นักเรียนเพลิดเพลิน และสนุกสนานกับบุคคลรอบข้าง
5. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์
6. ผลงานสะอาด เรียบร้อย และสวยงาม

วัสดุและอุปกรณ์	1. แผ่นกระดาษแข็ง ขนาด A4	จำนวน	1	แผ่น/คน
	2. ดินน้ำมันสีต่าง ๆ	จำนวน	8	สี/คน
	3. อุปกรณ์สร้างพื้นผิว เช่น ไม้จิ้มฟัน	จำนวน	1	ชิ้น/คน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การนำเข้าสู่กิจกรรม ครูอธิบายเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ วิธีการทำรวมถึงแสดงผลงานที่เสร็จสิ้นแล้วเป็นตัวอย่างเพื่อเป็นการกระตุ้นความคิดและจินตนาการ แล้วจึงให้นักเรียนลงมือทำด้วยตัวเอง

- การปฏิบัติกิจกรรม**
1. นำแผ่นกระดาษที่ครูแจกให้วางลงบนโต๊ะแล้วแกะดินน้ำมันออกมาจากกล่อง
 2. นำดินน้ำมันแต่ละสีมานวดด้วยมือให้ดินน้ำมันอ่อนนุ่มจึงลงมือปั้นขึ้นรูปตามจินตนาการ
 3. ใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างพื้นผิวมาตกแต่งหน้าดินน้ำมันให้เกิดเป็นมิติรูปร่าง หรือรูปทรงตามที่ต้องการ
 4. นำดินน้ำมันที่ปั้นขึ้นรูปเสร็จเรียบร้อยแล้ววางลงบนแผ่นกระดาษที่เตรียมไว้ให้สวยงาม เรียบร้อย

การสรุปท้ายกิจกรรม เมื่อนักเรียนปฏิบัติงานเสร็จสิ้น ให้นักเรียนนำผลงานออกนำเสนอหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคล

ชิ้นงาน/ภาระงาน

1. ผลงาน เรื่อง ปั้นดินน้ำมัน (สร้างผลงานศิลปะ 1 ชิ้น โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม)

การวัดและการประเมินผล

- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน

- การอธิบายผลงานรายบุคคล

กิจกรรมที่ 4

ชื่อกิจกรรม ต่อจิ๊กซอว์

(ครั้งที่ 4)

จัดกิจกรรมวันที่ เดือน ปี

เวลาปฏิบัติกิจกรรม 50 นาที

สาระสำคัญ กิจกรรมต่อจิ๊กซอว์เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ของการมองเห็น และการใช้มือ การคิด วางแผน และจัดการประกอบภาพ เสริมสร้างความสุขด้านการมองโลกในแง่ดีสามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางศิลปะและพัฒนาการของช่วงวัยที่ดีขึ้น (ลลิตพรรณ ทองงาม. 2539, หน้า 17)

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะทั่วไปของจิ๊กซอว์ภาพ
2. ประสาทสัมผัสระหว่างตากับมือ
3. วัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น
4. อุปกรณ์ที่ใช้ในงานศิลปะ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการสื่อสาร

- การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตนเองด้วยการพูดอธิบายให้ผู้ฟัง

ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิด วางแผน และการจัดการปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- นำไปใช้ในการประกอบสิ่งของ หรือของเล่นด้วยตนเองได้

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนชอบ และสามารถประกอบภาพให้สมบูรณ์ได้
2. นักเรียนเกิดการรับมือกับปัญหาและจัดการได้ด้วยวิธีการของตนเอง
3. นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย และไม่กังวล
4. นักเรียนมีอารมณ์ดี ไม่หงุดหงิด หรืออาละวาด
5. นักเรียนเพลิดเพลิน และสนุกสนานกับบุคคลรอบข้าง
6. ผลงานสะอาด เรียบร้อย และสวยงาม

วัสดุและอุปกรณ์

1. จิ๊กซอว์ภาพ 16 ชิ้น	จำนวน	1	ชุด/คน
2. สีเมจิกสีต่าง ๆ	จำนวน	12	สี/คน
3. กาวลาเท็กซ์	จำนวน	1	หลอด/คน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การนำเข้าสู่กิจกรรม ครูอธิบายเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ วิธีการทำรวมถึงแสดงผลงานที่เสร็จสิ้นแล้วเป็นตัวอย่างเพื่อเป็นการกระตุ้นความคิดและจินตนาการ แล้วจึงให้นักเรียนลงมือทำด้วยตัวเอง

- การปฏิบัติกิจกรรม**
1. นำจิ๊กซอว์ทั้ง 12 ชิ้นมาเรียงต่อกันเป็นภาพที่สมบูรณ์
 2. ตัดจิ๊กซอว์ทีละชิ้นด้วยกาวลาเท็กซ์ลงภายในกรอบกระดาษแข็งสีขาวเทา
 3. แล้วระบายสีจิ๊กซอว์ด้วยสีเมจิกให้สวยงาม

การสรุปท้ายกิจกรรม เมื่อนักเรียนปฏิบัติงานเสร็จสิ้น ให้นักเรียนนำผลงานออกนำเสนอหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคล

การวัดและการประเมินผล

- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน

- การอธิบายผลงานรายบุคคล

กิจกรรมที่ 5

ชื่อกิจกรรม โรอยทรายสี

(ครั้งที่ 5)

จัดกิจกรรมวันที่ เดือน ปี

เวลาปฏิบัติกิจกรรม 50 นาที

สาระสำคัญ กิจกรรมรอยทรายสีสัน รูปสัตว์ต่าง ๆ ตามธรรมชาติเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ สร้างความกระตือรือร้น และความคล่องตัวในการทำงาน เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน (วาสนา บัวงาม. 2550, หน้า 24 อ้างอิงจาก วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539, หน้า 31-34)

สาระสำคัญ กิจกรรมรูปร่างเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการสร้างสรรค์งานศิลปะ สามารถแสดงออกด้านความคิด และจินตนาการได้อย่างอิสระ เสริมสร้างความสุขด้านความกระตือรือร้น เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างเสริมทักษะรอบตัว (ลลิตพรรณ ทองงาม. 2539, หน้า 21)

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะทั่วไปของทรายสี
2. สัตว์ตามธรรมชาติ
3. วัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น
4. อุปกรณ์ที่ใช้ในงานศิลปะ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการสื่อสาร

- การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตนเองด้วยการพูดอธิบายให้ผู้ฟัง

ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- นำไปใช้ในการตกแต่งบอร์ดนิทรรศการ

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนสามารถรอยทรายสีตามรูปร่างที่กำหนดให้ได้
2. นักเรียนกระตือรือร้นและทำกิจกรรมด้วยความคล่องตัว
3. นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย และมีอารมณ์ดี
4. นักเรียนไม่กังวล ไม่หงุดหงิด หรืออาละวาด
5. นักเรียนเพลิดเพลิน และสนุกสนานกับบุคคลรอบข้าง
6. ผลงานสะอาด เรียบร้อย และสวยงาม

วัสดุและอุปกรณ์	1. กาวลาเท็กซ์	จำนวน	1	หลอด/คน
	2. ทรายสีต่าง ๆ	จำนวน	12	สี/คน
	3. ซ้อนตักทราย	จำนวน	1	ด้าม/คน
	4. กระดาษรูปสี่เหลี่ยม ขนาด A4	จำนวน	1	แผ่น/คน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การนำเข้าสู่กิจกรรม ครูอธิบายเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ วิธีการทำรวมถึงแสดงผลงานที่เสร็จสิ้นแล้วเป็นตัวอย่างเพื่อเป็นการกระตุ้นความคิดและจินตนาการ แล้วจึงให้นักเรียนลงมือทำด้วยตัวเอง

การปฏิบัติกิจกรรม

1. นำกระดาษที่มีรูปวาดของสัตว์มาวางลงบนพื้น
2. นำกาวลาเท็กซ์มาทาบนรูปวาดที่ละส่วนแล้วโรยทรายสีแทนการระบายสี
3. เมื่อโรยทรายสีจนทั่วชิ้นงานแล้วให้เคาะทรายที่เหลือออก

การสรุปท้ายกิจกรรม เมื่อนักเรียนปฏิบัติงานเสร็จสิ้น ให้นักเรียนนำผลงานออกนำเสนอหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคล

การวัดและการประเมินผล

- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน

- การอธิบายผลงานรายบุคคล

กิจกรรมที่ 6

ชื่อกิจกรรม จับคู่ผลไม้

(ครั้งที่ 6)

จัดกิจกรรมวันที่ เดือน ปี

เวลาปฏิบัติกิจกรรม 50 นาที

สาระสำคัญ กิจกรรมจับคู่ผลไม้เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสุขด้านความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สามารถกำกับ และควบคุมตนเองให้ดีขึ้น เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานก่อให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างเสริมทักษะการจดจำให้ดีขึ้น (ลลิตพรรณ ทองงาม. 2539, หน้า 21)

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะทั่วไปของผลไม้ต่าง ๆ
2. จดจำสี และรูปร่างของผลไม้
3. ผลไม้ตามธรรมชาติ
4. อุปกรณ์ที่ใช้ในงานศิลปะ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการสื่อสาร

- การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตนเองด้วยการพูดอธิบายให้ผู้อื่นฟัง

ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- นำความรู้ที่ได้จากการจำจำไปใช้ในการซื้อผลไม้ให้ถูกต้องตามชนิดได้

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนชอบ และสามารถจับคู่ภาพตามความเข้าใจได้
2. นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
3. นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย และไม่กังวล
4. นักเรียนมีอารมณ์ดี ไม่หงุดหงิด หรืออาละวาด
5. นักเรียนเพลิดเพลิน และสนุกสนานกับบุคคลรอบข้าง
6. ผลงานสะอาด เรียบร้อย และสวยงาม

วัสดุและอุปกรณ์

1. บัตรภาพผลไม้	จำนวน	1	ใบ/คน
2. กระดาษขาว ขนาด A4	จำนวน	1	แผ่น/2คน
3. สีเมจิก	จำนวน	12	สี/คน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การนำเข้าสู่กิจกรรม ครูอธิบายเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ วิธีการเล่นเกมรวมถึงแสดงผลงานที่เสร็จสิ้นแล้วเป็นตัวอย่างเพื่อเป็นการกระตุ้นความคิดและสร้างความกระตือรือร้น แล้วจึงให้นักเรียนลงมือทำด้วยตัวเอง

การปฏิบัติกิจกรรม

1. ให้นักเรียนยืนต่อแถว 2 แถวเท่า ๆ กันหน้าห้องให้เป็นระเบียบ
2. แจกบัตรภาพผลไม้ให้ 1 บัตรต่อ 1 คน
3. จากนั้นให้เด็กหาคู่ของตนเองที่มีผลไม้ชนิดเดียวกัน
4. แล้วนำภาพผลไม้ที่จับคู่ได้ไปวาดด้วยสีเมจิกลงบนกระดาษ A4 ที่เตรียมไว้

การสรุปท้ายกิจกรรม เมื่อนักเรียนปฏิบัติงานเสร็จสิ้น ให้นักเรียนนำผลงานออกนำเสนอหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคล

การวัดและการประเมินผล

- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน

- การอธิบายผลงานรายบุคคล

ตัวอย่างวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมศิลปะ

กิจกรรมหยด/พับ/เป่าสี

กิจกรรมรูปร่าง

กิจกรรมปั้นดินน้ำมัน

กิจกรรมต่อจิกซอร์

กิจกรรมจับคู่ผลไม้

ตัวอย่างภาพกิจกรรม

กิจกรรมหยด/พับ/เป่าสี

กิจกรรมรูปร่าง

กิจกรรมปั้นดินน้ำมัน

กิจกรรมต่อจิ๊กซอว์

กิจกรรมรอยทรายสี

กิจกรรมจับคู่ผลไม้

ภาคผนวก ค

- ตัวอย่างแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการเรียนการสอนกิจกรรมศิลปะสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
- ตัวอย่างแบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความสุขสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
- ตัวอย่างแบบประเมินความเหมาะสมของแบบบันทึกการสังเกตสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
- คำอธิบายจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสุข

ตัวอย่างแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมศิลปะสำหรับผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน
แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมศิลปะ

เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้าคิดเห็นว่าเหมาะสมกับกิจกรรมศิลปะน้อยที่สุด	1
ถ้าคิดเห็นว่าเหมาะสมกับกิจกรรมศิลปะน้อย	2
ถ้าคิดเห็นว่าเหมาะสมกับกิจกรรมศิลปะปานกลาง	3
ถ้าคิดเห็นว่าเหมาะสมกับกิจกรรมศิลปะมาก	4
ถ้าคิดเห็นว่าเหมาะสมกับกิจกรรมศิลปะมากที่สุด	5

คำชี้แจงโปรดระบุคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินกิจกรรมศิลปะที่มีผลต่อ
ความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบด้านต่าง ๆ

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย X	ระดับ ความ เหมาะสม
		1	2	3	4	5		
ด้านแผนการจัดการเรียนรู้								
1.	1.1 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ครบถ้วน	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
	1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการทางศิลปะ	5	4	5	4	5	4.6	มากที่สุด
	1.3 เนื้อหา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การ เรียนรู้	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
	1.4 เนื้อหา มีความชัดเจน และละเอียด	4	5	4	5	5	4.6	มากที่สุด
	1.5 เนื้อหาเหมาะสมกับวัย และความสนใจของ ผู้เรียน	5	4	5	4	5	4.6	มากที่สุด
	1.6 เนื้อหา มีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการ เรียนการสอน	5	5	4	5	5	4.8	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ระดับ ความ เหมาะสม
		1	2	3	4	5		
ด้านแผนการจัดการเรียนรู้								
1.7	ขอข่ายเนื้อหาสาระสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน	5	5	5	4	5	4.8	มากที่สุด
1.8	เนื้อหาที่กำหนดในแต่ละกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
1.9	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย และเอื้อต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้	5	5	4	5	5	4.8	มากที่สุด
1.10	สื่อที่ใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย และน่าสนใจ	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
1.11	กิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนตามลำดับจากง่ายไปหายาก	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
1.12	กำหนดวิธีการวัดประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4	5	4	5	5	4.6	มากที่สุด
ด้านการวัดประเมินผล								
2.	2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
	2.2 เกณฑ์การวัดประเมินผลมีความเหมาะสมกับกิจกรรมในแต่ละชุด	5	4	5	5	5	4.8	มากที่สุด
	2.3 การวัดประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
	2.4 เทคนิคในการวัดประเมินผลเหมาะสมกับผู้เรียน	5	5	4	5	5	4.8	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ระดับ ความ เหมาะสม
		1	2	3	4	5		
ด้านการวัดประเมินผล								
2.5 วิธีการวัดประเมินผลช่วยตรวจสอบการบรรลุ								
	จุดมุ่งหมายของชุดกิจกรรม	5	4	5	5	5	4.8	มากที่สุด
ด้านการออกแบบชุดกิจกรรมศิลปะ								
3.	3.1 จัดแบ่งหมวดหมู่เหมาะสมต่อการใช้งาน	4	5	5	5	5	4.8	มากที่สุด
	3.2 ขนาด วัสดุ อุปกรณ์เหมาะสมต่อการใช้งาน	5	5	5	4	5	4.8	มากที่สุด
	3.3 ชุดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
	3.4 มีความละเอียด ชัดเจน และเข้าใจง่าย	5	5	4	5	5	4.8	มากที่สุด
	3.3 ชุดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
	3.4 มีความละเอียด ชัดเจน และเข้าใจง่าย	5	5	4	5	5	4.8	มากที่สุด
ด้านพัฒนาการของวัยเรียน								
4.	4.2 แต่ละกิจกรรมมีความหลากหลาย และ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
	4.3 แต่ละกิจกรรมมีความน่าสนใจ กระตุ้นการ เรียนรู้ของผู้เรียน	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
	4.4 กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนเกิดผลตาม วัตถุประสงค์	5	5	5	4	5	4.8	มากที่สุด
	4.5 เหมาะสมกับพัฒนาการ และวัยของผู้เรียน	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย							4.8	มากที่สุด

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินความสอดคล้องตามองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบประเมินกิจกรรมศิลปะที่มีผลต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.8$) ตัวอย่างแบบประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสุขสำหรับผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสุข

เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้าแน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือมีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้ +1

ถ้าไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือไม่แน่ใจว่ามีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้ 0

ถ้าแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องหรือไม่มีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้ -1

คำชี้แจงโปรดระบุคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินกิจกรรมศิลปะที่มีผลต่อ
ความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ข้อความ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
1.นักเรียนพอใจในผลงานของตัวเอง	0	-1	+1	1.0	ตัดออก
2.นักเรียนทำทุกสิ่งทีนักเรียนอยากทำได้ในกิจกรรม	0	+1	-1	0.0	ตัดออก
3.นักเรียนทำกิจกรรมด้วยความชอบ และเต็มใจ	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
4.นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่ต้องปฏิบัติกิจกรรม	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
5.รอบตัวนักเรียนมีแต่วัสดุและอุปกรณ์ที่น่าเรียนรู้	-1	0	+1	0.0	ตัดออก
6.นักเรียนใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมนำ เรียนรู้สำหรับชั้นเสมอ	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
7.นักเรียนรู้สึกพอใจเมื่อได้แบ่งปันสิ่งต่างๆกับเพื่อนๆ	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
8.นักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีพลังมากมายในการทำ กิจกรรม	+1	-1	0	0.0	ตัดออก
9.เมื่อไม่เข้าใจกิจกรรมเพื่อนๆจะช่วยอธิบายให้ นักเรียนฟัง	0	+1	-1	0.0	ตัดออก
10.นักเรียนชอบทำกิจกรรมที่ครูมอบให้ด้วยตัวเอง	+1	-1	0	0.0	ตัดออก
11.นักเรียนรู้สึกกระตือรือร้นเมื่อได้พูดหน้าชั้นเรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อความ	ความคิดเห็นของ			ค่า IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญ				
	1	2	3		
12.นักเรียนรู้สึกว่าการกระทำน่าสนใจ และทำให้ เพลิดเพลิน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
13.นักเรียนรู้สึกชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสมอ	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
14.นักเรียนรู้สึกสนุกสนานทุกครั้งที่ได้สร้างสรรค์ ผลงานด้วยความคิด และจินตนาการของตนเอง	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
15.นักเรียนไม่ชอบทำกิจกรรมเพราะมันเลอะเทอะ	-1	+1	0	0.0	ตัดออก
16.นักเรียนสร้างผลงานโดยไม่ลอกเลียนแบบใคร	+1	0	-1	0.0	ตัดออก
17.นักเรียนไม่สามารถทำผลงานได้อย่างที่ตั้งใจ	0	0	0	0.0	ตัดออก
18.นักเรียนรู้สึกไม่ชอบทำกิจกรรมเพราะไม่สนุก	+1	-1	0	0.0	ตัดออก
19.นักเรียนรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรม	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
20.นักเรียนรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำผลงานด้วยตัวเอง	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
21.นักเรียนรู้สึกมั่นใจที่ได้ทำผลงานด้วยตัวเองทุกครั้ง	-1	0	+1	0.0	ตัดออก
22.นักเรียนทำผลงานด้วยอารมณ์ที่ดี โบนัสยิ้มแย้ม เสมอ	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
23.นักเรียนรู้สึกดีที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมให้สำเร็จได้ แม้ไม่เคยทำมาก่อน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
24.นักเรียนตั้งใจทำกิจกรรมอย่างมีสมาธิ	0	+1	-1	0.0	ตัดออก
25.นักเรียนสามารถทำผลงานได้อย่างที่ตั้งใจไว้เสมอ	+1	-1	0	0.0	ตัดออก

จากตาราง 15 ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีความสุขของ Diener. E, 2003 และแบบวัด The Oxford Happiness Questionnaire (OHQ) ของปีเตอร์ ฮิลล์ และไมเคิล อาร์กิล (Peter Hills & Michel Argyle.2002) มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่ามีความสอดคล้อง 12 ข้อ

ตัวอย่างแบบประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกการสังเกตสำหรับผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน
แบบประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกการสังเกต

เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้าแน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือมีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้	+1
ถ้าไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือไม่แน่ใจว่ามีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้	0
ถ้าแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องหรือไม่มีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้	-1

ค่าชี้แจงโปรดระบุคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสังเกตระหว่างปฏิบัติการกรมศิลป์ปะที่มี
ผลต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

พฤติกรรมที่สังเกต	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
1.แสดงออกว่าดีใจเมื่อได้ทำกิจกรรมศิลปะ	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
2.มีความกระตือรือร้นเมื่อถึงเวลาทำกิจกรรมศิลปะ	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
3.รู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ใช้สี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมศิลปะ	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
4.สามารถสร้างสรรค์ผลงานจากจินตนาการ และ ความคิดของตนเองได้อย่างสนุกสนาน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
5.กล้าแสดงออกต่อหน้าผู้อื่นอย่างไม่เขินอาย	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
6.แสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นได้รับคำชื่นชม	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

จากตาราง 16 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความสุขมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตเพื่อ
ใช้ในการบันทึกพฤติกรรมและความรู้สึกของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เกิดขึ้นระหว่างการทำ
กิจกรรมศิลปะ ผลปรากฏว่ามีความสอดคล้องทุกทุกข้อ

ตัวอย่างแบบประเมินความสอดคล้องสำหรับผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

แบบประเมินความสอดคล้องของกิจกรรมศิลปะ

เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้าแน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือมีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้	+1
ถ้าไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือไม่แน่ใจว่ามีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้	0
ถ้าแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องหรือไม่มีความเป็นตัวแทนที่ได้จากเนื้อหาให้	-1

ค่าชี้แจงโปรดระบุคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อกิจกรรมศิลปะที่มีผลต่อความสุขของเด็ก
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กิจกรรมศิลปะ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
กิจกรรมที่ 1 พับ/หยด/เป่าสี					
1. ลักษณะทั่วไปของสีต่างๆ					
2. รูปร่างของสีที่เกิดจากการหยด/เป่าสี					
3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการพับ/หยด/เป่าสี	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 2 รูปร่าง					
1. ลักษณะทั่วไปของรูปร่างต่างๆ					
2. การสร้างสรรค์รูปร่าง					
3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 3 ปั้นดินน้ำมัน					
1. ลักษณะทั่วไปของดินน้ำมัน					
2. วิธีการปั้นดินน้ำมัน					
3. อุปกรณ์ที่ใช้ในงานปั้น	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ตาราง 17 (ต่อ)

กิจกรรมศิลปะ	ความคิดเห็นของ			ค่า IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญ				
	1	2	3		
กิจกรรมที่ 4 ต่อจิ๊กซอว์					
1. ลักษณะทั่วไปของจิ๊กซอว์					
2. วิธีการต่อภาพ					
3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการต่อภาพ	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 5 โรอยทรายสี					
1. ลักษณะทั่วไปของทรายสี					
2. วิธีการรอยทรายสี					
3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการรอยทรายสี	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 6 จับคู่ผลไม้					
1. ลักษณะทั่วไปของผลไม้ต่าง ๆ					
2. การจับคู่ผลไม้ชนิดเดียวกัน					
3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นเกม	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

จากตาราง 17 ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีความสุขของ Diener. E, 2003 และหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบบันทึกการสังเกตระหว่างการทำกิจกรรมศิลปะเพื่อใช้ในการประเมินพฤติกรรมที่อาจแสดงออกถึงความสุขของเด็กระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อกิจกรรมศิลปะความสอดคล้องของ กิจกรรมศิลปะที่มีผลต่อความสุขของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่ามีความสอดคล้อง ทุกกิจกรรม

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสุข

ตาราง 18 ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบประเมิน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการคัดเลือก
3	.299	คัดเลือกไว้
4	.577	คัดเลือกไว้
6	.600	คัดเลือกไว้
7	.439	คัดเลือกไว้
11	.224	คัดเลือกไว้
12	.439	คัดเลือกไว้
13	.336	คัดเลือกไว้
14	.395	คัดเลือกไว้
19	.474	คัดเลือกไว้
20	.270	คัดเลือกไว้
22	.294	คัดเลือกไว้
23	.430	คัดเลือกไว้
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด = .729		

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	สุธินี ขำรักษ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	144 หมู่ 1 ตำบลธรรมามูล อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท รหัสไปรษณีย์ 17000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	การศึกษาระดับประถมศึกษา จาก โรงเรียนกำจรวิทย์ จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2547	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2550	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม จังหวัดชัยนาท
พ.ศ. 2554	การศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขานิเทศศิลป์ คอมพิวเตอร์กราฟฟิก) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2557	การศึกษาระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาศิลปศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดกรุงเทพมหานคร